

Tuomioistuinlaitos kirjanpitoyksikön (KPY 155) tilinpäätös 2023

Tuomioistuinvirasto
Domstolsverket

Tuomioistuinlaitoksen tilinpäätös 2023

Julkaisija

Tuomioistuinvirasto
Silkkitehtaantie 5 c
Vantaa
www.tuomioistuinvirasto.fi

Kirjanpitoyksikköön 155 kuuluvat virastot

Tuomioistuinvirasto (KPY 155)

Korkein oikeus

Korkein hallinto-oikeus

Helsingin hovioikeus

Itä-Suomen hovioikeus

Rovaniemen hovioikeus

Turun hovioikeus

Vaasan hovioikeus

Helsingin hallinto-oikeus

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Turun hallinto-oikeus

Vaasan hallinto-oikeus

Markkinaoikeus

Työtuomioistuin

Vakuutus oikeus

Ahvenanmaan kärjäoikeus

Etelä-Karjalan kärjäoikeus

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus

Etelä-Savon kärjäoikeus

Helsingin kärjäoikeus

Itä-Uudenmaan kärjäoikeus

Kainuun kärjäoikeus

Kanta-Hämeen kärjäoikeus

Keski-Suomen kärjäoikeus

Kymenlaakson kärjäoikeus

Lapin kärjäoikeus

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus

Oulun kärjäoikeus

Pirkanmaan kärjäoikeus

Pohjanmaan kärjäoikeus

Pohjois-Karjalan kärjäoikeus

Pohjois-Savon kärjäoikeus

Päijät-Hämeen kärjäoikeus

Satakunnan kärjäoikeus

Varsinais-Suomen kärjäoikeus

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus	5
1.1. Johdon katsaus / Ledningens översikt	5
1.2. Tuloksellisuus	9
1.2.1. Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	9
1.2.2. Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	14
1.2.3. Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	16
1.3. Vaikuttavuus	20
1.3.1. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	20
1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	26
1.4. Toiminnan tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	27
1.4.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky	27
1.4.1.1. Korkein oikeus	27
1.4.1.2. Korkein hallinto-oikeus	30
1.4.1.3. Hovioikeudet	32
1.4.1.4. Hallinto-oikeudet	35
1.4.1.5. Käräjäoikeudet	37
1.4.1.6. Erytistuumioistuimet	44
1.4.1.7. Tuomioistuinvirasto sekä tuomarinkoulutus- ja tuomarivalintalautakunnat	48
1.4.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	50
1.4.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	59
1.5. Henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittäminen	59
1.6. Tilinpäätösanalyysi	60
1.6.1. Rahoituksen rakenne	60
1.6.2. Talousarvion toteutuminen	63
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma	64
1.6.4. Tase	66
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	67
1.8. Arviointien tulokset	70
1.8.1. Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä	70
2. Talousarvion toteumalaskelma	71
3. Tuotto- ja kululaskelma	75
4. Tase	76
5. Liitetiedot	78
5.1. Tilinpäätöslaskelmien liitteet	78
5.2. Muut liitteet	78
Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta	79

Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot	80
Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset.....	82
Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat.....	83
Liite 5 Henkilöstökulujen erittely.....	84
Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset.....	85
Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	86
Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut.....	88
Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat	89
Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset.....	89
Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat	89
Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut	90
Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	91
Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	91
Liite 15 Velan muutokset	91
Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio	91
Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot.....	91
Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista ...	91
Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen	92
Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen	97
Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat.....	103
Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikos- ja siviiliasiat	108
Liite E Henkilöstövoimavarat	111
6. Allekirjoitukset	112

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus / Ledningens översikt

Johdon katsaus

Vuosi 2023 oli tuomioistuinlaitoksen kannalta poikkeuksellisen merkittävä. Tilinpäätösvuonna arvioitiin Tuomioistuinviraston toiminnan alkutaivalta ja toisaalta suunniteltiin tuomioistuinlaitoksen toimintaa pitkälle eteenpäin. Parantuneen perusrahoituksen myötä toiminnan kehittämislle on selvästi aiempaa paremmat edellytykset.

Tuomioistuinviraston johtokunta vahvisti maaliskuussa tuomioistuinlaitoksen strategian vuosille 2023–2033. Strategia valmisteltiin työryhmissä, jossa oli vahva tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston edustus. Strategian ohjausryhmän johdossa olivat korkeimpien oikeuksien presidentit. Valmistelun aikana kuultiin laajasti tuomioistuinten henkilöstöä ja keskeisiä sidosryhmiä. Lopputulemana on strategia, joka painottaa tuomioistuinlaitoksen asemaa oikeusvaltiossa. Oikeusvaltion ytimessä – tuomioistuimet tuottavat laadukasta oikeusturvaa joutuisasti ja nykyaikaisin menetelmin. Strategiakauden tavoitteet konkretisoituvat johtokunnan vuosittain hyväksymissä tuomioistuinlaitoksen keskeisissä tavoitteissa sekä tuomioistuinlaitoksen ja yksittäisten tuomioistuinten tulossopimuksissa.

Eduskuntavaalit pidettiin huhtikuussa. Tuomioistuinvirasto valmistautui vaaleihin julkaisemalla tuomioistuinlaitoksen keskeiset tavoitteet vuosille 2023–2027. Vaaleja seuranneet hallitusneuvottelut olivat tuomioistuinlaitoksen näkökulmasta historialliset. Ensimmäistä kertaa tuomioistuinlaitosta edusti kuulemisissa itsenäinen keskushallintovirasto. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma mahdollistaa useiden tuomioistuinlaitoksen kannalta tärkeiden asioiden edistämisen vaalikaudella. Tuomioistuinlaitoksen riippumattomuuden takeiden vahvistaminen ja lainsäädännön kehittäminen edellyttävätkin aktiivisia toimia eduskunnalta ja valtioneuvostolta. Oikeusvaltion takeita ja oikeuslaitoksen kehittämistä arvioiva laajapohjainen ja ylivaalikautinen työryhmä (ns. oikeuslaitostyöryhmä) on jatkanut työtään hallituskauden vaihduttua.

Tuomioistuinlaitoksen perusrahoituksen saattaminen toimintaedellytykset turvaavalle tasolle on hyvässä vauhdissa. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024–2027 (ns. kehyspäätös) tuomioistuinlaitokselle myönnettiin lähes 20 miljoonaa euroa pysyvää lisärahoitusta. On mahdollista, että oikeudenhoidon selontekoa (Valtioneuvoston julkaisu 2022:67) varten tehtyihin laskelmiin perustuva tarve noin 30 miljoonan euron pysyvistä lisärahoituksesta henkilöstömenoihin toteutetaan täysimääräisesti kuluvalle hallituskaudella. Lisärahoituksen turvin tilinpäätösvuoden syksyllä käydyissä tulosneuvotteluissa tuomioistuimille voitiin myöntää noin sata henkilötyövuotta enemmän kuin vuonna 2023. Valtaosa uudesta henkilöstöstä rekrytoidaan pääkaupunkiseudun isoihin ja ruuhkautuneisiin käräjäoikeuksiin ja hovioikeuteen. Kunhan ruuhkat saadaan purettua, henkilövoimavaroja voidaan jakaa tasaisemmin myös muihin tuomioistuimiin ja muualle Suomeen. Tavoitteena on, että asiat ratkaistaan joutuisasti ja että oikeusturva toteutuu yhtäläisesti koko maassa.

Kolmas tuomioistuinlaitoksen keskeisistä tavoitteista alkaneelle vaalikaudelle riittävän rahoituksen ja lainsäädännön ajantasaisuuden lisäksi on tuomioistuinten toiminnan kehittäminen. Toiminnan kehittäminen on tuomioistuinlaitoksen omissa käsissä, ja sitä tehdään yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Tilinpäätösvuonna tuomioistuinten laatuhankeissa jatkettiin vaikuttavaa työtä toimintatapojen kehittämiseksi tavoitteena entistäkin tehokkaammat ja parhaita käytäntöjä vastaavat toimintatavat.

Tilinpäätösvuosi oli samalla Tuomioistuinviraston neljäs toimintavuosi. Tuomioistuinvirasto osallistui valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön toteuttamaan virastoarviointihankkeeseen. Arvioinnin tulokset perustuvat tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston muiden keskeisten sidosryhmien näkemyksiin viraston perustamisen tavoitteiden toteutumisesta ja viraston toiminnasta sekä asiantuntijoiden analyysiin näkemyksistä (Valtiovarainministeriön julkaisu 2023:79).

Loppuraportin mukaan Tuomioistuinviraston toiminta on selvästi vakiintumassa, mutta monet toiminnot ja toimintatavat hakevat vielä muotoaan. Viraston rooli tuomioistuinten suuntaan on jäänyt osittain epäselväksi tai näkymättömäksi. Tuomioistuinvirasto onkin lisännyt näkyvyyttään vieraillemalla tuomioistuimissa ja pyrkii vastaisuudessaan lisäämään viestintää tuomioistuinten henkilöstölle eri keinoin. Virastoarvioinnin johtopäätöksistä erityisen ilahduttava oli arvio siitä, että uuden rakenteen myötä tuomioistuinlaitoksen itsenäisyys ja tuomioistuinten riippumattomuus on selvästi vahvistunut. Arvio vastaa myös omaa näkemystäni Tuomioistuinviraston perustamisen keskeisimmän tavoitteen toteutumista.

Tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytykset ovat parantuneet olennaisesti. Perusrahoitusta ollaan vihdoinkin saattamassa kuntoon ja meneillään on useita keskeisiä hankkeita. Tämä luo erinomaiset edellytykset toiminnan kehittämiseksi eri tasoilla. Tästä on hyvä jatkaa!

Riku Jaakkola

Ylijohtaja

Ledningens översikt

År 2023 var exceptionellt viktigt för domstolsväsendet. Under bokslutsåret bedömdes det inledande skedet i Domstolsverkets verksamhet och å andra sidan planerades domstolsväsendets verksamhet långt framåt. I och med den förbättrade basfinansieringen finns det klart bättre förutsättningar än tidigare att utveckla verksamheten.

Domstolsverkets direktion fastställde i mars domstolsväsendets strategi för 2023–2033. Strategin bereddes i arbetsgrupper där domstolarna och Domstolsverket var starkt representerade. Styrgruppen för strategin leddes av presidenterna för de högsta domstolarna. Under beredningen hördes domstolarnas personal och centrala intressentgrupper i stor utsträckning. Slutresultatet är en strategi som betonar domstolsväsendets roll i rättsstaten. I kärnan av rättsstaten – domstolarna ger högklassigt rättsskydd snabbt och med moderna metoder. Målen för strategiperioden konkretiseras i de centrala mål för domstolsväsendet som direktionen årligen godkänner samt i domstolarnas och de enskilda domstolarnas resultatavtal.

Riksdagsvalet hölls i april. Domstolsverket förberedde sig på valet genom att publicera domstolsväsendets centrala mål för 2023–2027. Regeringsförhandlingarna efter valet var historiska ur domstolsväsendets synvinkel. För första gången företrädde domstolsväsendet vid utfrågningarna av en självständig centralförvaltningsmyndighet. Statsminister Petteri Orpos regeringsprogram gör det möjligt att under valperioden främja flera saker som är viktiga för domstolsväsendet. Stärkandet av garantierna för domstolsväsendets oberoende och utvecklandet av lagstiftningen förutsätter därför aktiva åtgärder av riksdagen och statsrådet. Rättsstatens garantier och utvecklandet av rättsväsendet-arbetsgruppen (den s.k. arbetsgruppen för rättsväsendet) har fortsatt sitt arbete efter regeringsperiodskiftet.

Vi är på god väg att få domstolsväsendets basfinansiering till en nivå som tryggar verksamhetsbetingelserna. I planen för de offentliga finanserna för 2024–2027 (det s.k. rambeslutet) beviljades domstolsväsendet permanent tilläggsfinansiering på närmare 20 miljoner euro. Det är möjligt att det behov av permanent tilläggsfinansiering på cirka 30 miljoner euro för personalkostnader som baserar sig på kalkylerna som gjordes för redogörelsen för rättsvården (Statsrådets publikationer 2022:68) realiserar fullt ut under innevarande regeringsperiod. Med hjälp av tilläggsfinansieringen kunde domstolarna vid resultatförhandlingarna på hösten under bokslutsåret beviljas cirka hundra årsverken mer än år 2023. Största delen av den nya personalen rekryteras till stora och överbelastade tingsrätter och hovrätter i huvudstadsregionen. När målanhopningarna har avarbetats kan personalresurserna fördelas jämnare också till andra domstolar och till andra delar av Finland. Målet är att målen och ärendena avgörs snabbt och att rättsskyddet tillgodoses lika i hela landet.

Ett tredje av domstolsväsendets centrala mål för den innevarande valperioden är utöver tillräcklig finansiering och uppdaterad lagstiftning också att utveckla domstolarnas verksamhet. Utvecklingen av verksamheten ligger i domstolsväsendets egna händer och sker i samarbete med centrala intressentgrupper. Under räkenskapsåret fortsatte domstolarnas kvalitetsprojekt med ett imponerande arbete för att utveckla verksamhetssätten i syfte att utveckla ännu effektivare verksamhetssätt som motsvarar bästa praxis.

Bokslutsåret var samtidigt Domstolsverkets fjärde verksamhetsår. Domstolsverket deltog i ett ämbetsverksutvärderingsprojekt som genomfördes av finansministeriet och justitieministeriet. Resultaten av utvärderingen baserar sig på domstolarnas och Domstolsverkets övriga centrala intressentgruppers synpunkter på hur målen för inrättandet av verket har uppnåtts och på verkets verksamhet samt på experternas analys av synpunkterna (Finansministeriets publikationer 2023:79). Enligt slutrapporten håller Domstolsverkets verksamhet klart på att etableras, men många funktioner och verksamhetssätt håller fortfarande på att ta form. Ämbetsverkets roll gentemot domstolarna har delvis förblivit oklar eller osynlig. Domstolsverket har ökat sin synlighet genom att besöka domstolarna och strävar även i fortsättningen efter att öka kommunikationen med domstolarnas personal på olika sätt. Av slutsatserna i ämbetsverksutvärderingen var särskilt glädjande bedömningen att domstolsväsendets självständighet och domstolarnas oberoende klart har stärkts i och med den nya strukturen. Utvärderingen motsvarar också min egen syn på hur det viktigaste målet för inrättandet av Domstolsverket har förverkligats.

Domstolsväsendets verksamhetsförutsättningar har förbättrats väsentligt. Basfinansieringen håller äntligen på att sättas i skick och flera viktiga projekt pågår. Detta skapar utmärkta förutsättningar för utvecklingen av verksamheten på olika nivåer. Fortsättningen ser lovande ut!

Riku Jaakkola

Överdirektör

1.2. Tuloksellisuus

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikköön kuuluu 36 tuomioistuinta sekä Tuomioistuinvirasto.

1.2.1. Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan tuloksellisuutta tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin tuloksellisen toiminnan edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet. Toiminnallisen tuloksellisuuden toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2023 asetetut toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 1–10).

Käsittelyketjut ja oikeudenkäyntimenettelyt määräytyvät asioiden laadun ja vaativuuden mukaan

1. Tuomioistuinlaitos tekee tiivistä yhteistyötä syyttäjän kanssa, jotta asiat voidaan käsitellä tarkoituksenmukaisesti niiden laajuuden ja vaativuuden mukaan.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari 1:

Tuomioistuinvirasto tapaa valtakunnansyyttäjätöimiston edustajat vähintään 10 kertaa vuodessa (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Suunniteltuja tapaamisia oli 11, joista 8 toteutui (2022: 9; 2021: 7).

Mittari 2:

Tuomioistuimet tekevät säännöllistä yhteistyötä syyttäjän kanssa (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

Tuomioistuinten ja syyttäjän välinen yhteistyö on säännöllistä.

Toimintaa tukevat järjestelmät ovat käyttäjäystävällisiä sekä mahdollistavat sähköiset työmenetelmät ja asiointitavat

2. Yleisten tuomioistuinten asiankäsitelyjärjestelmän (AIPA) käyttöönotto ja siirtyminen toiminnan aikaiseen aktiiviseen kehittämiseen on tapahtunut. Samalla on varmistettu ja aikataulutettu vanhojen järjestelmien poistaminen käytöstä.

Tulostavoitevuosi: 2023

Mittari 1:

Järjestelmä on otettu kokonaisuudessaan käyttöön (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Järjestelmän käyttöönotto rikosasioissa ja muutoksenhakutoiminnoissa ei ole toteutunut suunnitelman mukaisesti. Pääasiallisena syynä tähän on järjestelmän toiminnallisessa testauksessa kevään ja kesän aikana havaittujen virheiden korjaamiseen ja uudelleen testaamiseen kulunut aika.

Mittari 2:

Tuomioistuinvirasto päivittää kehittämisrahoituksen saamiseksi suunnitelman jatkokehityksen realistisista askeleista ja konkreettisesti saatavasta tuottavuuspotentiaaliarviosta (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut osittain.

Järjestelmän kehittämisen pidemmän ajan suunnitelma on kuvattu ns. kehittämisen tiekartalla. Järjestelmätoimintojen tuottavuuspotentiaalin arviointi on osa normaalia priorisointiprosessia.

Mittari 3:

Tuomioistuinvirasto kehittää AIPA-järjestelmän tuottavuuden seuraamista kehittämisrahoituksen varmistamiseksi (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Järjestelmän käyttöönotot voivat kehittää tuomioistuinten toiminnan tuottavuutta, jos järjestelmän toiminnot luovat tähän edellytyksiä ja tuomioistuimet hyödyntävät nämä mahdollisuudet. AIPA-järjestelmän vaikutusta tuottavuuteen on seurattu ja seurataan tekemällä käyttöönottoihin liittyvät vaikuttavuusarviot. Vuoden 2023 aikana ei ole tapahtunut uusia käyttöönottoja.

3. Tuomioistuinlaitoksen tulee määrätietoisesti ja nopealla aikataululla tehdä mahdolliseksi asiakkaiden sähköinen asiointi kaikkien merkittävien palveluiden osalta. Sähköinen tiedonvaihto sidosryhmien kanssa tulee toteuttaa kaikkien volyyymiasioiden osalta mahdollisimman nopeasti ja niin, että tietosuojan ja tietoturvan toteutuminen varmistetaan ennakkollisesti. Keskeinen tavoite on paperilla tapahtuvan asioinnin väheneminen. Sähköistä asiointia tuomioistuinasioissa edistetään.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari 1:

Vuonna 2023 laaditaan selvitys sähköisen asioinnin esteistä ja suunnitelma esteiden poistamisesta (toteutunut: kyllä/ei)

Toteuma: Toteutunut osittain.

Sähköisen asioinnin esteistä ja mahdollisista keinoista on laadittu muistio. Suurelta osin esteiden poistaminen vaatii lainsäädännöllisiä toimenpiteitä ja näitä pyritään edistämään käynnissä olevissa lainvalmisteluhankkeissa.

Mittari 2:

Sähköisen vireilletulon osuus HAIPA-asioista kasvaa vuosittain sopimuskaudella viidellä prosenttiyksiköllä (toteuma 2021: 10 %).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Sähköinen asiointi HAIPA-järjestelmässä käsiteltävissä asioissa ei ole lähtenyt selvään kasvuun. Tämä johtuu siitä, että itse asiointissa tai toimintaympäristössä ei ole tapahtunut muutoksia, jotka tukisivat käytön lisääntymistä. Sähköpostin käyttö tuomioistuinasiointissa jatkuu edelleen vilkkaana ja tästä syystä HAIPA-järjestelmään on toteutettu toimintoja, joilla sähköpostitse saapuneita asiakirjoja voidaan siirtää helpommin järjestelmään.

Mittari 3:

Sähköinen asiointi AIPA-asioissa mahdollistetaan samalla, kun summaaristen asioiden käsittely siirtyy AIPA-järjestelmään (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

AIPA-järjestelmän sähköisen asiointin kehittäminen on aloitettu. Suunnittelu- ja kilpailutusvaihe siirtyi alkusyksyyn 2023 ja toteutustyö on voitu käynnistää siksi ajateltua myöhemmin.

4. Tuomioistuinvirasto osallistuu aktiivisesti hallinnonalan yhteiseen ICT-kehittämiseen.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari 1:

Tuomioistuinvirasto laatii oman tietohallintostrategian, missä on huomioitu hallinnonalan yhteinen ICT-kehittäminen (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut osittain.

Tuomioistuinlaitoksen tietohallintostrategian valmistelun on saatu syksyllä 2023 päätökseen niiltä osin, että runsaan vuoden kestänyt yhteistyö konsulttien kanssa on saatu päätökseen ja he ovat antaneet omat suosituksensa strategiasta ja sen täytäntöönpanosta. Viraston strategian valmistelu ja hyväksyminen on kuitenkin kesken vuoden 2023 lopussa.

Mittari 2:

Tuomioistuinvirasto osallistuu tuomioistuinlaitoksen osalta hallinnonalan ydintiedon (yhteiset perustiedot) hallinnan kehittämiseen (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

Tuomioistuinvirasto on osallistunut aktiivisesti hallinnonalan yhteiseen tietohallintotyöhön. Tuomioistuinvirasto on edelleen kiinnittänyt Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) ja oikeusministeriön huomiota siihen, että yhteisen kehittämisen toimintatavat ja ns. sektoreiden osallistumismahdollisuudet ovat puutteellisia.

5. Tuomioistuinvirasto selvittää yhdessä oikeusministeriön ja ORK kanssa omien ICT-kustannustensa kokonaistason suunnittelukaudelle, ICT-kustannusten rakenteen palveluittain sekä mahdollisuudet ICT-kustannustehokkuuden parantamiseen.

Tulostavoitevuosi: 2023

Mittari:

Tuomioistuinvirasto on laatinut selvityksen yhdessä oikeusministeriön ja Oikeusrekisterikeskuksen kanssa (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut osittain.

ICT-menoja on selvitetty osana laajempaa oikeudenhoidon selontekoa. Tässä ei kuitenkaan ole vielä huomioitu Tuomioistuinviraston omana hankkeena toteutettua tietohallintostrategiatyötä.

6. Tuomioistuinlaitoksen käytössä olevia asiankäsittelyjärjestelmien käytettävyys on hyvä. Tuomioistuinvirasto jatkaa asianhallintajärjestelmien AIPA ja HAIPA toiminnan aikaista aktiivista kehittämistä.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Järjestelmien käytettävyyttä seurataan säännöllisesti. Henkilöstölle on toteutettu järjestelmiä koskeva käytettävyystutkimus 2023. Tutkimus suoritetaan jatkossa kerran vuodessa. (toteutunut: kyllä/ei)

Toteuma: Ei ole toteutunut.

AIPA-järjestelmän käytettyydessä ei ole tapahtunut vuonna 2023 muutoksia, kun uusia versioita ei ole pystytty julkaisemaan. Tässä tilanteessa käytettyyystutkimuksen uusimiselle ei ole ollut aihetta. HAIPA-järjestelmää koskevaa käytettyyystutkimusta ei ole myöskään suoritettu.

7. Kaikilla tuomioistuimilla on käytettävissä sähköisiä työmenetelmiä tukeva asiankäsittelyjärjestelmä ja hallinnollisten asioiden asiankäsittelyjärjestelmä (Hilda).

Tulostavoitevuosi: 2023

Mittari:

Järjestelmät on otettu kokonaisuudessaan käyttöön (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

Tuomioistuinlaitoksen kaikki virastot ovat ottaneet HILDA-järjestelmän käyttöön. HILDA-järjestelmän jatkokehittämistä varten on asetettu tuomioistuinlaitoksen kehittämisyöryhmä ja sen toiminta jatkuu edelleen. Lisäksi osallistutaan oikeusministeriön hallinnonalan yhteiseen HILDA-kehitysryhmän työhön.

8. Käräjäoikeuksien istuntosalit on varusteltu siten, että henkilötodistelun tallentamista koskeva lainsäädäntö voidaan saattaa voimaan viimeistään 1.1.2024 alkaen.

Tulostavoitevuosi: 2023

Mittari 1:

Käräjäoikeuksien saleista 80 % on varusteltu tarvittavalla laitteistolla vuoden 2023 loppuun mennessä. Varustelu saatetaan loppuun vuoden 2024 alussa.

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Hanke on viivästynyt. Hankintapäätös on tehty joulukuussa 2023. Toteutusprojekti alkaa, kun sopimusasiakirjat on allekirjoitettu. Toteutusprojektin kestoksi on arvioitu tässä vaiheessa 18 kk.

Mittari 2:

Tallenteiden hallintaan tarvittava ohjelmisto on valmis ja sen toimintavarmuus on riittävästi testattu (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Organisaatorakenne ja toimitilaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnanmääräytyvät asioiden laadun ja vaativuuden mukaan

9. Tuomioistuimen ja Tuomioistuinviraston organisaatorakenne on sellainen, että se tukee tehokasta työskentelyä, sujuvia prosesseja ja laadukasta asioiden käsittelyä.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari 1:

Tuomioistuinlaitoksen VMBaro indeksi '1.4 Esimiehet ovat onnistuneet työyhteisöni töiden organisoinnissa' on suurempi kuin 3,38 (koko valtio ka. 2021).

Toteuma: Ei ole toteutunut. Vuonna 2023 tuomioistuinlaitoksen indeksi oli 3,34.

Mittari 2:

Tuomioistuinlaitoksen VMBaro indeksi '1.5 Johto on onnistunut työyhteisöni töiden organisoinnissa' on suurempi kuin 3,10 (koko valtio ka. 2021).

Toteuma: Ei ole toteutunut. Vuonna 2023 tuomioistuinlaitoksen indeksi oli 3,09.

10. Hyväksyessään hallituksen esityksen eduskunnalle (HE 136/2018 vp) Tuomioistuinvirastoa koskevaksi lainsäädännöksi eduskunta edellytti (EV 218/2018 vp), että hallitus seuraa Tuomioistuinviraston perustamista koskevan uudistuksen toimivuutta ja vaikutuksia kiinnittäen erityistä huomiota tuomioistuinten riippumattomuuteen ja oikeusturvaan, oikeusministeriön ja viraston väliseen suhteeseen ja tehtävienjakoon, viraston johtamisjärjestelmän ja johtokunnan kokoonpanon toimivuuteen sekä voimavarojen riittävyyteen sekä antaa lakivaliokunnalle edellä mainituista seikoista selvityksen vuoden 2025 loppuun mennessä. Selvitystyö edellyttää Tuomioistuinviraston myötävaikutusta jo vuodesta 2023 lukien.

Tulostavoitevuosi: 2025

Mittari:

Tuomioistuinvirasto on myötävaikuttanut virastoarvioinnin toteuttamiseen siten, että selvitys on voitu toimittaa eduskunnalle. (kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut vuoden 2023 osalta.

Virastoarviointihanke 2022–2023 on toteutettu. Valtiovarainministeriö on julkaissut hankkeen loppuraportin sekä virastokohtaiset loppuraportit 8.11.2023. Tuomioistuinvirastoa koskevasta virastoarvioinnista on viestitty tuomioistuinlaitoksen sisällä ja johtokunta on merkinnyt hankkeen loppuraportit tiedoksi 15.11.2023.

Tuomioistuinvirastolle annettuja suosituksia on käsitelty johtoryhmässä ja ne tullaan huomioimaan tuomioistuinlaitoksen vuoden 2025 keskeisissä tavoitteissa sekä tuomioistuinlaitoksen vuosien 2024–2027 toiminta- ja taloussuunnitelmassa. Tuomioistuinvirasto kerää väistyvän johtokunnan jäsenten näkemykset Tuomioistuinviraston perustamista koskevan uudistuksen toimivuudesta ja vaikutuksista eduskunnan lausuman mukaisessa selvityksessä huomioitaviksi (EV 218/2019 vp).

1.2.2. Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen henkilöstötavoitteiden toteutumista tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin henkilöstötavoitteiden edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet. Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2023 asetetut henkilöstötavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 11–16).

Osaava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista

11. Henkilöstö kokee johtamisen tukevan tuloksellista työntekemistä.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Tuomioistuinlaitoksen johtamista kuvaava VMBaro johtajuusindeksi (JO) on suurempi kuin 3,52 (koko valtio ka. 2021).

Toteuma: Ei ole toteutunut. Vuonna 2023 tuomioistuinlaitoksen indeksi oli 3,44.

Tuomioistuinviraston johdolle ja esihenkilöille on järjestetty johtamisvalmiuksia tukevaa koulutusta ja perehdytystä. Henkilöstökyselyllä selvitetään vuosittain, miten henkilöstö kokee johtamisen ja esihenkilötyön. Työyhteisön kehittämistyötä jatketaan.

12. Tuomioistuinvirasto tukee muutosjohtamista ja toimintatapojen kehittämistä tuomioistuimissa. Kaikkien tuomioistuinlaitokseen kuuluvien virastojen virastopäälliköiden tulee johtaa muutosta määrätietoisesti ja luoda myönteistä asennetta kehittämistä kohtaan sekä varmistaa, että henkilöstö on osallistunut toimintatapojen kehittämiseen ja järjestelmän käytöstä annettuihin koulutuksiin. Tuomioistuinvirasto tukee tuomioistuimissa tapahtuvaa henkilöstön omaehtoisen osaamisen ja työelämävalmiuksien kehittämistä.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari 1:

AIPA-hanke järjestää jäljellä olevien käyttöönottojen edellyttämän koulutuksen (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Vuodelle 2023 suunnitellut koulutukset ovat siirtyneet pääosin vuodelle 2024, kun järjestelmän käyttöönotto rikosasioissa ja muutoksenhaussa on siirtynyt.

Mittari 2:

Tuomioistuinvirasto valmistelee virastojen käyttöön aineiston, jolla ne voivat perehdyttää uutta henkilöstöä ja ylläpitää henkilöstön osaamista asianhallintajärjestelmien käytössä (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut osittain.

Mittari 3:

Tuomioistuinlaitoksen johtamista kuvaava VMBaro johtaminen indeksi (i.4) on suurempi kuin 3,52 (koko valtio ka. 2021).

Toteuma: Ei ole toteutunut. Vuonna 2023 tuomioistuinlaitoksen indeksi oli 3,44.

Osaamisen kehittäminen on strategista ja tulevaisuuslähtöistä

13. Tuomioistuinvirasto tarjoaa virastojen käyttöön välineet virkamieheltä edellytettävien ICT-valmiuksien kartoittamiseen.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari 1:

EOppivaan luodaan verkkokursseja, joka sisältävät myös osaamisen testaamisen.

Toteuma: Toteutunut.

EOppivaan on toteutettu useita tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon verkko-oppimissisältöjä (mm. HILDA-ohjeet).

14. Tuomioistuinten henkilöstön ammattitaitoa tulee ylläpitää.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Koulutuslautakunnan tarjoaman koulustilaisuuksien määrä on vähintään 180 koulutusta (toteuma 2021: 191 koulutusta).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Tuomarinkoulutuslautakunnan vahvistama koulutussuunnitelma on sisältänyt 139 koulustilaisuutta.

Tuomioistuimet ovat kilpailukykyinen työnantaja

15. Tuomioistuinlaitos ajantasaistaa työnantajakuvaansa.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Tuomioistuinlaitoksen VM Baro indeksi 8. Työnantajakuva ja arvot on suurempi kuin 3,87 (koko valtio ka. 2021).

Toteuma: Ei ole toteutunut. Vuonna 2023 tuomioistuinlaitoksen indeksi oli 3,85.

Tuomioistuinviraston viestintä on suunnitellut ja tuottanut aktiivisesti sisältöä sosiaalisen median kanaville, osallistunut tapahtumiin ja messuille. Lisäksi perustettiin täysin uusi viestintäkanava: Tuomarilla on asiaa -podcast. Mediatuomareiden blogia on jatkettu 3–4 kirjoituksella vuodessa.

Syksyllä 2023 toteutettiin mainetutkimus. Sidosryhmille suunnattu tutkimus toteutetaan tarvittaessa myöhemmin.

16. Työntekijöiden osaamisen jakamista edistetään verkostotyöskentelyllä, koulutuksella ja perehdytyksellä (osaamisen liikkuvuus).

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

TIV:n tukemien verkostojen lukumäärä on vähintään 17.

Toteuma: Toteutunut.

Toiminnan kannalta keskeiset verkostot on käynnistetty ja uusia käynnistetään sitä mukaan, kuin niiden tarve ilmenee. Vuonna 2023 Tuomioistuinviraston tukemien verkostojen määrä oli 17 (2022: 17; 2021: 17). Verkostot ja niiden toimintatavat ovat erilaisia ja ne kokoontuvat toiminnan luonteesta riippuen keskimäärin 2–10 kertaa vuodessa.

1.2.3. Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinlaitoksen talouteen liittyvien tavoitteiden toteutumista tarkastellaan tässä sitä kautta, kuinka hyvin talouden tavoitteiden edistämiseksi määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet.

Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2023 asetetut talouteen liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla.

Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 17–25).

Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen

17. Tuomioistuinlaitos turvaa toimintansa jatkuvuuden tehokkaalla talousseurannalla.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Siirtyvän määrärahan % -osuus vuodelle myönneystä määrärahoista on yli 8 % vuotuisesta kehysrahoituksesta kuitenkin niin, että tilapäisesti tavoite voidaan tarvittaessa alittaa (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

Siirtyvän määrärahan osuus määrärahoista (talousarvio + lisätalousarviot):

25.10.01 Korkeimman oikeuden toimintamenot: 15 % (2022: 20 %; 2021: 20 %)

25.10.02 Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot: 43 % (2022: 48 %; 2021: 39 %)

25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot: 9 % (2022: 11 %; 2021: 11 %)

Taulukko 1. Tuomioistulaitoksen toimintamomentit (KPY 154 Oikeusrekisterikeskus ja KPY 155 Tuomioistuinlaitos)

Määrärahat toimintamomentteittain 2023	Talousarvio (TA + LTA) 2022	Talousarvio (TA + LTA) 2023	Vuodelta 2022 siirtynyt määräraha	Käyttö 2023	Siirtyy vuodelle 2024
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot	9 071 000	9 429 000	1 796 548	9 801 418	1 424 130
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	14 206 000	12 187 000	6 852 387	13 798 524	5 240 863
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot	290 722 000	304 832 000	32 101 278	309 560 078	27 373 199
Yhteensä	313 999 000	326 448 000	40 750 213	333 160 020	34 038 192

Vuonna 2023 toimintamomenttien (TA+LTA) yhteenlaskettu määrä euroissa oli noin 326,5 milj. euroa. Tämä on yhteensä noin 12,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2022.

18. Tuomioistuinvirasto pyrkii hyödyntämään myös EU-rahoitusta tuomioistuinlaitoksen hyväksi.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

EU-rahoitushakuihin osallistuttu (kyllä/ei)

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Tuottavuus paranee toimintaa uudistamalla

19. Tuomioistuinlaitoksen muiden kuin lainkäyttötehtävien hoitamista sujuvoitetaan vahvistamalla Tuomioistuinviraston tuki- ja asiantuntijaroolia.

Tulostavoitevuosi: 2023–2024

Mittari:

Tuomioistuinviraston roolia tuomioistuinten tukena on vahvistettu siten, että muista kuin lainkäyttötehtävistä on voitu siirtää resursseja lainkäyttötehtäviin. Muiden kuin lainkäyttötehtävissä olevien henkilöiden lukumäärä (virkanimikkeiden perusteella) on pienempi kuin vuonna 2020 toteuma (2020: 161,1).

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Tuomioistuinlaitoksen muiden kuin lainkäyttötehtävissä olevien henkilöiden (pl. korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus ja Tuomioistuinvirasto) lukumäärä oli 172,6 (2022: 173; 2021: 170,4).

20. Tuomioistuinlaitos osallistuu oikeusministeriön hallinnonalan yhteisten digipalvelujen kehittämiseen tiekartan mukaisesti.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Osallistuttu (kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

21. Tuomioistuinvirasto kerää ICT-kehittämistarpeita ja hankeideoita tuomioistuimilta ja ideoita jatkojalostetaan.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Tuomioistuinvirasto ylläpitää järjestelmää kehitysideoiden toimittamiseksi ja saapuneita ehdotuksia käsitellään säännöllisesti (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

22. Tuomioistuinvirasto noudattaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämissuunnitelmaa, johon on priorisoitu ja aikataulutettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistehtävät.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Sisäisen valvonnan havainnoista ja riskeistä on raportoitu tuomioistuinlaitoksen tilinpäätöksen toimintakertomuksessa (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

23. Tuomioistuinvirasto kehittää riskienhallintaa ja varautumista myös osana suunnittelun ja seurannan prosesseja.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Riskeistä on raportoitu tuomioistuinlaitoksen puolivuotiskatsauksessa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

24. Tuomioistuinlaitoksen henkilökunnan yleisen hankintatietoisuuden lisääminen. Hankintatiimin jäsenien hankintaosaamista lisätään kouluttamalla. Tietoa tuomioistuimille jaetaan verkoston ja intran kautta.

Tulostavoitevuosi: 2023

Mittari 1:

Tuomioistuinvirasto käynnistää hankinta-asioiden verkoston, joihin kuuluu jäseniä kaikista tuomioistuimista (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Ei ole toteutunut. Hankinta-asioiden verkosto ei käynnistynyt vuonna 2023.

Mittari 2:

Järjestetään vähintään yksi koulutus hankintatiimin jäsenille (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Ei ole toteutunut. Hankinta-asioiden verkosto ei käynnistynyt vuonna 2023.

25. Kukin virasto varmistaa tietosuojaa koskevat menettelyt henkilöstön ja asiakkaiden henkilötietojen suojaamiseksi sekä arvioi tietosuojaan liittyvät riskit. Tietosuojan kehittämisestä ja riskien kartoittamisesta vastaa Tuomioistuinviraston johto.

Tulostavoitevuosi: 2023–2024

Mittari:

Tuomioistuinvirasto ja tuomioistuimet ovat arvioineet tietosuojan toteutumisen tuomioistuimissa, ja Tuomioistuinvirasto on käynyt yhteenvedon läpi ministeriön tulohjaajan ja tietosuojavastavan kanssa (toteutunut: kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

Tuomioistuimille järjestettiin Tuomioistuinviraston tietosuojatoiminnan osalta vuonna 2023 seitsemän nimenomaisesti tietosuojaan keskittyntä koulutustapahtumaa. Tuomioistuimille avattiin lisäksi laaja ”Tietosuoja tuomioistuimille” EOppiva-koulutustila, joka sisältää 15 eri koulutuskokonaisuutta, muun muassa tietoturvaloukkauksiin, tietopyyntöihin ja rikosasioiden tietosujalakiin liittyen. Koulutustilan tavoitteena on varmistaa henkilökunnan tietosuojaosaaminen päivittäisten työtehtävien yhteydessä sekä tukea, helpottaa ja nopeuttaa oman työn tekemistä, kun työhön liittyy henkilötietojen käsittelyä ja tietosuojakysymyksiä.

Osana tulossopimusneuvotteluita 2023 Tuomioistuinvirasto toteutti tuomioistuimille itsearviointi kyselyn määrättyjen tietosuojavelvoitteisiin liittyvien kokonaisuuksien tilasta ja valmiusasteesta. Kyselyn taustalla hyödynnettiin VAHTI- työssä laadittua ”Tietosuoja-asetuksen itsearviointi”-lomaketta (11/2021). Kyselyn kautta saatiin kartoitettua tarkemmin tietosuojan käytännön tilaa sekä erityisesti niitä kohteita, joiden osalta tietosuoja tulee edelleen kehittää. Yhteenveto kaikkien tuomioistuinten vastausten osalta toimitetaan oikeusministeriön tietosuojavastaavalle.

1.3. Vaikuttavuus

1.3.1. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Tuomioistuinten hyvä ja tehokas toiminta on edellytys perus- ja ihmisoikeusvaatimusten mukaisen oikeusturvan toteutumiselle sekä oikeusvarmuudelle, jota vaaditaan niin talouselämässä kuin kansalaisten keskinäisten suhteiden järjestämisessä. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilyttäminen sekä ristiriitojen selvittäminen tasapuolisin menettelyin ennalta asetettujen yleisten sääntöjen pohjalta edellyttävät hyvin toimivaa oikeusjärjestelmää. Riippumattoman tuomioistuinlaitoksen tulee turvata, että jokainen voi yhteiskunnassa luottaa oikeuksiensa toteutumiseen.

Vaikuttavuustavoitteena on, että riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat ratkaistaan viivytyksettä, laadukkaasti ja edullisesti. Tuomioistuinten työvälineitä kehitetään käyttäjäystävällisiksi ja toimintaa tukeviksi siten, että oikeudenkäynneissä voidaan mahdollisimman laajasti hyödyntää sähköisiä aineistoja. Työmenetelmät ja toimintatavat voidaan tällöin kehittää sellaisiksi, että ne tukevat asioiden käsittelyn joutuisuutta ja laatua.

Oikeusasteiden roolien ja tehtävien tulee olla selkeitä. Oikeudenkäynnin painopisteen tulee olla ensimmäisessä asteessa. Laadukkaasti toimiva ensimmäinen oikeusaste lisää luottamusta ja vähentää tarvetta muutoksenhakuun. Ylimpien oikeusasteiden toiminta painottuu ennakkoratkaisuihin.

Vaikuttavuustavoitteena on, että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat asioiden käsittelyssä ja ratkaisemisessa. Kansallisen lainsäädännön lisäksi oikeusturvatehtävistä on säädetty kansainvälisin sopimuksin. Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin arvioi oikeuskäytännössään sitä, miten jäsenvaltiot noudattavat kansainvälistä ihmisoikeussopimusta.

Yleisissä tuomioistuimissa käsitellään ja ratkaistaan rikosoikeudellista vastuuta koskevat syyteasiat sekä yksityisoikeudellisia oikeussuhteita koskevat riita-asiat ja hakemusasiat. Yleiset tuomioistuimet huolehtivat siten rikosvastuun toteuttamisesta kaikilla yksityisen ja yhteiskunnallisen toiminnan aloilla. Ne vastaavat myös oikeussuojan antamisesta yksityishenkilöille, yrityksille ja muille yhteisöille niiden keskinäisissä suhteissa sekä myös suhteissa julkisyhteisöihin silloin, kun kysymys ei ole hallinto-oikeudellisen lainsäädännön soveltamisesta.

Hallintotuomioistuimilta haetaan muutosta viranomaisten eri hallinnonaloilla ja -tasoilla tekemiin päätöksiin. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut, mutta myös muiden hallintotuomioistuinten ratkaisut ohjaavat koko julkisen vallankäytön lainmukaisuutta ja oikeusturvan toteutumista. Ratkaisuilla ja käsittelyajoilla on myös vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan ja kilpailukykyyn. Niin yksilön kuin yhteiskunnankin kannalta on tärkeää turvata asioiden joutuisa käsittely ja päätösten oikeusvarmuus.

Koronaviruspandemia vaikutti tuomioistuinten toimintaan voimakkaasti. Asioiden käsittely ruuhkautui pandemian vuoksi merkittävästi erityisesti käräjäoikeuksissa, joissa valtaosa asioista käsitellään suullisissa istunnoissa. Vireillä olevien asioiden määrä kasvoi tuona aikana, koska toimenpiteet viruksen leviämisen estämiseksi ja terveysturvallisuuden varmistamiseksi rajoittivat suullisten istuntojen järjestämistä.

Tuomioistuinlaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumista tarkastellaan tässä sen kautta, kuinka hyvin yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle asetetut toimenpiteet ovat toteutuneet. Tehtyjen toimenpiteiden kuvaukset ja toteumatiedot koskevat koko tuomioistuinlaitosta.

Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välisessä tulossopimuksessa tuomioistuinlaitokselle vuodelle 2023 asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja kestäväan kehitykseen liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alla. Toteumaa on tarkasteltu toimenpidekohtaisesti (toimenpiteet 26–30).

Riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat ratkaistaan viivytyksettä, laadukkaasti ja edullisesti. Perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat asioiden käsittelyssä ja ratkaisemisessa

26. Oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämistä edellyttävien asioiden määrä ei kasva.

Tulostavoitevuosi: 2023

Mittari:

Viivästyshyvitettyjen asioiden lukumäärä on enintään samansuuruinen kuin vuonna 2021 (28 asiaa) ja alenee myöhempinä vuosina.

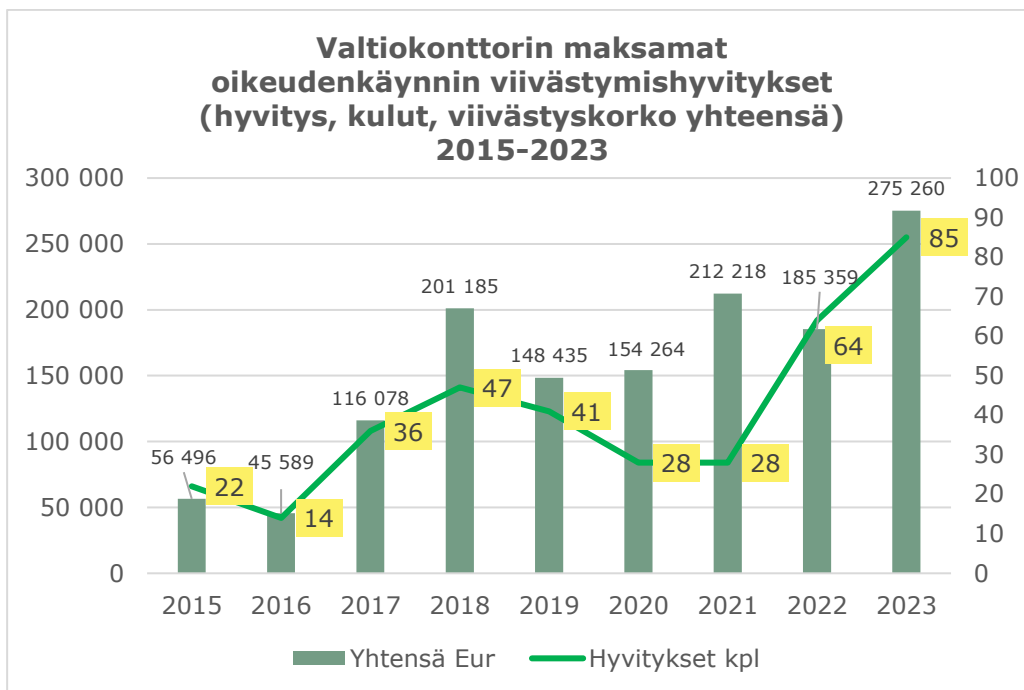
Toteuma: Ei ole toteutunut.

Vuonna 2023 viivästyshyvitettyjen asioiden määrä oli 85 (2022: 64; 2021:28). Vuonna 2023 Suomi ei saanut Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimelta yhtään ratkaisua, jossa oikeutta oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa olisi arvioitu loukatun.

Asianosaiset voivat vaatia hyvitystä, mikäli asian käsittely on pitkittynyt. Valtiokonttori maksoi viivästymishyvitystä kaikkiaan noin 275 000 euroa vuonna 2023 ratkaistuissa 85 asiassa (2022:185 000; 64 asiaa / 2021: 212 000 euroa; 28 asiaa). Maksettujen hyvitysten määrä on ollut viime vuosina kasvussa, vaikka tavoitteena tulisi olla, ettei viivästymisiä olisi lainkaan. Vuosittain käsiteltävien asioiden määrään nähden hyvityksiä ei kuitenkaan ole kohtuuttoman paljon.

Viivästymisten hyvittämistä koskevan lain perusteella tuomittujen korvausten määrä ei kuitenkaan aukottomasti kuvaa oikeudenkäyntien viivästymisten kokonaistilannetta, koska rikosasioissa viivästyminen voidaan ottaa huomioon tuomiota alentavana tekijänä. Rikosasioissa prosessin kohtuuton kesto hyvitetään rikoksesta tuomitulle ensisijaisesti lieventämällä rangaistusta. Pelkästään rangaistuksessa hyvitettyjen viivästysten sisältämien rikostuomioiden määrästä ole saatavissa tilastotietoa. Lisäksi kaikki eivät hae hyvitystä oikeudenkäynnin viivästymisestä huolimatta.

Euroopan komission vuosittain julkaisema EU:n oikeusalan tulostaulu on vertaileva yleiskatsaus EU:n jäsenvaltioiden oikeuslaitosten toimivuudesta, laadusta ja riippumattomuudesta. Vuoden 2023 tulostaulussa Suomen osalta on todettu, että noin 85 % kansalaisista katsoo riippumattomuuden olevan erittäin hyvällä tai melko hyvällä tasolla. EU:n alueella luku vaihtelee noin 20–85 prosentin välillä.

Kuva 1: Valtiokonttorin maksamat oikeudenkäynnin viivästymishyvitykset vuosina 2015–2023

27. Oikeusturvan ajallinen saatavuus toteutuu yhdenvertaisesti eri alueilla.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Yksittäisen tuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään 3 kk oikeudellisen linjan keskiarvon (KO, HO ja HAO).

Toteuma: Toteutunut osittain.

Tuomioistuinvirasto on pyrkinyt huolehtimaan, että oikeusturvan ajallinen saatavuus tuomioistuinlaitoksessa toteutuu eri alueilla ja käsittelyajat ovat linjassa eri alueiden välillä mm. kohdentamalla resursseja tulosneuvotteluissa työtilanteen perusteella.

Hovioikeuksissa käsittelyaikojen poikkeama keskimääräiseen käsittelyaikaan oli 2,8 kuukautta vuonna 2023 (2022: 2,3 kk). Hovioikeusvaiheessa rikosasioiden kokonaiskäsittelyaikaan kuuluvat esitutkinnassa, syyteharkinnassa, kärjäoikeudessa ja hovioikeudessa asian käsittelyyn yhteensä kulunut aika. Siviiliasioissa kokonaiskäsittelyaika muodostuu kärjäoikeuskäsittelyn ja hovioikeuskäsittelyn yhteenlasketusta ajasta. Vaikka hovioikeuteen saakka päätyvät asiat ovat tavanomaisesti monimutkaisempia, rikosasioiden 35,4 kuukauden (2022: 32 kk) ja siviiliasioden 43,9 kuukauden (2022: 40 kk) kokonaiskäsittelyaika ei voi pitää enää kohtuullisena.

Pisin hallinto-oikeuskohtainen käsittelyaika poikkesi 3,2 kuukautta (2022: 3,9 kk) koko maan keskiarvosta. Käsittelyaikojen poikkeamaan vaikutti osaltaan vesi- ja ympäristöasioiden vaikea työtilanne Vaasan hallinto-oikeudessa ja toisaalta turvapaikka-asioiden käsittelyjen vaikeutuminen kasvatti käsittelyaikoja Helsingin-, Pohjois-Suomen-, Itä-Suomen- ja Turun hallinto-oikeuksissa

Kärjäoikeuksien osalta oikeusturvan ajallisen saatavuuden alueellista yhdenvertaisuutta kuvaava tavoite oli, ettei minkään kärjäoikeuden keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa ylitä maan keskiarvoa yli kolmella kuukaudella. Kaikkien

käräjäoikeuksien keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa (asiaratkaisut) oli 6,3 kuukautta (2022: 6,3 kk). Helsingin käräjäoikeuden keskimääräinen käsittelyaika oli 10,8 kuukautta (2022: 10,3 kk), joten tavoite ei toteutunut.

Käräjäoikeuksien laajoissa riita-asioissa keskimääräinen käsittelyaika oli 10,2 kuukautta (2022: 10,1 kk).

Tuomioistuinkohtaiset tiedot hovi-, hallinto- ja käräjäoikeuksien osalta ovat liitteissä A-C. Korkeimpien oikeuksien ja erityistuomioistuinten osalta tuomioistuinkohtaiset luvut löytyvät luvun 1.4.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky alta.

Taulukko 2. Tuomioistuinten lukumäärä, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan /tulosneuvotteluissa asetetun tavoitteen

Tulostavoitemittari	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023
Hovioikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	5/5	5/5	5/5
Hallinto-oikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	5/6	4/6	5/6
Erityistuomioistuinten lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika on enintään 3 kk yli tulosneuvottelussa asetetun tavoitteen	1/3	1/3	2/3
Käräjäoikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika laajoissa riita-asioissa on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	17/20	18/20	17/20
Käräjäoikeuksien lkm, joiden keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa on enintään 3 kk yli oikeudellisen linjan keskiarvon	19/20	19/20	19/20

28. Vireillä olevien asioiden määrää tulee vähentää. Tuomioistuinten tulee ratkaista enemmän asioita kuin niitä saapuu.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Vuosittainen vireillä olevien asioiden määrä on pienempi kuin saapuneiden asioiden määrä.

Käräjäoikeus: rikosasiat

Käräjäoikeus: laajat riita-asiat

Muut tuomioistuimet: kaikki asiat

Toteuma: Toteutunut lukuun ottamatta Vakuutus oikeutta.

Tuomioistuinkohtaiset tiedot hovi-, hallinto- ja käräjäoikeuksien osalta ovat liitteissä A-C. Korkeimpien oikeuksien ja erityistuomioistuinten osalta tuomioistuinkohtaiset luvut löytyvät luvun 1.4.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky alta.

Tuomioistuintoiminta on avointa

29. Keskeiset tuomioistuinten toimintaa kuvaavat tilastot julkaistaan oikeus.fi-internetsivustolla.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari:

Asiamäärä- ja käsittelyaikatilastot julkaistaan neljännesvuosittain (huhti-, heinä-, loka- ja tammikuussa).

Toteuma: Toteutunut.

Tilastot on julkistettu neljännesvuosittain

30. Tuomioistuinten toiminnasta saadaan niiden työmäärää ja resurssitarpeita kuvaavat luotettavat tiedot.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari 1:

Tuomioistuinvirasto seuraa tuomioistuinten henkilökunnan työhön käytettyä aikaa ja tuottaa siitä objektiivisesti arvioitavissa olevat tiedot (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut osittain.

Mittari 2:

Tuomioistuinvirasto on noudattanut tuomioistuinten määrärahatarpeiden määrittelyssä tulossopimuksen liitteessä kaksi määriteltyjä laskennallisia perusteita (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

Mittari 3:

Työmäärälaskennassa päivitettyt painokertoimet on otettu käyttöön (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

Tuomioistuinten taloudellisten mittareiden kehittämistä käsittelevä työryhmä julkaisi tuomioistuinten taloudellisia mittareita koskevan muistion keväällä 2023. Työryhmän tehtävänä oli määritellä taloudelliset mittarit käräjä-, hovi- ja hallinto-oikeuksille kuvaamaan tuomioistuinten toimintaa. Muistion perusteella päivitetty tuomioistuinten työmäärälaskennan pohjana olevat uudet painokertoimet otettiin käyttöön syksyllä 2023 vuotta 2024 koskevien tulostavoitteiden osalta ja niiden perusteella arvioidaan mm. tuomioistuinten tuloksellisuutta ja toiminnan taloudellisuutta.

Mittari 4:

Tuomioistuinlaitos on selvittänyt ja määritellyt tuomioistuinten tavoitteelliset keskimääräiset käsittelyajat, jotka on käsitelty oikeudenhoidon selonteon yhteydessä. Käsittelyaikatietoja hyödynnetään myös määrärahatarpeita arvioitaessa (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut.

Mittari 5:

AIPA ja HAIPA-asianhallintajärjestelmien raportointirajapinnat on toteutettu (toteutunut kyllä/ei).

Toteuma: Toteutunut osittain.

Rajapinnat on toteutettu, mutta AIPA-rajapintaa ei kuitenkaan ole vielä voitu ottaa käyttöön, koska se on sidottu järjestelmäversion 7.0.0 julkaisemiseen keväällä 2024.

Kestävän kehityksen tavoitteet

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) tavoitteita 5, 10, 12, 13, 16 voidaan edistää tuomioistuinlaitoksen toiminnassa:

- Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.
- Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.
- Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.
- Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.
- Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla

31. Lapsen aseman edistäminen oikeushallinnossa.

Tulostavoitevuosi: 2025

Mittari:

On tuotettu nuorille ja lapsille suunnattua materiaalia heitä koskevien asioiden käsittelystä tuomioistuinlaitoksessa.

Toteuma: Toteutunut osittain.

Tuomioistuinlaitoksen julkisille verkkosivuille lisättävää lapsille ja nuorille suunnattua materiaalia on työstetty ja sivut julkaistaan 2024.

32. Tuomioistuinvirasto on arvioinut toimenpiteitä toimialansa hiilijalanjäljen pienentämiseksi sekä laatii suunnitelman ja asettaa tavoitteen tunnistettujen päästövähennysten toteuttamisesta.

Tulostavoitevuosi: 2025

Mittari: Kartoitetaan tuomioistuinlaitoksen toimenpiteitä hiilijalanjäljen pienentämiseksi muuten kuin toimitilojen osalta. (Toteutunut kyllä/ei)

Toteuma: Toteutunut osittain.

Tuomioistuinlaitos raportoi toimistaan hiilijalanjäljen pienentämiseksi osana vuosittain julkaistavaa vastuullisuusraporttia. Tuomioistuinlaitoksen kestävän kehityksen verkosto perustettiin vuonna 2023 ja verkoston tehtävänä on koordinoida vastuullisuusraportin valmistelua ja toimia kestävän kehityksen edistämiseksi. Tuomioistuinlaitoksen hiilijalanjälkeen vaikuttavat merkittävästi konsernitoimijoiden toimet jalanjäljen pienentämiseksi.

Syksyllä 2023 vuotta 2024 koskevissa tulosneuvotteluissa tuomioistuinten kanssa keskusteltiin kestävän kehityksen toimista sekä toimista hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Tuomioistuimet pyrkivät pienentämään hiilijalanjälkeä etenkin matkakustannusten ja hankintojen osalta.

33. Tuomioistuinvirasto on arvioinut oman toimialansa datan hyödyntämismahdollisuudet Agenda 2030-tavoitteisiin liittyen.

Tulostavoitevuosi: 2023–2025

Mittari: Tuomioistuinvirasto laatii vuosittain Valtiokonttorin ohjeistaman vastuullisuusraportin Agenda 2023 tavoitteista ja niissä edistymisestä. Tuomioistuinlaitokselle on vuodelle 2022 asetettu kestävän kehityksen tavoitteet, joista raportoidaan ensimmäisen kerran vuonna 2023. Toteutunut (kyllä/ei)

Toteuma: Toteutunut.

Tuomioistuinlaitos julkaisee vuosittain vastuullisuusraportin Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti. Osana raportointia pohditaan mittareita ja datan hyödyntämistä. Kaikilta osin tavoitteille ei ole löydetty kuvaavia mittareita.

34. Tuomioistuinlaitos seuraa tilanteita, joissa sen virkamies työtehtävässään joutuu järjestelmällisen häirinnän, uhkailun, maalittamisen tai vihapuheen kohteeksi.

Tulostavoitevuosi: 2023–2026

Mittari: Häirintä-, uhka -ja muiden vaaratilanne -ilmoitusten perusteella tehty analyysi kehityksestä.

Toteuma: Ei ole toteutunut.

Tuomioistuimia varten on kehitteillä ilmoitusmenettely, jossa ilmoitetaan tuomioistuimissa tapahtuneista turvallisuus-, häirintä-, uhka- ja vaaratilanteista. Nämä voivat kohdistua niin tuomioistuimiin, henkilöstöön, vierailijoihin tai asiakkaisiin. Ilmoituslomake on valmistunut keväällä 2023.

1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset

Vuonna 2023 momentin 25.10.50 kokonaismenot Tuomioistuinviraston kirjanpitoyksikössä olivat noin 82,0 milj. euroa, mikä on 2 % edellistä vuotta enemmän (2022: 80,6 milj. euroa; 2021: 79,9 milj. euroa). Vuonna 2023 oikeusapuasioiden menot olivat 75,4 milj. euroa, mikä on 15 % edellistä vuotta enemmän (2022: 65,7 milj. euroa; 2021: 67,9 milj. euroa).

Julkisen oikeusavun asianhallintajärjestelmästä saadun tiedon mukaan yksityiset oikeusavustajat hoitivat 37 551 asiaa vuonna 2023 (2022:36 080; 2021:37 181). Yhden asian käsittely voi sisältää useamman käsittelyn esimerkiksi käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa. Yksityisten avustajien hoitamista oikeusapuasioista 77 % oli rikosasioita (2022:73 %; 2021:70 %).

Ulkomaalaislainmukaisia asioita oli 7 % (2022: 9 %; 2021: 10). Avioliitto- ja perheoikeudellisia asioita oli 10 % (2022: 11 %; 2021: 12 %). Yksityishenkilön velkajärjestelylain mukaiset korvaukset olivat noin 0,7 milj. euroa, mikä on 15 % edellistä vuotta vähemmän (2022:0,8 milj. euroa; 2021: 1,1, milj. euroa). Syytteestä vapautettujen oikeudenkäyntikulujen korvaukset olivat noin 4,7 milj. euroa, mikä on 40 % edellistä vuotta vähemmän (2022:7,9 milj. euroa; 2021: 5,7 milj. euroa). Konkurssilain mukaiset julkisselvittäjien palkkiot olivat noin 1,2 milj. euroa (2022: 1,0 milj. euroa; 2021: 0,8 milj. euroa).

1.4. Toiminnan tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Toiminnan tuottavuus, taloudellisuus, suoritteiden määrät ja palvelukyky

Tuomioistuinvirasto neuvottelee ja allekirjoittaa tulossopimuksen jokaisen tuomioistuimen kanssa. Tulosneuvotteluissa sovitaan viraston käytettävissä olevista määrärahoista ja tulostavoitteista. Tuomioistuinkohtaiset määrärahat ja tulostavoitteet hyväksytään Tuomioistuinviraston johtokunnassa sen jälkeen, kun valtion talousarvio on hyväksytty. Korkeimpien oikeuksien määrärahat ovat valtion talousarviossa omilla momenteillaan.

Tässä osiossa käsitellään erityisesti Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten välisissä tulossopimuksissa asetettuja tulostavoitteita tuomioistuinsektoreittain erityisesti niiden tavoitteiden ja mittareiden osalta, jotka kuvaavat toiminnan tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa. Liitteistä A-D löytyy käräjä-, hovi- ja hallinto-oikeuksien osalta tarkemmat tuomioistuinkohtaiset toteumatiedot.

Tuomioistuimet tekevät syksyisin seuraavaa vuotta koskevissa tulosneuvotteluissa arvion kyseisenä vuonna ratkaistavien asioiden määrästä. Tuomioistuinten resurssitarve arvioidaan ratkaistujen asioiden perusteella. Hovioikeuksille, hallinto-oikeuksille ja käräjäoikeuksille on laadittu työmäärän arvioinnin mittarit, nk. painokertoimet. Erityistuomioistuimille ei ole laadittu painokertoimia. Painokerroin vastaa kussakin tuomioistuimessa käsiteltävässä asiaryhmässä keskimääräisen asian työmäärää. Kun saadaan laskettua kunkin yksikön yksikkökohtainen painotettu työmäärä, voidaan yksikön kokonaistyömäärää verrata vastaavan linjan muiden yksikköjen työmäärään. Tuomioistuinten tuottavuus- ja taloudellisuuslukujen pohjana käytetään painokertoimien avulla laskettua työmäärää. Tietoja käytetään myös valtion talousarvioesitystä valmisteltaessa ja sitä kautta tuomioistuinlaitoksen resurssija harkittaessa.

Tuomioistuinten työmäärän laskentaa on kehitetty tuomioistuinten taloudellisten mittareiden kehittämistä käsittelevän työryhmän puitteissa. Työryhmä julkaisi työstään muistion keväällä 2023. Tuomioistuinvirasto on vahvistanut päätöksellään vuotta 2024 koskevia tulosneuvotteluja varten käyttöönotettavat uudet painokertoimet sekä asanimikkeet ja niiden vaativuusluokat sen mukaisesti, mitä työryhmä on muistiossaan ehdottanut. Tuomioistuinten vuotta 2024 koskevat tavoitteet on asetettu käyttämällä uusia työmäärämittareita. Tuloksellisuutta ja taloudellisuutta koskevat tunnusluvut eivät ole eri tuomioistuintyyppien välillä vertailukelpoisia.

Vuoden 2023 kustannustietoja kirjattaessa havaittiin virhe aiempien vuosien tilinpäätösten kustannustiedoissa (taulukot 3–11). Taulukoiden kustannustiedoista on vuosina 2021 ja 2022 jäänyt osa kustannuksista epähuomiossa pois. Vuonna 2022 virhe oli suurempi ja johtui siitä, että toimintoja uudistettaessa syksyn 2022 työajan seurannan jälkeen uudet toiminnot jäivät huomioimatta poimittaessa kustannuksia toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukutaulukoihin. Tämä virhe ei ole vaikuttanut varsinaisiin kustannusvastaavuuslaskelmiin, ainoastaan taulukoihin 3–11.

1.4.1.1. Korkein oikeus

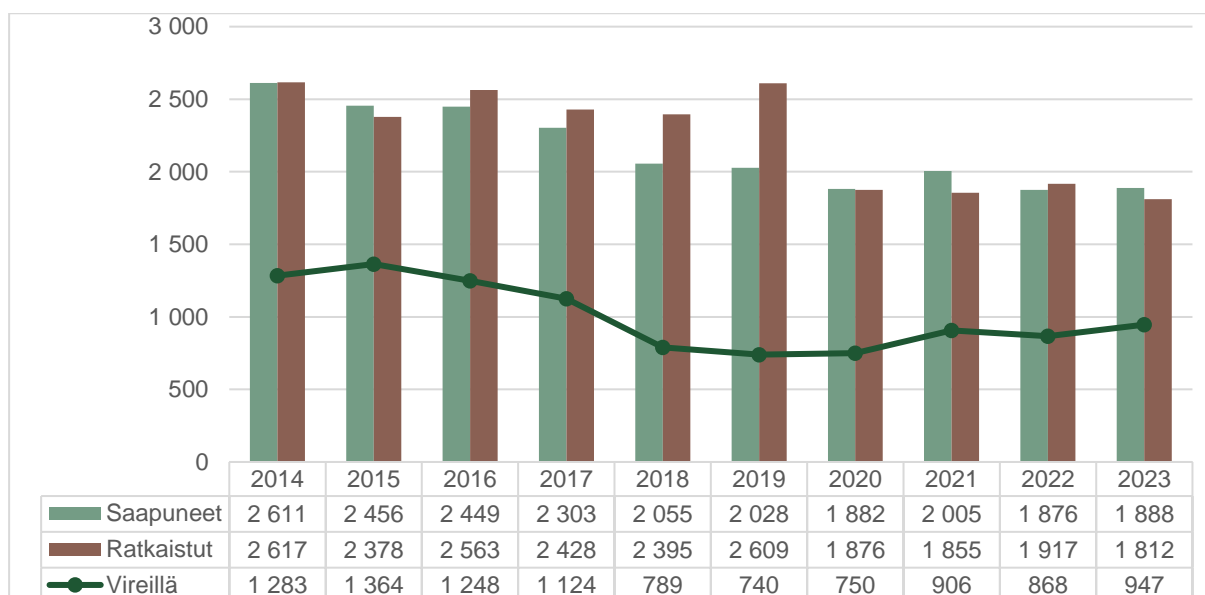
Korkein oikeus on ylin tuomioistuin riita- ja rikosasioissa. Sen tehtävänä on valituslupajärjestelmän pohjalta yksittäisiä valitusasioita tutkimalla ja ratkaisemalla antaa oikeuskäytäntöä ohjaavia ja yhtenäistäviä ennakkopäätöksiä lain tulkinnasta ja soveltamisesta. Lisäksi korkein oikeus käsittelee ja ratkaisee ylimääräistä muutoksenhakua koskevia asioita sekä antaa tasavallan presidentille lausuntoja armahdusasioissa ja Ahvenanmaan itsehallintoa koskevissa asioissa. Korkein oikeus valvoo alempien tuomioistuinten lainkäyttöä.

Tietyissä oikeudellisissa asioissa on tarpeen saada nopeasti ennakkoratkaisu, jolla on alemmissa asteissa ratkaisuja yhtenäistävä ja muutoksenhakua vähentävä vaikutus. Muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun voidaan eräissä tapauksissa hakea hovioikeuden asemesta ennakkopäätösvalituksella korkeimmalta oikeudelta. Tulostavoitteena on, että vuoden 2023 lopussa vireillä olevista

valitusasioista (valitusluvan saaneet ja suorat valitukset) enintään 40 % on ollut vireillä yli 12 kuukautta.

Korkeimman oikeuden kokonaisasiamäärä vastasi edellisen vuoden tasoa. Kuvassa 2 on saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien määrät vuosina 2014–2023. Vuonna 2023 asioita saapui yhteensä 1 888 asiaa. Saapuneista asioista suurin osa oli valituslupahakemuksia, joita tuli vireille yhteensä 1 685 asiaa (2022: 1 684). Valituslupahakemuksista 733 asiaa eli 44 % koski siviiliasioita (2022: 711 hakemusta, 42 %), joita ovat riita-asiat, vakuutusasiat ja maaoikeusasiat. Rikosasioita koskevia hakemuksia saapui 952 eli 56 % (2022: 973 hakemusta, 58 %) valituslupahakemuksista. Valituslupahakemusten lisäksi korkeimmassa oikeudessa tuli vireille purku- ja kanteluasioita (176), toisen asteen valitusasioita (8) sekä eräitä muita asioita.

Hovioikeuden jatkokäsittelyluvasta oli kyse 611 asiassa (2022: 615). Ennakkopäätösvalituksesta oli kyse 10 asiassa (2022: 7). Korkein oikeus myönsi 124 valituslupaa vuonna 2023. Samana vuonna tai aiemmin valitusluvan saaneissa asioissa korkein oikeus antoi 127 asiaratkaisua. Oikeuskäytäntöä ohjaavia ennakkopäätöksiä annettiin 95 kappaletta.

Kuva 2. Korkeimman oikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2014–2023

Keskimääräinen käsittelyaika oli 17,6 kk asiaratkaisuissa (2022: 16,5 kk) ja 4,7 kk hylätyissä valituslupa-asioissa (2021: 4,4 kk). Vuotta 2023 koskeva käsittelyaikatavoite asiaratkaisuissa oli 17,0 kk ja valituslupa-asioissa 4,0 kk. Pisimmät käsittelyajat vaikuttavasti keskimääräisen käsittelyajan muodostumiseen. Asiaratkaisuista asioista 24 kpl (2022:12) kesti yli kaksi vuotta. Näissä asioissa käsittelyaika voi muodostua pitkäksi muun muassa sen vuoksi, että asia odottaa Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisua tai toisen pilottijuttuna käsiteltävän prejudikaatin antamista. Korkeimman oikeuden keskimääräinen käsittelyaika kaikissa asioissa yhteensä oli kohtuullinen 5,9 kuukautta (2022: 5,3 kk).

Taulukko 3. Korkeimman oikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	TA 2023 tavoite/ arvio	Tulosopimus tavoite/ arvio 2023	Toteutunut 2023	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	2 005	1 876		2 050	1 888	1 %	-8 %
Ratkaistut asiat	1 855	1 917	2 050	2 100	1 812	-5 %	-14 %
Vireillä olevat asiat	906	868		850	947	9 %	11 %
Vireillä yli 12 kk	207	219			172	-21 %	
Myönnetyt valitusluvut	108	129			123	-5 %	
Asiaratkaisut valituslupa-asioissa	115	104			121	16 %	
Julkaistut ratkaisut	93	81			95	17 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	8 285	8 732	9 102	9 095	9 490	9 %	4 %
Tuomioistuintulot, 1000 eur	306	336			307	-9 %	
Kustannukset, 1000 eur ³⁾	8 861	9 299			10 169	9 %	
Henkilöstömäärä, htv	73	74		75	78	4	4
Tuottavuus ¹⁾	26	26	26	28	23	-11 %	-18 %
Taloudellisuus ²⁾	4 466	4 555	4 500	4 331	5 237	15 %	21 %
Kustannukset / ratkaistu asia ³⁾	4 777	4 851			5 612	16 %	
Keskimääräinen käsittelyaika							
Valituslupahakemukset, kk	4,0	4,4	4,0	4,0	4,7	0,3	0,7
Asiaratkaisut, kk	15	17	17	17,0	17,6	1,1	0,6

1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Vuoden 2021 osalta kustannustietoja korjattu puuttuneiden tietojen osalta.

Korkeimman oikeuden toimintamenojen käyttö oli 9,8 milj. euroa vuonna 2023 (2022: 9,1 milj. euroa). Vuonna 2023 toteutunut henkilöstömäärä oli jonkin verran suunniteltua korkeampi. Korkein oikeus ei saavuttanut toiminnalliselle tehokkuudelle asetettuja tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita.

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintameno määrärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.4.2.

1.4.1.2. Korkein hallinto-oikeus

Korkein hallinto-oikeus ratkaisee hallintopäätöksistä tehdyt valitukset ylimpänä oikeusasteena. Korkein hallinto-oikeus myös valvoo hallintolainkäyttöä.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) tuli voimaan 1.1.2020. Lain voimaantulon jälkeen muutoksenhaku hallinto-oikeuksien päätöksiin on edellyttänyt valituslupaa, jollei erikseen toisin säädetä. Kattava valituslupajärjestelmä mahdollistaa lainkäyttötoiminnan resurssien aiempaa tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen.

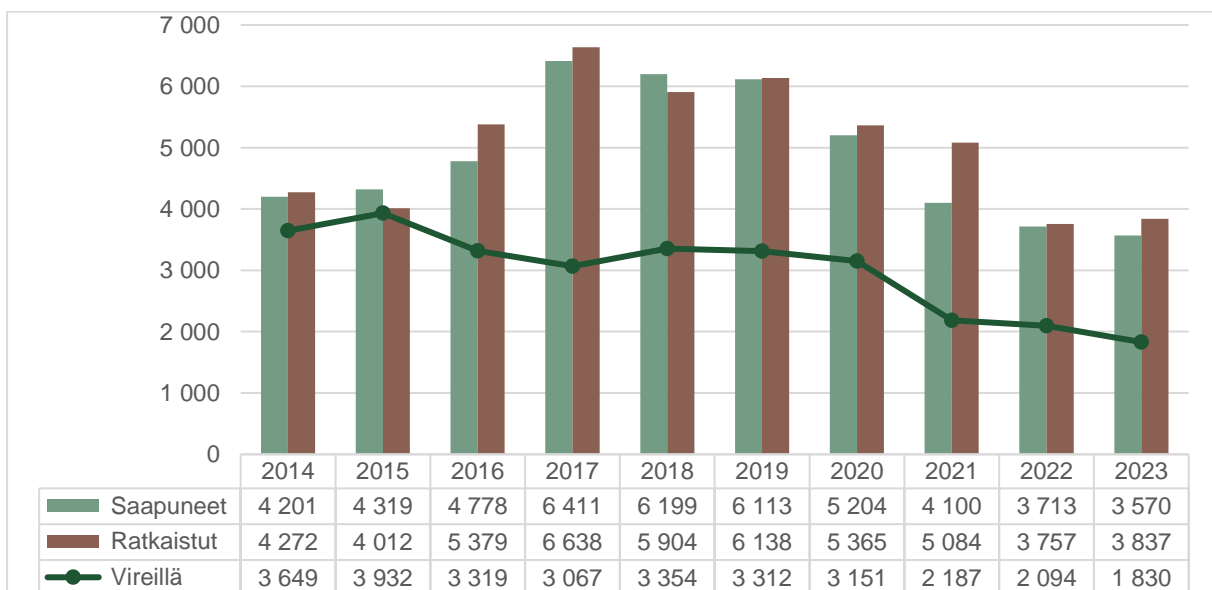
Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisemista asioista lähes 90 % koskee alueellisten hallinto-oikeuksien antamia päätöksiä. Lisäksi korkein hallinto-oikeus ratkaisee muun muassa markkinaoikeuden sekä valtioneuvoston yleisistunnon päätöksistä tehdyt valitukset. Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvista asioista suurimpia asiaryhmiä ovat ulkomaalaisasiat, sosiaali- ja terveydenhuolto, rakentaminen ja ympäristö, verotus, valtio-oikeus ja yleishallinto sekä taloudellinen toiminta, kuten kilpailuasiat ja julkiset hankinnat. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintaan vaikuttaa edelleen keskeisesti turvapaikka- ja muiden ulkomaalaisasioiden määrä.

Tulostavoiteasiakirjassa vuodelle 2023 korkein hallinto-oikeus arvioi, että asiat, joissa valituslupa ei tule myönnettäväksi, voidaan käsitellä keskimäärin kuudessa kuukaudessa (ulkomaalaisasiat: 4 kk) ja asiaratkaisua edellyttävät asiat keskimäärin noin vuodessa. Tavoitteena oli, että kaikista asioista ainakin 60 % ratkaistaan alle kuudessa kuukaudessa.

Kuvassa 3 on saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien määrät vuosina 2014–2023. Asioita saapui vuoden 2023 aikana yhteensä 3 570 asiaa, niitä ratkaistiin 3 837 asiaa ja vuoden 2023 lopussa oli vireillä yhteensä 1 830 asiaa. Ulkomaalaisasioita saapui vuoden aikana 1 187 asiaa, niitä ratkaistiin 1 488 asiaa (2022: 1 586 asiaa) ja vuoden 2023 lopussa niitä oli vireillä 490 asiaa.

Kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 6,5 kuukautta (2022: 7,2 kk). Asioiden, joissa valituslupaa ei myönnetty, keskimääräinen käsittelyaika oli 5,5 kuukautta (2022: 6,1 kk). Asioiden, joissa asiaratkaisu annettiin, keskimääräinen käsittelyaika oli 10,9 kuukautta. 63 % kaikista asioista ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa (2022: 50 %) ja yli 93 % alle kahdessatoista kuukaudessa (2022: 72 %).

Ulkomaalaisasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 5,9 kuukautta (2022: 7,2 kk). Niiden asioiden, joissa valituslupaa ei myönnetty, keskimääräinen käsittelyaika oli 5,3 kuukautta (2022: 6,8 kk). Ulkomaalaisasioiden, joissa asiaratkaisu annettiin, keskimääräinen käsittelyaika oli 12,3 kuukautta (2022: 14,4 kk). 72 % ulkomaalaisasioista ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa ja yli 93 % alle kahdessatoista kuukaudessa.

Kuva 3. Korkeimman hallinto-oikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2014–2023

Saapuneiden asioiden määrä jäi hieman ennakoitua pienemmäksi ja asioita ratkaistiin vastaavasti hieman arvioitua vähemmän. Keskeinen tavoite 'ratkaista asioita enemmän kuin niitä saapuu' saavutettiin. Vireillä olevien asioiden määrä kyettiin näin ollen säilyttämään erinomaisella tasolla. Keskimääräisiä käsittelyaikoja koskevat tavoitteet toteutuivat hyvin, kun tarkastellaan kaikkia ratkaistuja asioita, ja melko hyvin, kun tarkastellaan ulkomaalaisasioita erikseen.

Saapuneiden asioiden määrässä suurin ero verrattuna edelliseen vuoteen ja sen perusteella tehtyihin ennusteisiin liittyy ulkomaalaisasioihin, joita saapui hieman arvioitua vähemmän, vaikka pääasiaryhmä säilyikin selvästi suurimpana. Suurimpia asiaryhmiä olivat ulkomaalaisasiat (2023: 33 %, 2022: 39 %) sekä sosiaali- ja terveydenhuolto (2023: 22 %, 2022: 24 %).

Vuoden toiminnan tulos on jatkoa positiiviselle kehitykselle, jossa asiat, joissa valitusluvan myöntämisen edellytykset eivät täyty, kyetään ratkaisemaan aiempaa joutuisammin ja voimavarat keskitetään asioihin, jotka edellyttävät ylimmän oikeusasteen asiaratkaisua. Voimavaroja jossain määrin rasitti kokonaisvaltainen valmistautuminen paluumuuttoon väistötiloista peruskorjattuihin vakinaiisiin toimitiloihin, mikä toteutui tammikuussa 2024, sekä hallinnollisten asioiden uuden asianhallintajärjestelmän HILDA:n käyttöönotto.

Vuonna 2023 järjestettiin kaksi katselmusta, suullisia käsittelyjä ei järjestetty. Oikeus- ja hallintokäytäntöä ohjaavia ennakkopäätöksiä julkaistiin 128 kappaletta.

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintameno- määrärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.4.2.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenojen käyttö oli 13,8 milj. euroa vuonna 2023 (2022: 12,6 milj. euroa). Korkeimman hallinto-oikeuden toiminnalliselle tehokkuudelle asetetut tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet saavutettiin.

Taulukko 4. Korkeimman hallinto-oikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	TA 2023 tavoite/ arvio	Tulosopimus tavoite/ arvio 2023	Toteutunut 2023	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	4 099	3 713		3 800	3 570	-4 %	-6 %
Ratkaistut asiat	5 081	3 757	4 700	4 000	3 837	2 %	-4 %
Vireillä olevat asiat	2 147	2 094		1 400	1 830	-13 %	31 %
Vireillä yli 12 kk	191	127			111	-13 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	12 615	11 754	14 794	14 782	12 828	9 %	-13 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	896	525			537	2 %	
Kustannukset 1000 eur ³⁾	14 277	13 016			14 136	9 %	
Henkilöstömäärä, htv	123	112		120	112	0	-8
Tuottavuus ¹⁾	41	33	43	33	34	3 %	2 %
Taloudellisuus ²⁾	2 482	3 129	2 500	3 696	3 343	7 %	-10 %
Kustannukset / ratkaistu asia ³⁾	2 810	3 465			3 684	6 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	8,1	7,2	7,0	7,0	6,6	-0,6	-0,4

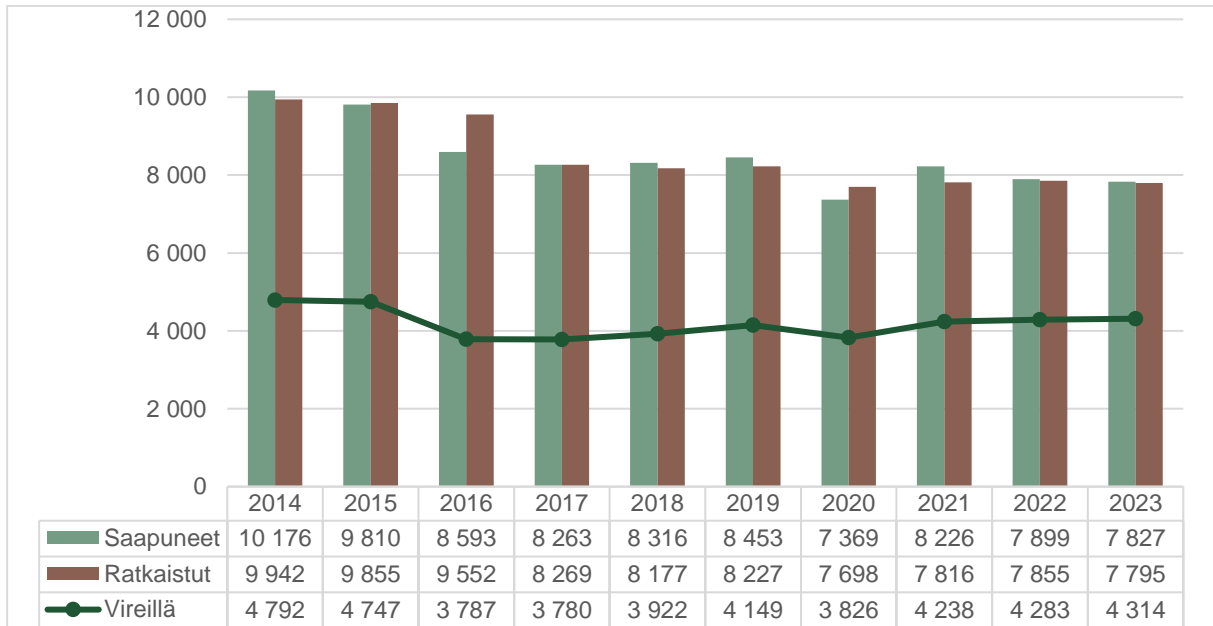
1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Vuoden 2021 osalta kustannustietoja korjattu puuttuneiden tietojen osalta.

1.4.1.3. Hovioikeudet

Vuonna 2023 hovioikeuksiin saapui 7 827 asiaa, joka on noin 70 asiaa vähemmän kuin vuonna 2022. Kuvassa 4 on hovioikeuksien saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien määrät vuosina 2014–2023. Saapuneista asioista rikosasioita oli 68 % (2022: 68 %) ja 32 % (2021: 32 %) muita asioita. Hovioikeudet antoivat yhteensä 7 795 ratkaisua. Vireillä olevien asioiden määrä kasvoi noin 30 asialla edellisestä vuodesta.

Kuva 4. Hovioikeuksien asiämäärien kehitys vuosina 2014–2023

Vuoden lopussa vireillä olevia asioita oli 55 % suhteessa koko vuoden aikana saapuneisiin asioihin. Yli vuoden vireillä olleita asioita oli hovioikeuksissa yhteensä 829 (2022: 806) eli 19 % (2022: 19 %) vireillä olevista asioista. Käräjäoikeuden tuomioon tai päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea ratkaisuun muutosta, ellei sitä jossain tapauksessa ole erikseen kielletty. Ennen kuin hovioikeus ottaa valitusasian ratkaistavakseen, tarvitaan kuitenkin pääsääntöisesti jatkokäsittelylupa. Vuonna 2023 jatkokäsittelylupasäännöksiä sovellettiin koko asiaan 5 574 asiassa (2022: 5 825) eli 72 prosentissa (2022: 74 %) kaikista annetuista ratkaisuista. Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty 2 910 asiassa (2022: 2 987), eli lupaa edellyttävistä asioista 52 prosentissa (2022: 51 %) jatkokäsittelylupa evättiin.

Vuonna 2023 keskimääräinen käsittelyaika oli 6,9 kuukautta, joka oli 0,4 kk pidempi kuin edellisenä vuonna. Rikosasioissa käsittelyn kesto oli 7,0 kuukautta (2022: 6,4 kk) ja riita-asioissa 7,3 kuukautta (2022: 7,5 kk). Alle kuudessa kuukaudessa ratkaistiin 60 % asioista (2022: 62 %). Vanhojen, yli vuoden käsiteltyjen asioiden osuus oli 20 % ratkaistuista asioista. Esittelyssä ratkaistut asiat käsiteltiin keskimäärin 4,3 kuukaudessa (2022: 4,4 kk) ja pääkäsittelyssä ratkaistut asiat 11,4 kuukaudessa (2022: 13,1 kk). Jatkokäsittelylupa säännösten perusteella ilman jatkokäsittelylupaa jääneissä asioissa käsittelyaika oli 2,7 kuukautta (2022: 2,5 kk).

Hovioikeudessa, jossa keskimääräinen käsittelyaika oli maan pisin, käsittelyaika poikkesi koko maan keskiarvosta 2,8 kuukautta (2022: 2,3 kk).

Pääkäsittelyssä käsiteltiin yhteensä 1 953 asiaa (2022: 1 949) ja matkakäräjät järjestettiin yhteensä 272 asiassa (2022: 266). Ratkaisuja oli yhteensä 7 827 asiaa (2022: 7 855), joten pääkäsittelyssä olleita asioita oli 25 % suhteessa annettuihin ratkaistuihin asioihin. Hovioikeuskohtaisesti tarkasteltuna vaihteluväli kaikissa hovioikeuksissa pääkäsittelyjen suhteesta annettuihin ratkaistuihin oli 22 % - 26 %. Kaikkien hovioikeuksien osalta pääkäsittelyssä olleista asioista 14 % käsiteltiin matkakäräjillä. Matkakäräjiä pidettiin suhteessa eniten Rovaniemen hovioikeudessa (48 %).

Osa hovioikeuksien ratkaisemista asioista oli niin laajoja, että niiden istuntokäsittely kesti jopa yli 8 tuntia. Vuonna 2023 ratkaistuista asioista 302 asiassa (2022: 306) pidettiin yli 8 tuntia kestänyt pääkäsittely. Pitkien pääkäsittelyjen osuus kaikista ratkaistuista asioista oli 4 % ja pysyi edellisvuoden tasolla (2022: 3 %). Vuonna 2023 pitkään käsiteltyjen asioiden osuus hovioikeuden ratkaisemista asioista oli samaa suuruusluokkaa kaikissa hovioikeuksissa ja vaihteluväli oli 3–5 % kaikista ratkaistuista asioista. Helsingin hovioikeuden asiarakenne poikkesi kuitenkin laajuudeltaan muiden hovioikeuksien asiarakenteesta, mikä näkyi huomattavasti korkeampana tuomarikohtaisena pääkäsittelyjen tuntimääränä. Kaikista vuoden 2023 aikana hovioikeuksissa

ratkaistuista asioista pisin pääkäsittely oli Turun hovioikeuden ratkaisemassa asiassa, jossa rikosasiaa käsiteltiin pääkäsittelyssä yhteensä yli 326 tuntia (2022: 144 h).

Vuonna 2023 hovioikeuksien ratkaisuille käräjäoikeuden päätösten perusteluja ja lopputulosta muutettiin tai asia palautettiin yhteensä 27 prosentissa niistä asioista, joista oli haettu muutosta hovioikeudessa (2022: 25 %). Niiden päätösten osuus, joissa käräjäoikeuden ratkaisua ei muutettu tai muutettiin vain perusteluja taikka muutos koski vain ratkaisun epäoleellista osaa, oli 25 % (2022: 26 %). Muita hovioikeuden ratkaisuja olivat muun muassa: ei jatkokäsittelylupaa, jäänyt sillensä ja jätetty tutkimatta.

Taulukko 5. Hovioikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	TA 2023 tavoite/arvio	Tulosopimusarvio 2023	Toteutunut 2023	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimustavoitteeseen
Saapuneet asiat	8 226	7 899		8 370	7 827	-1 %	-6 %
Ratkaistut asiat	7 816	7 855	8 300	8 250	7 795	-1 %	-6 %
Vireillä olevat asiat	4 238	4 283		4 361	4 314	1 %	-1 %
Vireillä yli 12 kk	633	818		740	829	1 %	
Työmäärä	18 507	18 241		20 556	18 488	1 %	-10 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	39 227	40 594		43 721*	43 375	7 %	-1 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	641	607			574	-5 %	
Kustannukset 1000 eur ⁽³⁾	48 740	47 817			51 038	7 %	
Henkilöstömäärä, htv	446	450		468	451	1	-17
Tuottavuus ⁽¹⁾	42	41	44	43,9	41	0 %	-7 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	2 120	2 225	1 850	2 127	2 346	5 %	10 %
Kustannukset/työmäärä ⁽³⁾	2 634	2 621			2 761	5 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	6,4	6,5	6,4	6,6	6,9	0,4	0,3

1) Työmäärä/henkilötyövuodet

2) Euroa/työmäärä

3) Vuoden 2021 osalta kustannustietoja korjattu puuttuneiden tietojen osalta.

*) Tulossopimusarvioon on lisätty vuonna 2023 toteutuneet toimitilavuokrat (5,532 milj. euroa)

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallinto- kustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.4.2.

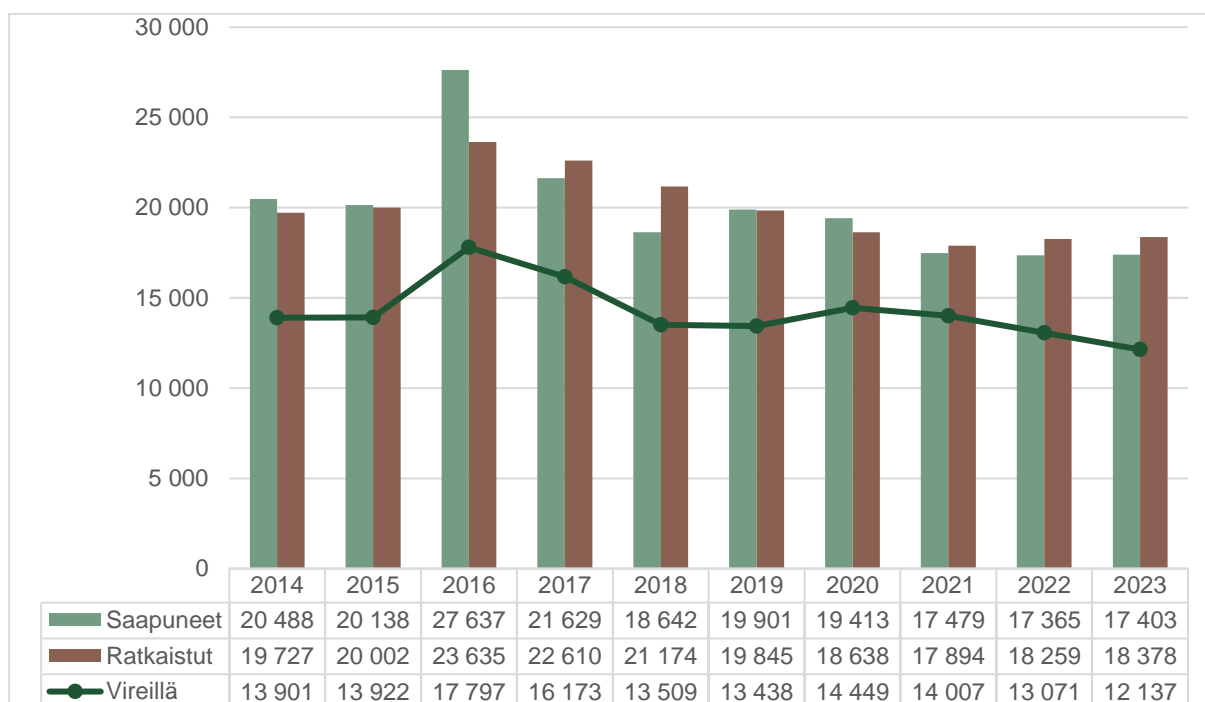
Hovioikeuksien toimintamenoihin käytettiin vuonna 2023 yhteensä 43,4 milj. euroa (2022: 40,6 milj. euroa) ja menot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 2,7 milj. eurolla (2022: 1,4 milj. euroa).

Hovioikeuksien työtilastoissa keskeisenä ovat kokonaisasiamäärät, jotka eivät kuvasta juttukannan työläyttä ja vaativuutta. Näin ollen voimavarojen mitoitusta ja kohdentamista ei ole tehty pelkästään kokonaisasiamäärien perusteella. Työmäärää on arvioitu vuodesta 2014 lukien eri asiaryhmien väliset työmääräerot huomioon ottavalla painotetulla työmäärällä, jossa on lisäksi otettu huomioon poikkeuksellisten pitkien pääkäsittelyjen ja matkakäräjien työllistävä vaikutus.

Hovioikeudet eivät kokonaisuutena tarkasteluna saavuttaneet tuottavuus ja taloudellisuustavoitteita. Hovioikeuskohtaiset tulostavoitteet ja niiden toteutuminen käyvät ilmi liitteestä A.

1.4.1.4. Hallinto-oikeudet

Vuonna 2023 hallinto-oikeuksiin saapui 17 403 asiaa, mikä on noin saman verran kuin vuonna 2022. Kuvassa 5 on hallinto-oikeuksien saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien määrät vuosina 2014–2023. Asioista 23 % oli ulkomaalaisasioita (2022: 24 %), joihin kuuluvat myös turvapaikka-asiat. Turvapaikka-asioita saapui yhteensä 981 asiaa, mikä on selvästi vähemmän (-19 %) kuin edellisenä vuonna (2022: 1 218 asiaa).

Kuva 5. Hallinto-oikeuksien asiamäärien kehitys vuosina 2014–2023

Ratkaistujen asioiden määrä kasvoi prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna (2022: 2 %) ja vireillä olevien asioiden määrä väheni 7 prosentilla (2022: -7 %). Turvapaikka-asioita ratkaistiin 1 237 asiaa, mikä on 245 asiaa vähemmän vuoteen 2022 verrattuna (2022: 1 482 asiaa). Ratkaisumäärä oli yli 250 asiaa suurempi kuin saapuneiden asioiden määrä. Vuoden lopussa oli vireillä noin 620 turvapaikka-asiaa (2022: 880 asiaa).

Vuonna 2023 yhden jäsenen kokoonpanossa ratkaistiin 11 % (2022: 11 %) ja kahden jäsenen kokoonpanossa 38 % asioista (2022: 35 %) eli kevennetyissä kokoonpanoissa käsiteltiin noin puolet asioista (Huom. edellä mainituista luvuista puuttuvat valtaosa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisuksista, ja muidenkin hallinto-oikeuksien osalta ratkaisuja, joiden ratkaisutietoa ei ole saatavissa raportoinnin puutteiden vuoksi).

Keskimääräinen käsittelyaika hallinto-oikeuksissa oli 9,3 kuukautta (2022: 9,9 kk). Pisimpään viipyivät ympäristöä (17,2 kk), rakentamista (14,0 kk), verotusta (13,2 kk) ja itsehallintoa (12,4 kk) koskevat valitukset. Sosiaali- ja terveydenhuoltoasioissa käsittelyaika oli keskimäärin 6,4 kuukautta. Lastensuojeluasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 9,2 kuukautta. Yhteiskunnallisesti merkittävien kaava-asioden käsittelyaika oli 14,5 kuukautta. Asemakaava-asiat viipyivät hallinto-oikeuksissa 13,7 kuukautta. Kaikkien ulkomaalaisasioiden käsittelyaika oli 9,7 kuukautta, mikä oli hieman pidempi kuin pelkkien turvapaikka-asioden käsittelyaika 9,4 kuukautta.

Käsittelyajat vaihtelivat paitsi asiaryhmittäin myös hallinto-oikeuksien välillä. Lyhin keskimääräinen käsittelyaika oli Itä-Suomen hallinto-oikeudessa 4,0 kuukautta (2022:4,1 kk) ja pisin Vaasan hallinto-oikeudessa 12,5 kuukautta (2022: 13,7 kk). Vaasan hallinto-oikeuteen on keskitetty vesi- ja ympäristöasiat, joiden käsittelyaika heikentää keskimääräistä käsittelyaikaa. Alueelliset käsittelyaikaerot pysyivät edellisvuoden tasolla. Pisin keskimääräinen käsittelyaika poikkesi koko maan keskiarvosta 3,8 kuukautta (2022: 3,9 kk).

Asioista 39 % ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa (2022: 38 %) ja vanhoja, yli vuoden vireillä olleita asioita oli 31 % ratkaistujen asioiden kokonaismäärästä (2022: 34 %). Vuoden lopussa oli 1 972 yli vuoden vireillä ollutta asiaa, kun vuotta aiemmin niitä oli 2 538 asiaa. Yli vuoden vireillä olleita asioita oli 16 % kaikista vireillä olleista asioista (2022: 19 %).

Hallinto-oikeuksien ratkaisusta noin 14 % johti muutoksenhaun kohteena olleen päätöksen muuttamiseen tai päätöksen palauttamiseen päätöksen tehneelle viranomaiselle (2022: 16 %). Eniten muutettiin ympäristöasioita (30 %), veroasioita (27 %), ulkomaalaisasioita (20 %) ja rakennusasioita (19 %). Tutkimatta jätettiin noin 13 % asioista (2022: 15 %).

Taulukko 6. Hallinto-oikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	TA 2023 tavoite/arvio	Tulosopimus arvio 2023	Toteutunut 2023	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	17 479	17 365		18 020	17 403	0 %	-3 %
Ratkaistut asiat	17 894	18 259	19 000	18 277	18 378	1 %	1 %
Vireillä olevat asiat	14 007	13 071		13 385	12 137	-7 %	-9 %
Vireillä yli 12 kk	2 910	2 538		2 671	1 972	-22 %	
Työmäärä	28 604	29 139		30 355	29 566	1 %	-3 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	44 760	45 505		48 752*	49 693	9 %	2 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	1 122	1 117			1 110	-1 %	
Kustannukset 1000 eur ⁽³⁾	54 286	54 574			58 595	7 %	
Henkilöstömäärä, htv	566	560		595	570	10	-25
Tuottavuus ⁽¹⁾	51	52	53	51	52	0 %	2 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	1 565	1 562	1 500	1 606	1 681	8 %	5 %
Kustannukset/työmäärä ⁽³⁾	1 898	1 873			1 982	6 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	9,6	9,9	9,5	9,5	9,3	-0,6	-0,2

1) Työmäärä/henkilötyövuodet

2) Euroa/työmäärä

3) Vuoden 2021 osalta kustannustietoja korjattu puuttuneiden tietojen osalta. Vuoden 2022 kustannuksiin lisätty niistä aiemmin puuttuneet toiminnot.

*) Tulossopimusarvioon on lisätty vuonna 2023 toteutuneet toimitilavuokrat (3, 830 milj. euroa)

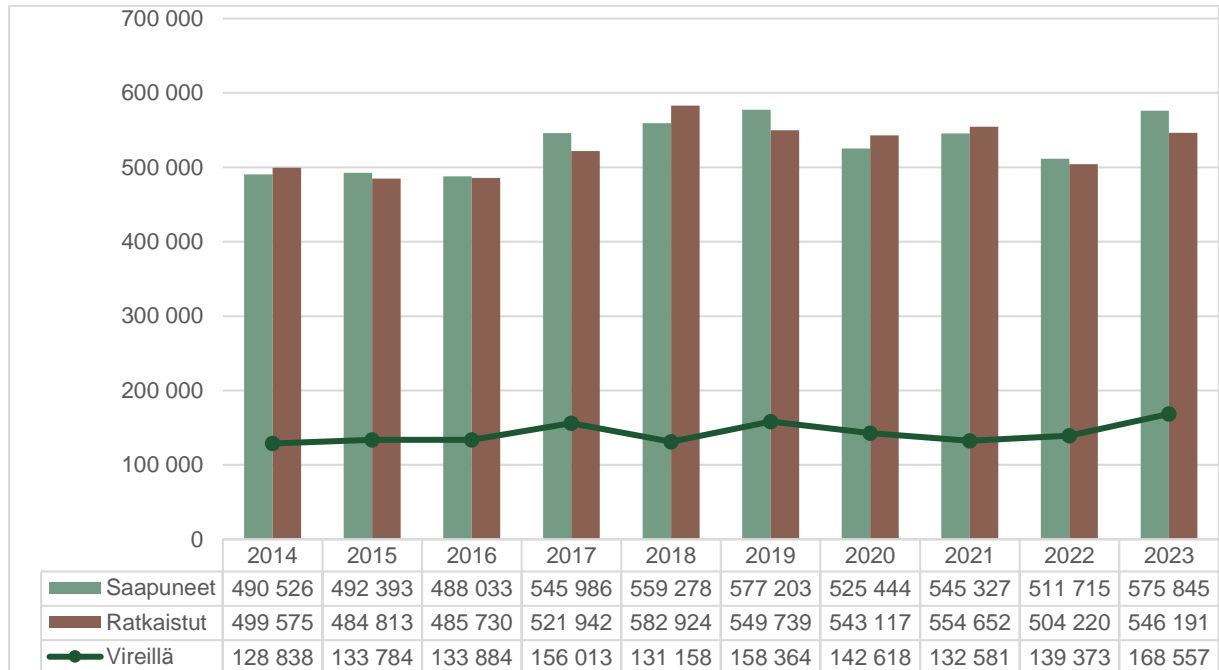
Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallinto- kustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.4.2.

Hallinto-oikeuksien toimintamenot olivat vuonna 2023 yhteensä noin 49,7 milj. euroa, mikä on lähes 5,2 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna (2022: 44,5 milj. euroa).

Hallinto-oikeudet saavuttivat kokonaisuutena tarkasteluna tuottavuustavoitteet, mutta eivät saavuttaneet taloudellisuustavoitteita. Tulostavoitteiden toteutuminen hallinto-oikeuskohtaisesti käy ilmi liitteestä B

1.4.1.5. Käräjäoikeudet

Käräjäoikeuksiin saapui yhteensä 575 845 asiaa eli 64 130 asiaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Kuvassa 6 on käräjäoikeuksien saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien määrät vuosina 2014–2023.

Kuva 6. Rikos- ja siviiliasiat käräjäoikeuksissa vuosina 2014–2023

Käräjäoikeuksien työmäärään vaikuttaa keskeisesti rikosasioden määrä. Vuonna 2023 käräjäoikeuksiin saapui 54 606 rikosasiaa. Saapuvien rikosasioden määrään vaikuttavat poliisin ja syyttäjän resurssit sekä toimintatavat. Myös lainsäädäntömuutoksilla on vaikutusta tuomioistuimiin saapuvien asioiden määrään.

Saapuneiden asioiden määrä kasvoi vuonna 2023 edellisestä vuodesta. Suppealla haastehakemuksella vireille tulevia riita-asioita (summaarisia asioita) saapui 430 075 asiaa (2022: 375 039 asiaa).

Taulukko 7. Käräjäoikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut 2021–2024

	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	TA 2023 tavoite/ arvio	Tulosopimus arvio 2023	Toteutunut 2023	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	545 327	511 715		538 329	575 845	13 %	7 %
Ratkaistut asiat	554 652	504 220	560 000	539 869	546 191	8 %	1 %
- Rikosasiat	55 695	52 307	58 000	56 410	52 320	0 %	-7 %
- Laajat riita-asiat	8 559	7 958	8 700	8 537	8 632	8 %	1 %
- Summaariset asiat	417 951	368 242	405 000	387 130	404 985	10 %	5 %
Vireillä olevat asiat	132 581	139 373		117 944	168 557	21 %	43 %
Vireillä yli 12 k	11 640	13 210			12 647	-4 %	
Työmäärä ¹⁾	232 593	188 700		227 143	201 155	7 %	-11 %
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	150 447	153 045		156 143*	163 645	7 %	5 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	37 808	34 445			36 009	5 %	
Lautamiesmenot 1000 eur	1 151	1 298			1 543	19 %	
Kustannukset, 1000 eur ³⁾	181 069	186 446			199 891	7 %	
Henkilöstömäärä, htv	1 994	1 982		2 005	2 007	1 %	0 %
Tuottavuus ¹⁾	117	95	115	113	100	5 %	-12 %
Taloudellisuus ²⁾	647	797	650	687	814	-5 %	31 %
Kustannukset/työmäärä ³⁾	778	988			994	1 %	
Keskimääräinen käsittelyaika							
- Rikosasiat, asiaratkaisut kk	5,8	6,3	5,5	5,8	6,3	0,0	0,5
- Laajat riita-asiat, kk	9,7	10,1	9,5	10,4	10,2	0,0	-0,2
- Summaariset asiat, kk	2,6	2,3	2,6	2,5	2,6	0,1	0,1
- Velkajärjestely-asiat, kk	5,8	5,4	5,8	5,7	5,2	0,0	-0,5

1) Vuoden 2021 työmäärä on laskettu eri painokertoimilla kuin 2022. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu vanhoilla painokertoimilla. Vuoden 2022 työmäärän mittaamisessa ovat käytössä olleet vuonna 2021 muutetut painokertoimet. Tämän vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

2) Työmäärä/henkilötyövuodet

3) Vuoden 2022 kustannuksiin lisätty niistä aiemmin puuttuneet toiminnot.

*) Tulossopimusarvioon on lisätty vuonna 2023 toteutuneet toimitilavuokrat (24,5 milj. euroa)

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintameno määrärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.4.2.

Käräjäoikeuksissa käsiteltävien asioiden keskimääräinen työmäärä vaihtelee merkittävästi asiaryhmittäin, minkä vuoksi asioiden kokonaismäärä ei kuvaa luotettavasti työmäärää. Tästä syystä työmäärää arvioidaan laskennallisena lukuna siten, että ratkaistujen asioiden lukumäärä on kerrottu kunkin asiaryhmän keskimääräistä vaatavuutta kuvaavalla painokertoimella. Työmäärälaskennassa otetaan huomioon myös pitkät pääkäsittelyt, matkakäräjät ja laajennettujen kokoonpanojen käyttö.

Käräjäoikeuksien osalta vuoden 2021 työmäärä on laskettu osin eri painokertoimilla kuin vuoden 2022 työmäärä. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu vanhoilla painokertoimilla, kun taas vuoden 2022 työmäärän mittaamisessa ovat käytössä olleet vuonna 2021 osin muutetut painokertoimet.

Tuomioistuinvirasto muutti painokertoimia vuonna 2021 (summaaristen asioiden, sakon muuntojen, laajojen riita-asioiden, hakemusasioiden ja insolvenssiasioden painokertoimet) ratkaistujen asioiden lukumäärän ja Kieku-järjestelmästä saatujen ajankäyttöä koskevien tietojen perusteella. Tämän vuoksi vertailuvuosien 2021 ja 2022 työmäärää, ja sen perusteella laskettavaa tuottavuutta ja taloudellisuutta, kuvaavat luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia. Vuoden 2023 osalta painokertoimet ovat samat kuin vuoden 2022, joten näiden vuosien osalta työmäärät ovat vertailukelpoisia.

Vuonna 2023 kärjäoikeuksissa oli palkattuna hallinnonalan omalla rahoituksella 2 006,6 henkilötyövuotta (2022: 1 982 htv). Toteutuneet henkilötyövuodet on esitetty kärjäoikeuksittain liitteessä C.

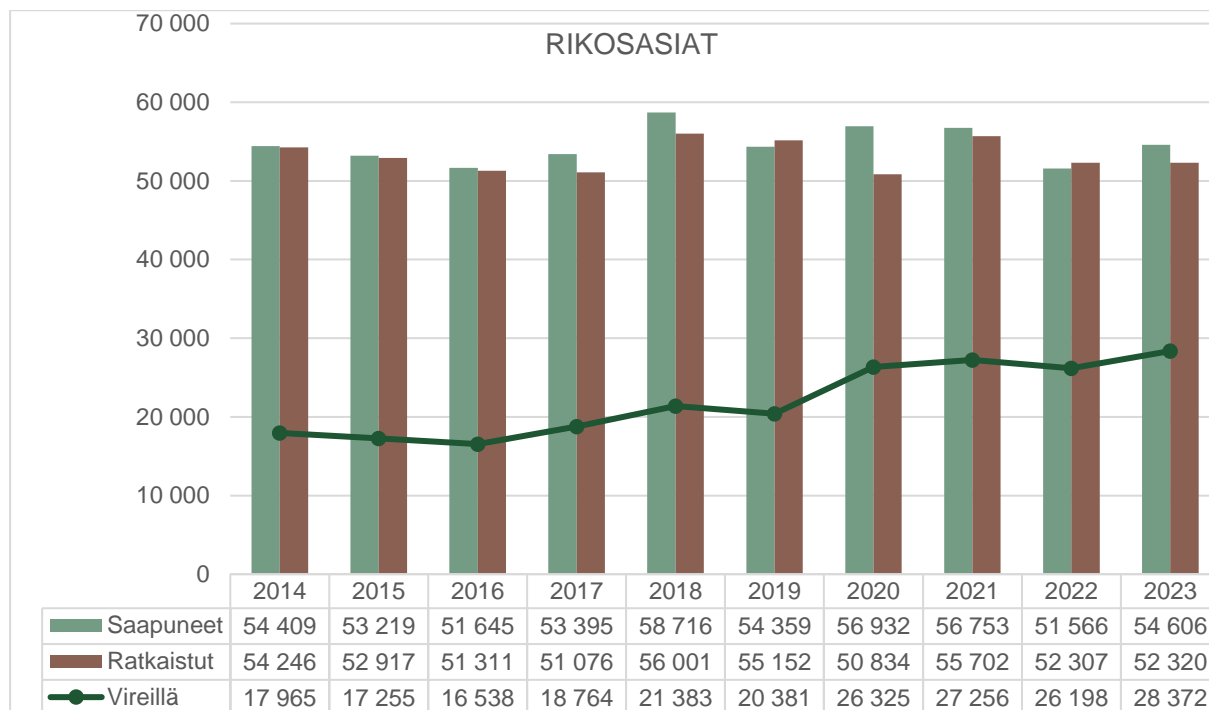
Kärjäoikeuksien toimintamenot vuonna 2023 olivat 163,6 milj. euroa (2022: 153 milj. euroa), kun tulosneuvotteluissa oli sovittu toimintamenojen tasoksi 131,6 milj. euroa (tulosneuvotteluissa sovittuun tasoon eivät sisälly toimitilavuokrat, joiden osuus vuonna 2023 oli 24,5 milj. euroa).

Kärjäoikeudet eivät saavuttaneet tuottavuudelle ja taloudellisuudelle asetettuja tavoitteita. Taloudellisuustavoite on asetettu toimintamenooperusteisesti. Kärjäoikeuskohtaiset tunnusluvut on esitetty liitteessä C.

Seuraavassa on lähemmin arvioitu tuloksellisuutta asiaryhmittäin.

Rikosasiat

Vuonna 2023 kärjäoikeuksiin saapuneiden rikosasioiden ja muiden rikosoikeudellisten asioiden sekä pakkokeino- ja sakon muuntoasioiden määrä oli 79 891 asiaa (2022: 74 625 asiaa¹). Kuvassa 7 on kärjäoikeuksien saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien rikosasioiden määrät vuosina 2014–2023.

Kuva 7. Rikosasiämäärien kehitys 2014–2023

¹ Vuoden 2022 tilinpäätöksessä kokonaisluvusta puuttuivat sakonmuunnokset, jotka nyt lisätty lukuun.

Vuonna 2023 rikosasioita saapui 3 040 asiaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Rikosasioita saapui 54 606 asiaa ja ratkaistiin 52 320 asiaa, joista varsinaisia asiaratkaisuja oli 45 816 asiaa (2022: 45 254 asiaa).

Kasvua viime vuoteen verrattuna oli lähes jokaisessa rikosryhmässä. Lukumääräisesti eniten kasvua oli varkauksissa (+1 063, 13 %), pahoinpitelyissä (+644, 10 %) ja törkeissä rattijuopumuksissa (+403, 8 %). Yleisimmät rikosnimikkeet olivat edellä mainittujen lisäksi talousrikokset ja liikenteen vaarantaminen, liikenneerikkomus.

Liikennejuopumusten ja törkeiden rattijuopumusasioiden osuus kaikista rikosasioista on merkittävä, niitä oli yhteensä 10 849 asiaa. Koko maan kaikista varsinaisista rikosasioista noin 15 % saapui Helsingin käräjäoikeuteen, jonka asiamäärä kasvoi 647 asialla edellisestä vuodesta. Kaikkien vireille tulleiden rikosasioiden asiaryhmittäinen asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa oli 6,3 kuukautta (2022: 6,3 kk²) eli korkeampi kuin talousarvion tavoite (5,5 kk). Käsittelyaika ei ollut alle 3 kuukautta yhdessäkään käräjäoikeudessa. Käsittelyaika oli 4 kuukautta tai pidempi 16 käräjäoikeudessa (2022: 17). Pisimmät käsittelyajat olivat pääkaupunkiseudun käräjäoikeuksissa (Helsingissä 10,8 kk; Länsi-Uudellamaalla 8,7 kk; Itä-Uudellamaalla 7,9 kk). Käsittelyajan keskiarvo on laskettu kaikista asiaratkaistuista rikosasioista.

Talousarviossa tavoitteena oli, ettei yhdenkään käräjäoikeuden käsittelyaika ole yli 3 kuukautta koko maan keskiarvoa pidempi. Helsingin käräjäoikeudessa rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli maan pisin ollen 4,5 kuukautta koko maan keskiarvoa pidempi (2022: 4 kk). Näin ollen tavoite pisimmän ja koko maan keskiarvon erotuksen osalta ei toteutunut.

Tavoitteena oli myös, että rikosasioista 45 % käsitellään alle kahdessa kuukaudessa. Tavoite ei toteutunut, sillä vain 20,2 % rikosasioista (asiaratkaisut) ratkaistiin alle kahdessa kuukaudessa. Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna yksikään käräjäoikeus ei päässyt tavoitteeseen. Yli 9 kuukautta käsiteltyjen asioiden osuus oli koko maan osalta 18,4 %, eli tavoitteena ollut 10 % ei toteutunut. Helsingin käräjäoikeudessa yli 9 kk vanhoja asioita oli 40,1 % ratkaistuista rikosasioista, mikä oli koko maan suurin luku.

Vuoden 2023 lopussa yli 12 kuukautta vireillä olleita rikosasioita oli 5 627 (2022: 5 532). Vanhojen asioiden osuus oli 19,8 % kaikista vireillä olleista rikosasioista (2022: 21 %). Sakon muuntoasioita saapui 10 031, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna (2022: 9 968). Saapuneiden pakkokeinoasioiden määrä (11 594) kasvoi edellisestä vuodesta (2022: 9 677). Muiden rikosoikeudellisten asioiden määrä oli 3 660 asiaa (2022: 3 414). Kappalemääräisesti merkittävin nimike tässä asiaryhmässä ovat lähestymiskieltoasiat, joita saapui 1 781 asiaa (2022: 1 633). Näistä asianimikkeellä Lähestymiskielto - perheen sisäinen oli kirjattu 91 asiaa. Kaikkien saapuneiden rikosasioiden asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Käräjäoikeuksissa vuonna 2023 ratkaistussa yhdeksässä rikosasiassa ja kahdessa pakkokeinoasiassa käsittelyaika oli yli 10 vuotta (pakkokeinoasioissa on kyse vangitsemisasiosta, joissa samalla diaarinumerolla käsitellään kaikki samaa vangitsemista koskevat asiat näin ollen käsittelyaika ei välttämättä ole ollut yli 10 vuotta samalla tavalla kuin rikosasioissa). Tavanomaisesti huomattavan pitkä käsittelyaika johtuu sellaisista seikoista, joihin tuomioistuin ei voi vaikuttaa, tällaisia ovat esimerkiksi tilanteet, joissa vastaaja pakoilee. Käräjäoikeuksien pisimmät käsittelyajat muodostuvat tavanomaisesti asioissa, jotka on voitu ratkaista vasta asioiden vanhentumisajan täytyttyä. Näiden asioiden käsittelyaika nostaa keskimääräistä käsittelyaikaa.

Istunnossa ratkaistuista asioista suurin osa on rikosasioita, joten niillä on keskeinen vaikutus tuomarien istuntoasioiden lukumäärään. Rikosasioiden laajuus vaihtelee merkittävästi. Tiettyjä ns. massajuttuja voidaan käsitellä yli kymmenen yhden istuntopäivän aikana ja toisissa asioissa edes kymmenen istuntopäivää ei riitä yhden asian käsittelemiseksi loppuun.

Vähäiset rikosasiat voidaan vastaajan suostumuksella ratkaista pääkäsittelyä toimittamatta kirjallisessa menettelyssä. Vuonna 2023 kirjallisessa menettelyssä ratkaistiin yhteensä 13 800 rikosasiaa (2022: 14 302). Kirjallisessa menettelyssä ratkaistujen asioiden osuus kaikista rikosasioiden asia- ja käsittelyratkaisuista oli 26,4 % (2022: 27 %). Käräjäoikeuksittain

² Korjattu vuoden 2022 käsittelyaika asiaratkaisujen käsittelyajaksi.

tarkasteltuna kirjallisen menettelyn osuus vaihteli 11–36 prosenttia. Erot osuuksissa johtuvat osin asiarakenne-eroista.

Rikosasioiden kirjallinen käsittely soveltuu tyypillisesti liikenteeseen liittyvien rikosasioiden käsittelyyn. Liikennejuopumus- ja muiden liikenne rikosten osuus koko maan varsinaisten rikosasioiden juttukannasta on 30 %. Tällä on keskeinen vaikutus siihen, miten suuri osa asioista ylipäättään soveltuu kirjalliseen menettelyyn. Helsingin käräjäoikeudessa sekä liikennettä koskevien asioiden osuus (20,5 %) että kirjallisen menettelyn osuus (11,5 %) kaikista rikosasioista ovat merkittävästi maan keskiarvoa pienempiä. Kirjallisesti ratkaistujen rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 3,0 kuukautta (2022: 2,8 kk) eli huomattavasti lyhyempi kuin suullisessa käsittelyssä ratkaistuissa asioissa, joissa käsittelyaika oli 7,7 kuukautta (2022: 7,1 kk).

Vuonna 2023 asiaratkaistuissa rikosasioissa oli yhteensä 40 980 istuntoa (2022: 41 077), joista 7 625 (19 %) istuntoa peruuntui (2022: 8 507 istuntoa, 21 %). Istuntojen peruuntumisprosentti laski edellisvuodesta kahdella prosenttiyksiköllä. Muissa rikosoikeudellisissa asioissa peruuntui yhteensä 560 istuntoa.

Vuoden 2023 aikana ratkaistuista rikosasioista haettiin muutosta 4 388 asiassa. Prosentuaalisesti (9,5 %) osuus laski hieman edellisvuodesta (2022: 4515 asiaa³, 10,0 %). Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna rikosasioiden muutoksenhakuosuus oli kertomusvuonna 7–12 %. Muissa rikosoikeudellisissa asioissa oli 139 valitusta ja näissä asioissa muutoksenhakuosuus oli 4,1 %.

Riita-asiat

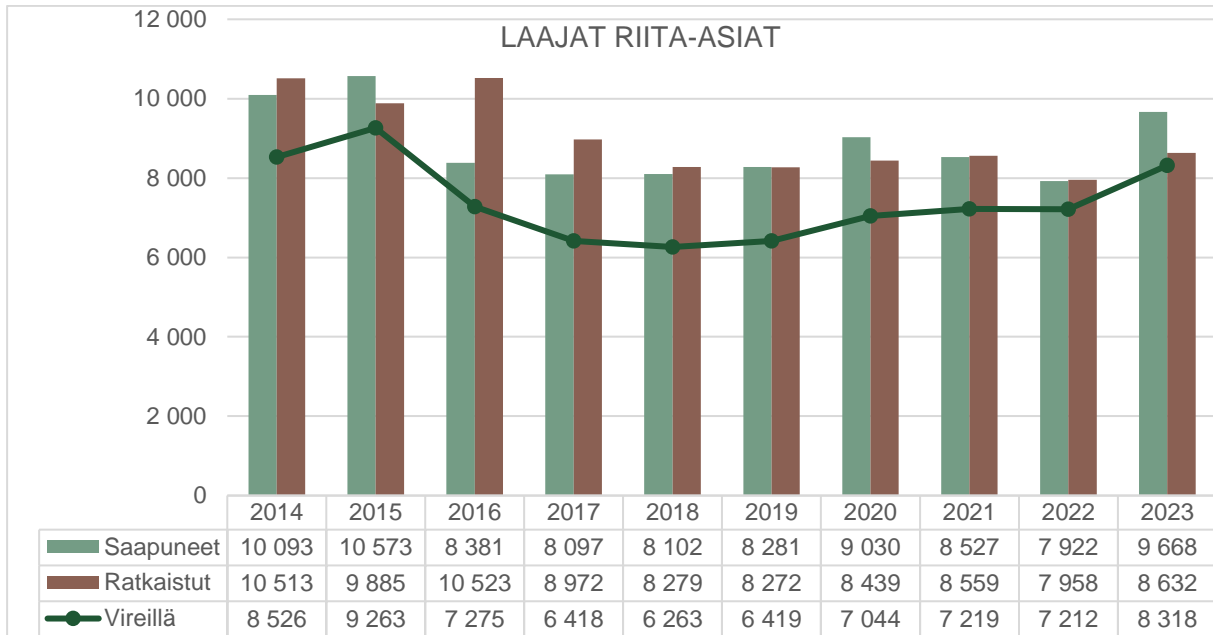
Riita-asioita saapui vuonna 2023 kaikkiaan 440 151 asiaa (2022: 383 343) ja niitä ratkaistiin 414 009 asiaa (2022: 376 549). Saapuneiden määrä oli selvästi suurempi verrattuna viime vuoteen sekä laajoissa riita-asioissa että summaarisissa asioissa. Kaikkien vireille tulleiden siviiliasioiden asiaryhmittäinen asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Lain riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa (394/2011) perusteella tuomioistuimet voivat käsitellä riita-asioita erillisessä sovittelumenettelyssä. Vuonna 2023 käräjäoikeudet ratkaisivat noin 1 419 sellaista riita-asiaa, joissa oli tehty sovittelun aloittamispäätös (2022: 1 312).

Laajat riita-asiat

Muita kuin suppealla haastehakemuksella vireille tulleita riita-asioita saapui käräjäoikeuksiin yhteensä 10 076 asiaa eli niiden määrä kasvoi edellisvuodesta (2022: 8 304). Näistä 278 oli maa-oikeusasioita ja 130 koski erillistä turvaamistointia. Laajalla haastehakemuksella (L-asia) tuli vireille 9 668 riita-asiaa ja niitä ratkaistiin 8 632 asiaa. Kuvassa 8 on käräjäoikeuksien saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien laajojen riita-asioiden määrät vuosina 2014–2023. Laajalla haastehakemuksella vireille tulleista asioissa yleisimmin kyse oli perheoikeudellisista asioista (1 995 asiaa). Seuraavaksi eniten laajat riidat koskivat sopimussuhteen ulkopuolisia korvausvastuita (1 601 asiaa) ja velka- tai saamissuhteita (1 360 asiaa). Huomattava kasvu rikokseen perustuvissa vahingonkorvausasioista koskevissa asiamäärissä selittyy historiallisen suurella Vastaamo-tapauksella (noin 900 vahingonkorvausasiaa). Asianomistajia asiakokonaisuudessa on kaikkiaan yli 21 000 ja se on siten kaikkien aikojen suurin maassamme.

³ Vuoden 2022 lukua korjattu edellisestä tilinpäätöksestä huomioimaan koko valitusaika.

Kuva 8. Laajojen riita-asiamäärien (L-asiat) kehitys 2014–2023

Väestömäärään suhteutettuna saapuvien L-asioiden määrässä on kärjäoikeuksien välillä merkittäviä eroja. L-asioista 15,7 % saapui Helsingin kärjäoikeuteen, jonka tuomiopiiriin kuuluu 12 % koko maan väestöstä.

Laajoista riita-asioista (L-asiat) ja riitautuneista summaarisista asioista 2 770 asiaa ratkaistiin istuntokäsittelyssä (2022: 2 747). Näiden lisäksi riita-asioista istunnossa käsiteltiin 123 maoikeusasiasiaa (2022: 114) ja 6 turvaamisiasiaa (2022: 3). Istuntokäsittelyssä ratkaistuihin asioihin sisältyvät kaikki muut kuin kirjallisessa käsittelyssä ratkaistut asiat.

Tuomiolla ratkaistujen osuus oli 26 % (2022: 27 %) ja sovintoratkaisujen osuus oli 37 % kaikista L- asioista (2022: 37 %). Sillensä muusta syystä jääneiden asioiden osuus oli 11 % ratkaistuista asioista (2022: 12 %). Muita ratkaisuja ovat muun muassa yksipuolinen tuomio 13 % (2022: 12 %) ja asia jätetty tutkimatta 5 % (2022: 4 %). Vuosittain noin kolmannes riita-asioista on päättynyt sovintoon kuluvan vuosituhannen aikana. Sovintojen osuus vaihtelee paljon kärjäoikeuksien välillä. Vuonna 2023 sovintojen osuus oli kahdessa kärjäoikeudessa vähemmän kuin 30 %. Vastaavasti seitsemässä eniten sovintoratkaisuihin päättyneessä kärjäoikeudessa sovintojen osuus oli 40 % tai yli.

Keskimääräinen käsittelyaika laajoissa riita-asioissa oli 10,2 kuukautta, kun se vuotta aiemmin oli 10,1 kuukautta. Käsittelyaika oli 10 kuukautta tai enemmän kaikkiaan kahdeksassa kärjäoikeudessa.

Istunnossa ratkaistujen kaikkien riita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 14,2 kuukautta (2022: 15,5 kk). Pisimmät käsittelyajat istunnossa ratkaistuissa riita-asioissa oli Ahvenanmaan kärjäoikeudessa (24,3 kk), Länsi-Uudenmaan kärjäoikeudessa (18,8 kk), Helsingin kärjäoikeudessa (18,1 kk) ja Lapin kärjäoikeudessa (17,9 kk.) Vuoden 2023 lopussa oli 2 490 (29,9 %) yli 12 kuukautta vireillä ollutta laajaa riita-asiasiaa (2022: 2 728 asiaa, 37 %). Kaikkiaan laajoja riita-asioita oli vuoden 2023 lopussa vireillä yhteensä 8 318 (2022: 7 212).

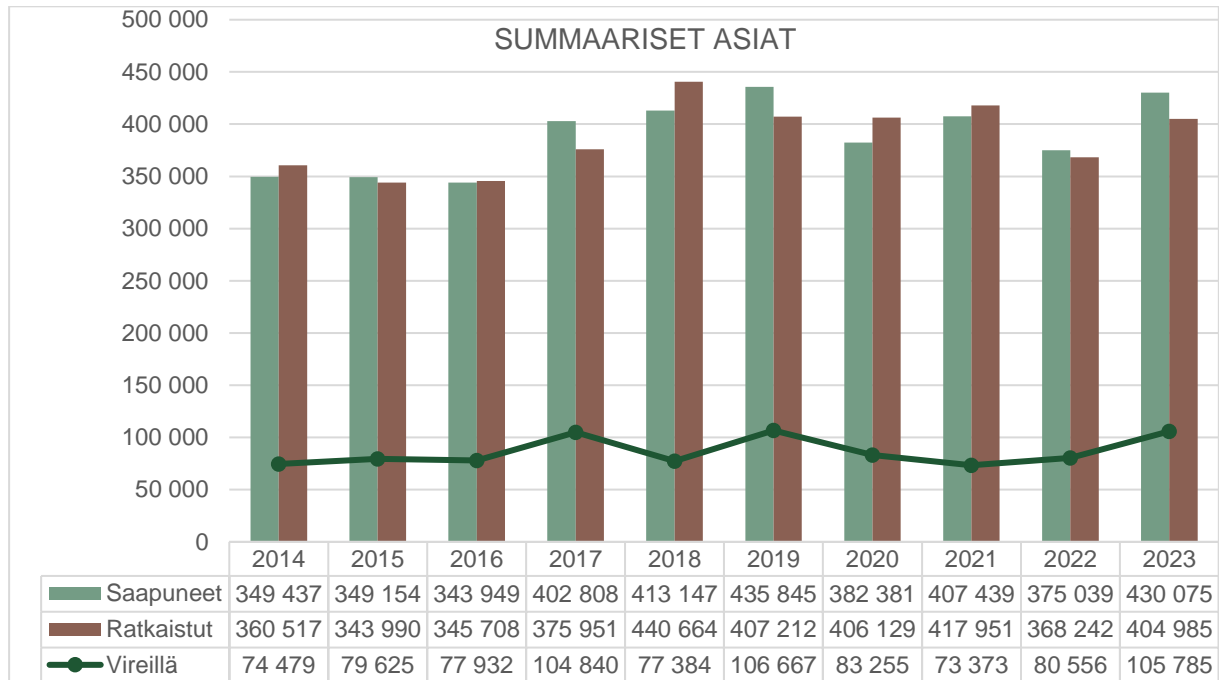
Keskimääräinen käsittelyaika kaikissa maoikeusasioina käsitellyissä asioissa oli 8,6 kuukautta (2022: 7,8 kk) ja varsinaisissa asiaratkaisuissa 10,3 kuukautta (2022: 9,8 kk⁴). Maoikeusasioita käsittelevien kärjäoikeuksien keskimääräiset käsittelyajat maoikeusasioiden asiaratkaisuissa olivat 6,8–13,6 kuukautta.

⁴ Vuoden 2022 käsittelyaika korjattu asiaratkaisuiden käsittelyajaksi.

Summaariset asiat

Suppealla haastehakemuksella vireille tulevissa riita-asioissa (summaariset asiat) on tavanomaisesti kyse riidattomasta saatavasta. Vuonna 2023 summaarisia asioita saapui kärjäoikeuksiin 430 075 asiaa, kun niitä edellisenä vuonna vastaava määrä oli 375 039 asiaa. Kuvassa 9 on kärjäoikeuksien saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien summaaristen asioiden määrät vuosina 2014–2023.

Vuonna 2023 summaarisia asioita ratkaistiin 404 985 asiaa (2022: 368 242). Vireillä olevien asioiden määrä on kasvanut edellisvuodesta. Vireillä olevia asioita oli vuoden 2023 lopussa 25 % vuoden aikana saapuneiden määrään suhteutettuna.

Kuva 9. Summaaristen asioiden määrien kehitys 2014–2023

Vuonna 2023 keskimääräinen käsittelyaika oli 2,6 kuukautta niissä yhdeksässä kärjäoikeudessa, joihin summaaristen asioiden käsittely on keskitetty (2022: 2,4 kk). Käsittelyaika piteni hieman edellisvuodesta mutta vastasi talousarviossa asetettua käsittelyaikatavoitetta (2,6 kk). Kaikkien kärjäoikeuksien käsittelyaika summaarisissa asioissa oli niin ikään 2,6 kk (2022: 2,4 kk). Luku sisältää myös ns. riitautuneita summaarisia asioita, jotka vastaavat käsittelytavaltaan laajoja riitoja.

Mikäli suppealla haastehakemuksella vireille tullut asia riitautuu, sen käsittely jatkuu ikään kuin se olisi tullut vireille tavallisena riita-asiana, vaikka se on koodattu summaariseksi asiaksi. Taulukosta 8 käy ilmi sellaisten summaaristen asioiden määrä, jotka on ratkaistu istunokäsittelyssä.

Taulukko 8. Istunnossa ratkaistut riitautuneet summaariset asiat 2014–2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Riitautuneet summaariset, istunnossa ratkaistut	860	855	787	729	736	700	628	659	567	691

Hakemusasiat

Hakemusasioiden asiamäärät kasvoivat hieman edellisestä vuodesta. Saapuneiden asioiden määrä vuonna 2023 oli 44 982 asiaa (2022: 44 079 asiaa) ja niitä ratkaistiin hieman enemmän kuin niitä saapui eli 45 233 asiaa (2022: 44 064 asiaa). Saapuneista hakemusasioista avioeroasioita oli 15 665 (2022: 15 357).

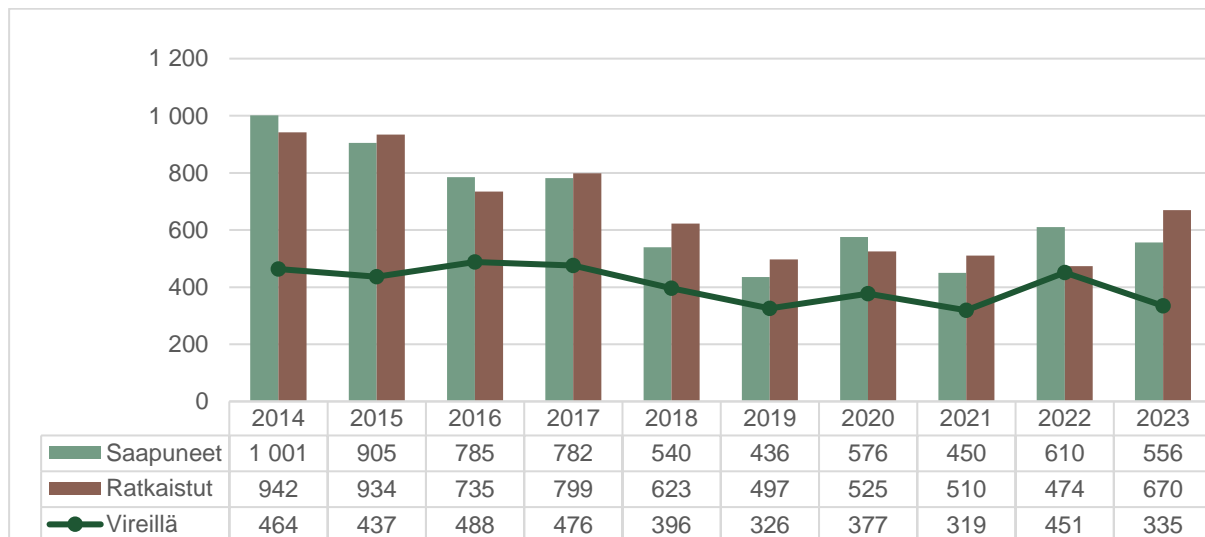
Inflaation kiihtyessä velkajärjestely- ja insolvenssiasioden määrän arvioidaan kasvavan, myös tiedoksi annettavien asioiden määrä on kasvanut. Insolvenssiasioden määrä onkin ollut kasvussa: vuonna 2023 saapui 10 821 asiaa (2022: 9 668 asiaa) ja niitä ratkaistiin 10 484 asiaa (2022: 8 982 asiaa). Insolvenssiasioista suurin osa on yksityishenkilön velkajärjestelyasioita, joita saapui 5 397 asiaa (2022: 5 000 asiaa). Velkajärjestelyasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 5,2 kuukautta (2022: 5,4 kk) alittaen talousarvion tavoitteen (5,8 kk). Käsittelyaika oli alle 8 kuukautta kaikissa käräjäoikeuksissa.

1.4.1.6. Erityistuomioistuimet

Markkinaoikeus

Markkinaoikeus on erityistuomioistuin, joka käsittelee kilpailu- ja valvonta-asioita, hankinta-asioita, teollis- ja tekijänoikeudellisia asioita sekä markkinaoikeudellisia asioita. Markkinaoikeuden toimivalta kattaa koko maan.

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka on säädetty sen toimivaltaan kuuluviksi laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa tai muussa laissa. Kuvassa 10 on markkinaoikeuden saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien asioiden määrät vuosina 2014–2023.

Kuva 10. Markkinaoikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2014–2023

Vuonna 2023 markkinaoikeuteen saapui vähemmän asioita kuin edellisvuonna ja markkinaoikeus ratkaisi asioita 41 % edellisvuotta enemmän. Vireillä olevien asioiden määrä väheni 26 % (-116 asiaa). Ratkaistuista asioista 64 % koski julkisia hankintoja ja 33 % IPR-asioita. Keskimääräinen käsittelyaika oli 6,9 kuukautta (2022: 7,2 kk). IPR-asioita saapui 225 asiaa (2022: 110) ja niitä ratkaistiin 221 asiaa (2022: 115). Käsittelyaika näissä asioissa oli 5,5 kuukautta (2022: 7,8 kk). Hankinta-asiat käsiteltiin keskimäärin 7,3 kuukaudessa (2022: 6,5 kk), kilpailunrajoitusasiat 12,5 kuukaudessa (2022: 21,5 kk) ja kuluttajansuojalain mukaiset asiat 16,4 kuukaudessa (2022: 10,9 kk).

Taulukko 9. Markkinaoikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	TA 2023 tavoite /arvio	Tulos-sopimus tavoite/ arvio 2023	Toteutunut 2023	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos-sopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	450	610		600	556	-9 %	-7 %
Ratkaistut asiat	510	474	600	600	670	41 %	12 %
Vireillä olevat asiat	319	451		449	335	-26 %	-25 %
Vireillä yli 12 kk							
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	3 326	3 498			4 023	15 %	
Toimintameno ilman toimitilavuokria 1000 eur	2 968	3 108		3 588	3 615	16 %	1 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	915	739			774	5 %	
Kustannukset 1000 eur ⁽³⁾	3 692	3 876			4 755	23 %	
Henkilöstömäärä, htv	38	38		45	43	4	-2
Tuottavuus ⁽¹⁾	13	12	16	13	16	31 %	21 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	6 521	7 380	5 500		6 005	-19 %	
Taloudellisuus ilman toimitilavuokria	5 820	6 558		5 980	5 395	-18 %	-10 %
Kustannukset/ ratkaistu asia ⁽³⁾	7 240	8 178			7 098	-13 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	7,9	7,2	8,0	8,5	6,9	-0,3	-1,6

1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

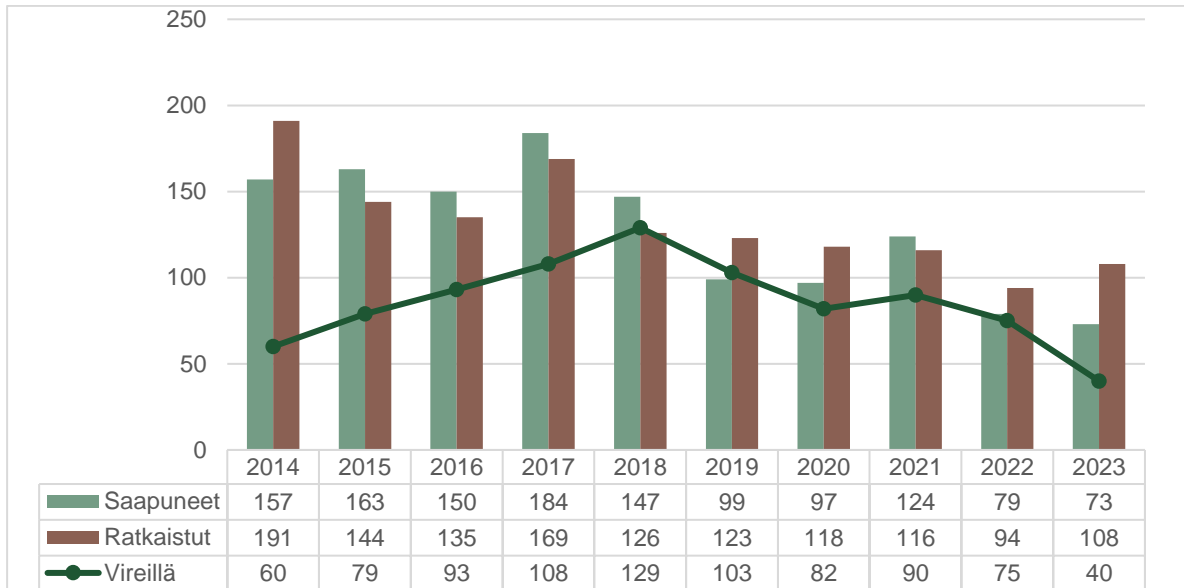
3) Vuoden 2021 osalta kustannustietoja korjattu puuttuneiden tietojen osalta.

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintameno määrärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.4.2.

Markkinaoikeuden toimintamenot olivat noin 4,0 milj. euroa vuonna 2023 (2022: 3,5 milj. euroa). Markkinaoikeus saavutti tuottavuudelle ja taloudellisuudelle asetetut tavoitteet ja sen lisäksi käsittelyajalle asetettu tavoite alitettiin.

Työtuomioistuin

Työtuomioistuin käsittelee oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetussa laissa tarkemmin säädetty riita-asiat sekä työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunnan päätöksistä tehdyt valitukset ja työneuvoston eräissä poikkeuslupa-asioissa antamista ratkaisuksista tehdyt valitukset. Lisäksi työtuomioistuin antaa muille tuomioistuimille lausuntoja niiden käsiteltävinä olevissa asioissa, joiden ratkaiseminen edellyttää erityistä työehto- ja virkaehtosopimusolojen tuntemusta. Työtuomioistuimen ratkaisuihin ei voida hakea muutosta.

Kuva 11. Työtuomioistuimen asiämäärien kehitys vuosina 2014–2023

Vuonna 2023 työtuomioistuimeen saapuneiden asioiden määrä väheni edellisvuodesta 8 %. Tuomioistuin ratkaisi enemmän asioita kuin niitä saapui, joten vireillä olevien asioiden määrä pieneni edellisvuodesta 47 prosentilla. Työtuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika oli 8,5 kuukautta (2022:12,4 kk). Kuvassa 11 on työtuomioistuimen saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien asioiden määrät vuosina 2014–2023.

Taulukko 10. Työtuomioistuimen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	TA 2022 tavoite/ arvio	Tulos-sopimus tavoite/ arvio 2023	Toteutunut 2023	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos-sopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	124	79		100	73	-8 %	-27 %
Ratkaistut asiat	116	94	120	100	108	15 %	8 %
Vireillä olevat asiat	90	75		82	40	-47 %	-51 %
Vireillä yli 12 kk							
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	1 185	1 164			1 260	8 %	
Toimintameno ilman toimitilavuokria 1000 eur	1 045	1 010		1 054	1 098	9 %	4 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	199	164			217	32 %	
Kustannukset 1000 eur ⁽³⁾	1 334	1 252			1 448	16 %	
Henkilöstömäärä, htv	9	9		10	9	0	-1
Tuottavuus ⁽¹⁾	12	10	14	10	12	20 %	16 %
Taloudellisuus ⁽²⁾	10 216	12 379	9 000		11 665	-6 %	
Taloudellisuus ilman toimitilavuokria	9 008	10 747		10 540	10 166	-5 %	-4 %
Kustannukset/ ratkaistu asia ⁽³⁾	11 499	13 324			13 404	1 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	14,3	12,4	11,0	12,0	8,5	-3,9	-3,5

1) Ratkaisut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

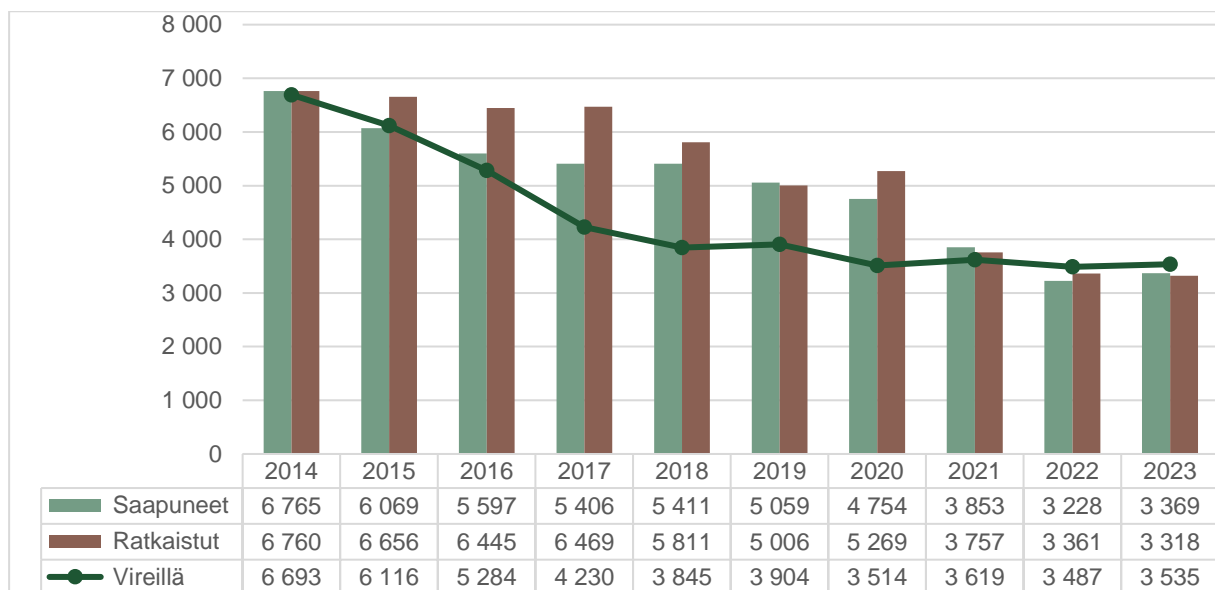
3) Vuoden 2021 osalta kustannustietoja korjattu puuttuneiden tietojen osalta.

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamenoäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.4.2.

Työtuomioistuihin toimintamenot olivat noin 1,2 milj. euroa vuonna 2023 (2022: 1,1 milj. euroa). Työtuomioistuimien saavutti tuottavuudelle ja taloudellisuudelle asetetut tavoitteet ja sen lisäksi käsittelyajalle asetettu tavoite alitettiin.

Vakuutusoikeus

Vakuutusoikeus toimii toimeentuloturva-asioiden erityistuomioistuimena sille lain nojalla kuuluvissa asioissa. Se on toimivaltaansa kuuluvissa asioissa ainoa tuomioistuin ja ylin muutoksenhakuaste lukuun ottamatta eräitä työtapaturma- ja ammattitautiasioita, joista voi eräin edellytyksin hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta. Vuonna 2023 vakuutusoikeuteen saapuneiden asioiden määrä kasvoi hieman edellisvuoden tasosta. Kuvassa 12 on vakuutusoikeuden saapuneiden, ratkaistujen ja vireillä olevien asioiden määrät vuosina 2014–2023.

Kuva 12. Vakuutusoikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2014–2023

Vanhojen, yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden määrä väheni hieman edellisestä vuodesta ja oli 644 asiaa (Taulukko 11). Suurimpia saapuneet asiat asiaryhmiä vakuutusoikeudessa ovat Kansaneläkelaitoksen myöntämiin etuuksiin liittyvät asiat (27 %), työttömyysturva-asiat (24 %), työtapaturma- ja ammattitautiasiat sekä ansioeläkeasiat (15 %).

Keskimääräinen käsittelyaika oli 13,1 kuukautta (2022: 12,2 kk). Määrällisesti eniten ratkaistiin kela-asioita (1 111 kpl) ja niissä keskimääräinen käsittelyaika oli 12,5 kk (2022: 12,6 kk). Toiseksi eniten ratkaistiin tapaturma- ja ammattitautiasioita (579 kpl) ja niissä keskimääräinen käsittelyaika oli 17,3 kk (2022: 15,0 kk).

Taulukko 11. Vakuutusosoikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	TA 2023 tavoite/ arvio	Tulos-sopimus tavoite/ arvio 2023	Toteutunut 2023	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulos-sopimus tavoitteeseen
Saapuneet asiat	3 853	3 228		4 000	3 369	4 %	-16 %
Ratkaistut asiat	3 757	3 361	4 500	4 000	3 318	-1 %	-17 %
Vireillä olevat asiat	3 619	3 487		3 519	3 535	1 %	0 %
Vireillä yli 12 kk	250	686		350	644	-6 %	
Toimintameno sis. vuokrat, 1000 eur	8 827	8 933			9 087	2 %	
Toimintameno ilman toimitilavuokria 1000 eur	8 153	8 238		8 304	8 334	1 %	0 %
Tuomioistuintulot 1000 eur	23	33			25	-24 %	
Kustannukset 1000 eur ⁴⁾	9 558	9 636			9 728	1 %	
Henkilöstömäärä, htv ³⁾	116	114		109	109	-5	0
Tuottavuus ¹⁾	33	29	40	37	30	5 %	-17 %
Taloudellisuus ²⁾	2 349	2 658	1 800		2 739	3 %	
Taloudellisuus ilman toimitilavuokria	2 170	2 451		2 076	2 512	2 %	21 %
Kustannukset/ratkaistu asia ⁴⁾	2 544	2 867			2 932	26 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	12	12	11,0	9,0	13,1	0,9	4,1

1) Ratkaistut asiat/henkilötyövuodet

2) Euroa/ratkaistu asia

3) Henkilöstömäärään toteutuneissa sisältyy osa-aikaiset lääkärit täysimääräisinä henkilötyövuosina, tulosneuvotteluissa otettu huomioon vain 50 % ja ottaen huomioon tämän laskennallisen eron, niin vakuutusosoikeuden henkilötyövuosissa oli alitusta sovittuun verrattuna n. 4 henkilötyövuotta ja tämä laskennallinen ero vaikuttaa myös tuottavuuslukuun.

4) Vuoden 2021 osalta kustannustietoja korjattu puuttuneiden tietojen osalta. Vuoden 2022 kustannuksiin lisätty niistä aiemmin puuttuneet toiminnot.

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintameno määrärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.4.2.

Vakuutusosoikeuden toimintamenot olivat noin 9,0 milj. euroa (2022: 8,9). Vakuutusosoikeuden työtilastossa keskeistä on asioiden kokonaismäärät, jotka eivät kuvasta juttukannan työläyttä ja vaativuutta. Vakuutusosoikeudessa oli vuoden 2023 aikana vajausta erityisesti lainkäytön henkilötyövuosissa, mikä on vaikuttanut käsittelyaikoihin niitä pidentävästi. Vakuutusosoikeus ei saavuttanut tuottavuudelle, taloudellisuudelle ja käsittelyajalle asetettuja tavoitteita.

1.4.1.7. Tuomioistuinvirasto sekä tuomarinkoulutus- ja tuomarivalintalautakunnat

Tuomioistuinvirasto

Tuomioistuinvirasto on itsenäinen keskusvirasto, joka palvelee koko tuomioistuinlaitosta. Viraston tehtävänä on huolehtia siitä, että tuomioistuimet kykenevät käyttämään tuomiovaltaa laadukkaasti ja että tuomioistuinten hallinto on tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti järjestetty.

Ylintä päätösvaltaa Tuomioistuinvirastossa käyttää tuomariemmistöinen johtokunta. Virastossa on ylijohtaja sekä kolme osastoa vastuualueinaan talous, kehitys ja hallinto. Ylijohtajan ja osastojen johtajien lisäksi viraston johtoryhmään kuuluvat viestintäpäällikkö, tuomioistuinten tuesta ja yhteiskuntasuhteista vastaava päällikkö sekä henkilöstön edustaja.

Tuomioistuinviraston strategian mukaisesti Tuomioistuinvirasto on tuomioistuimia varten - laadukkaan lainkäytön mahdollistaja. Viraston strategia on sopusoinnussa kertomusvuonna vahvistetun tuomioistuinlaitoksen strategian kanssa. Strategioiden toimeenpanoa konkretisoidaan johtokunnan vuosittain hyväksymissä tuomioistuinlaitoksen keskeisissä tavoitteissa. Vaalikauden ja vuoden 2024 keskeisten tavoitteiden lisäksi johtokunnassa ja johtoryhmässä on käsitelty myös muita tuomioistuinten toiminnan kannalta merkittäviä asioita kuten tulosohejausta, tuomioistuinten ICT- ja toimitilahankkeita sekä virkaehtosopimusasioita ja tuomioistuinten henkilöstön palkkauksen kehittämistä.

Oikeusministeriö asetti kertomusvuonna laajapohjaisen työryhmän seuraamaan ja arvioimaan oikeuslaitoksen kehittämistä. Työryhmän toimikausi päättyy 31.12.2027. Oikeusvaltion takeet ja oikeuslaitoksen kehittäminen -työryhmän (ns. oikeuslaitostyöryhmä) tavoitteena on edistää oikeudenkäytön vahvaa riippumattomuutta, laadukkaan oikeusturvan tuottamista oikeudenkäytön perustehtävänä sekä käyttäjälähtöisyyttä eli oikeudenkäyttöä palveluna. Työryhmän tehtävä on mm. arvioida oikeuslaitoksen riippumattomuuden näkökulmasta tarpeelliset perustuslain muutostarpeet sekä arvioida menettelylainsäädännön ja muun oikeuslaitoksen toimintaan liittyvän sääntelyn toimivuutta sekä tehdä ehdotuksia lainsäädäntöhankkeista. Työryhmässä sekä sen asettamissa muissa työryhmissä on vahva tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston.

Vuonna 2023 Tuomioistuinvirastossa (ml. lautakunnat) työskenteli yhteensä 62,8 htv (2022: 68,1; 2021: 64 htv) ja toimintamenojen käyttö oli 5,8 milj. euroa (2022: 6,7; 2021: 6,0 milj. euroa), mikä sisältää myös Tuomioistuinviraston järjestämän tuomioistuinlaitoksen henkilöstökoulutuksen ja tuomarivalinta- ja -koulutuslautakunnat. Tuomarivalintalautakunnassa työskenteli 1 htv (2022: 1 htv; 2021: 1 htv), tuomarinkoulutuslautakunnassa 1 htv (2022: 1 htv; 2021: 1 htv) ja AIPA-projektitoimistossa 7,1 htv (2022: 9,2 htv; 2021: 9,7 htv). Lautakuntien ja muiden toimielimien tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittymisestä sisältyvät myös tietoihin liitteessä E.

AIPA-hanke

AIPA-hankkeessa kehitetään Syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten työskentelyä siirtymällä sähköisiin työtapoihin lainkäytössä. Lisäksi hankkeessa luodaan niille asian- ja dokumentinhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä tietojärjestelmäkokonaisuus, joka mahdollistaa poikkihallinnollisen sähköisen yhteistyön muiden viranomaisien kanssa. Asiakkaiden sähköisen asioinnin mahdollisuuksia parannetaan. AIPA-tietojärjestelmän käyttöönotto käynnistyi Syyttäjälaitoksessa sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin perustuvilla AIPA:n toiminnallisuuksilla vuoden 2016 lopulla.

Tuomioistuimissa AIPA:n käyttöönotto alkoi salaisten pakkokeinoasioiden toiminnoilla käräjäoikeuksissa vuonna 2018. Seuraavaksi käräjäoikeuksissa otettiin käyttöön hakemusasioiden toiminnot vuonna 2020. Laajojen riita-asioiden ja turvaamistoimiasioiden toiminnot AIPA:ssa otettiin käräjäoikeuksissa käyttöön vuonna 2021. Lisäksi kaikille käyttäjille on toteutettu mahdollisuus hyödyntää AIPA:n dokumentinhallinnan perustoimintoja niin sanotun Mini-AIPA:n toiminnoilla. Mini-AIPA laajenee seuraavaksi käyttöön rikosasioiden asiakirja-aineistolle. Mini-AIPA-laajennuksen pilottikäyttö on alkanut pilottialueilla vuoden 2021 marraskuussa ja laajennetaan valtakunnalliseen käyttöön tavoitteen mukaan vuoden 2024 keväällä.

Vuoden 2024 keväällä edetään käyttöönottoihin käräjäoikeuksien rikosasioissa sekä muutoksenhakutuomioistuinten toiminnoissa ensin pilottivirastoissa ja sen jälkeen valtakunnallisesti. Syyttäjälaitoksen rikosasioiden käyttöönotot alkavat suunnitelman mukaan vuoden 2024 loppupuoliskolla pilottialueilla ja jatkuvat sen jälkeen valtakunnalliseen käyttöönottoon vuoden 2025 alkukuukausina. Syyttäjätöimintojen yhteydessä viimeisenä hankkeen toteuttamana kokonaisuutena otetaan käyttöön tietojärjestelmän toiminnot joukossa eräitä muita asiaryhmiä. Ylläpitoa ja sen aikaista jatkokehitystä organisoidaan, ja jatkokehitys on jo meneillään aiemmin käyttöön otetuille tietojärjestelmän kokonaisuuksille.

Tuomarinkoulutuslautakunta

Riippumattoman tuomarinkoulutuslautakunnan tehtävänä on huolehtia tuomioistuinten henkilöstölle järjestettävän koulutuksen suunnittelusta yhteistyössä Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten kanssa. Lisäksi tuomarinkoulutuslautakunta huolehtii asessorin virkoja koskevan hakumenettelyn järjestämisestä sekä asessoreiden esivalinnasta. Vuonna 2023 asessoriksi haki 82 henkilöä. Tuomarinkoulutuslautakunta huolehtii myös tuomioistuinharjoittelupaikkojen keskitetyn hakumenettelyn järjestämisestä sekä käräjänotaarien valinnasta ja nimittämisestä. Vuonna 2023 tuomioistuinharjoitteluun haki keskitetyssä hakumenettelyssä 358 henkilöä, joista lautakunta valitsi ja nimitti tuomioistuinharjoitteluun 158 käräjänotaaria. Lisäksi lautakunta nimitti peruutusten, keskeytysten tai muiden syiden vuoksi avoimiksi tulleisiin harjoittelupaikkoihin 26 käräjänotaaria.

Tuomarivalintalautakunta

Riippumaton tuomarivalintalautakunta valmistelee tuomarin viran täyttämistä. Tuomarivalintalautakunta tekee valtioneuvostolle perustellun esityksen muun vakinaisen tuomarin tai päällikkötuomarin kuin korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden presidentin tai jäsenen virkaan nimittämisestä. Vuonna 2023 tuomarivalintalautakunta teki esityksen 152 tuomarin virasta, joista neljä koski päällikkötuomarin virkaa.

1.4.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan myyntituotot olivat kertomusvuonna yhteensä 41,0 milj. euroa (38,4 milj. euroa v. 2022). Maksullisen toiminnan myyntituotot sisältävät myös laskelmissa raportoidut maksullisen toiminnan muut tuotot, jotka sisältävät saatavien viivästyskorkoja ja joita kertyi 210 000 euroa (142 000 euroa v.2022). Maksullisen toiminnan tuotoista 37,9 milj. euroa (35,7 milj. euroa v. 2022) kertyi erityislakien nojalla hinnoiteltavista suoritteista. Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista kertyi 3,0 milj. euroa (2,7 milj. euroa v.2022). Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin 1,9 milj. euroa (2022: 1,0 milj. euroa).

Kertomusvuonna kirjanpitoyksikön erityislakien mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kertyivät tuomioistuintuloista 37,8 milj. euroa (35,6 milj. euroa v. 2022) ja avioliittoasetuksen mukaisista siviilivihkimisen maksuista 0,1 milj. euroa (0,1 milj. euroa v.2022).

Maksuperustelain mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat hieman ollen yhteensä 3,0 milj. euroa. Tuotot koostuivat pääosin tuomioistuinten tiedoksiantomaksuista, kuulutuskustannusten korvauksista ja ote- ja jäljennösmaksuista sekä todistuksista.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa kohdassa maksullisen toiminnan myyntituotot on esitetty liikekirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottojen tilille kertyneet tuotot. Toiminnan muut tuotot sisältävät toiminnan osuuden raportointivuonna kertyneistä viivästyskorkotuloista, jotka on jaettu kertyneiden maksullisen toiminnan tuottojen suhteessa eri tuomioistuimille. Lisäksi liikekirjanpidon tilille korot euromääräisistä saamisista on kirjattu valtiolle tulona asiakkaille maksettuja, mutta tuomioistuinlaitokselle palautuneita todistelukurvauksia. Nämä muut kuin viivästyskorkotulot on huomioitu kustannuksia vähentävänä eränä kustannuslaskennan vyörytyksissä ydintoiminnoille.

Maksullisen toiminnan tileistä poistot on huomioitu kustannuslaskennassa vyörytettävien kustannusten yhteydessä. Myös toiminnan muut tuotot (yhteistoiminnan tuotot ja vuokratuotot) on huomioitu kustannuslaskennassa kustannusten vyörytysten yhteydessä.

Kustannusten kohdentamisessa maksulliselle toiminnalle on käytetty hyväksi Valtiokonttorin yhteistä kustannuslaskentamallia. Mallin mukaisesti tukitoimintojen ja avustavien ydintoimintojen kustannukset on vyörytetty ydintoiminnoille vaiheittain käyttäen ajurina Kieku-järjestelmän raportointivuoden työpanoksen kohdentumistietoja. Kustannustiedot on poimittu laskentaan Kieku-

järjestelmästä. Tuomioistuinviraston ja sen yhteydessä toimivien lautakuntien kustannukset on vyörytetty tuomioistuinten ydintoiminnoille.

Laskelmat on esitetty kertomusvuoden lisäksi sitä edeltäneiltä kahdelta varainhoitovuodelta. Vuosien 2021–2023 kustannuslaskenta on tehty noudattaen vuonna 2020 määritettyä mallia. Vuoden 2022 laskennan osalta määrittäviä jouduttiin vähäisissä määrin päivittämään syyskuussa tehtyjen toimintomuutosten vuoksi. Käytännössä toimintomuutoksella oli kustannuslaskennan osalta vaikutusta vain maksuperustelain mukaiseen toimintaan, jonka kustannukset saadaan muutoksen myötä raportoitua suoraan kirjanpidosta, kun aiemmin kyseiset kustannukset on määritetty laskennallisesti tulojen suhteessa. Vuoden 2022 osalta maksuperustelain mukaisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman kustannukset määritettiin tammi-elokuun osalta vertailuvuosien tapaan laskennallisesti tulojen suhteessa ja loppuvuosi suoraan kirjanpitoon perustuen. Vuonna 2023 kyseiset kustannukset saatiin suoraan kirjanpidosta.

Vyörytyksissä on otettu huomioon virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin tuomioistuinsektorin yhteisten kustannuspaikkojen kustannuksista. Myös maksullisen toiminnan osuudet palkallisista poissaoloista on otettu huomioon henkilöstökustannuksissa ja muissa yhteiskustannuksissa. Maksullisen toiminnan minkään osa-alueen suoritteiden tuottamiseen ei ole ollut käytettävissä maksuperustelain 7 § 1 momentin mukaista hintatukea.

Tuomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään 1.1.2016 alkaen tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015), oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta vuosina 2022–2024 (1122/2021), oikeusministeriön asetuksessa eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista vuosina 2022–2024 (1123/2021) sekä oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2022–2024 (1121/2021).

Tuomioistuinmaksulaissa on säännökset tuomioistuimissa perittävien oikeudenkäyntimaksujen suuruudesta sekä annetaan valtuutus säätää hakemusasioista perittävistä maksuista asetuksella enintään omakustannusarvon suuruisina.

Vuoden 2023 talousarviossa on esitetty arvio tuomioistuinten maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta mukaan lukien sekä tuomioistuinmaksulain että maksuperustelain mukaiset suoritteet. Tämän mukaan niiden suoritteiden kokonaiskustannuksista, joista maksuja peritään, voidaan maksuilla kattaa noin 45 %. Toteutuma oli 38 % (38 % v. 2022). Maksuperuste- ja tuomioistuinlain mukaisesti oikeudenkäyntimaksut on säädetty suoritteiden omakustannusarvoa alempana oikeuspoliittisista syistä. Virastokohtaisia maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoitteita ei tuomioistuimille ole asetettu. Tuomioistuinmaksutuloja kertyi yhteensä 40,0 milj. euroa (38,3 milj. euroa v. 2022). Maksulliseen toimintaan kohdistuneet kustannukset kasvoivat 6 %.

Tuomioistuimien maksullisen toiminnan laskelmat

Taulukko 12. Tuomioistuimien tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2021	2022	2023	Muutos 2022/2023
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	39 334 242	35 601 065	37 818 939	6 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	81 911	131 380	193 952	48 %
Tuotot yhteensä	39 416 153	35 732 445	38 012 891	6 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 195	4 336	2 866	-34 %
Henkilöstökustannukset	24 590 147	21 681 903	34 761 134	60 %
Vuokrat	17 864	1 055	909	-14 %
Palvelujen ostot	659 126	626 500	615 323	-2 %
Muut erilliskustannukset	373 010	350 119	886 442	153 %
Erilliskustannukset yhteensä	25 642 343	22 663 913	36 266 675	60 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	55 731 446	58 317 841	52 556 656	-10 %
Poistot	1 787 731	1 700 306	594 901	-65 %
Korot	-	-	110 457	
Muut yhteiskustannukset	17 058 318	16 383 495	15 315 478	-7 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	74 577 495	76 401 642	68 577 491	-10 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	100 219 838	99 065 555	104 844 166	6 %
KUSTANNUKVASTAAVUUS				
	-60 803 685	-63 333 110	-66 831 275	
Kustannusvastaavuus-%	39 %	36 %	36 %	

Taulukossa 12. on esitetty tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma. Tuotot kasvoivat edellisvuodesta 6 %. Kokonaiskustannukset kasvoivat niin ikään 6 %. Tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 36 % (36 % v. 2022). Taulukoissa 13–18 on eritelty kustannusvastaavuus virastoittain tai virastoryhmittäin pois lukien markkinaoikeus, vakuutuslaitos ja työtuomioistuin niiden tuottojen vähäisen määrän vuoksi.

Taulukko 13. Korkeimman oikeuden tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2021	2022	2023	Muutos 2022/2023
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	303 475	336 610	321 220	-5 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	632	1 242	1 647	33 %
Tuotot yhteensä	304 107	337 852	322 867	-4 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5			0 %
Henkilöstökustannukset	947 802	826 741	1 282 886	55 %
Vuokrat				
Palvelujen ostot	154			0 %
Muut erilliskustannukset	352	3 529	271	-92 %
Erilliskustannukset yhteensä	948 313	830 270	1 283 157	55 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 639 267	1 828 838	1 527 573	-16 %
Poistot	42 310	37 362	6 366	-83 %
Korot			3 369	
Muut yhteiskustannukset	293 604	349 794	456 856	31 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 975 182	2 215 994	1 994 164	-10 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 923 495	3 046 264	3 277 321	8 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
Kustannusvastaavuus-%	10 %	11 %	10 %	

Korkeimman oikeuden (KKO) maksullisen toiminnan tuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 4 %. KKO:n maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset nousivat 8 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Korkeimman oikeuden kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 32 % (33 % v. 2022). Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli korkeimmassa oikeudessa 10 % (11 % v. 2022).

Taulukko 14. Korkeimman hallinto-oikeuden tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2021	2022	2023	Muutos 2022/2023
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	880 540	517 824	624 950	21 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 834	1 911	3 205	68 %
Tuotot yhteensä	882 374	519 735	628 155	21 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	301	960	10	-99 %
Henkilöstökustannukset	1 986 981	1 149 357	1 637 634	42 %
Vuokrat				
Palvelujen ostot	763	97	25	-75 %
Muut erilliskustannukset	4 201	4 335	6 915	60 %
Erilliskustannukset yhteensä	1 992 246	1 154 749	1 644 584	42 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 413 206	1 566 535	1 713 249	9 %
Poistot	60 920	47 012	56 670	21 %
Korot			2 914	
Muut yhteiskustannukset	598 059	408 738	531 878	30 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 072 185	2 022 285	2 304 712	14 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 064 431	3 177 034	3 949 296	24 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
	-3 182 057	-2 657 299	-3 321 141	
Kustannusvastaavuus-%	22 %	16 %	16 %	

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 21 % edelliseen vuoteen verrattuna. KHO:n maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 24 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. KHO:n kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 28 % (24 % v. 2022). Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli KHO:ssa 16 % (16 % v. 2022).

Taulukko 15. Hovioikeuksien tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2021	2022	2023	Muutos 2022/2023
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	607 860	591 880	616 200	4 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 266	2 184	3 160	45 %
Tuotot yhteensä	609 126	594 064	619 360	4 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	13	25	2	-92 %
Henkilöstökustannukset	3 516 009	2 474 464	3 686 210	49 %
Vuokrat				
Palvelujen ostot	767	326	696	113 %
Muut erilliskustannukset	2 278	953	1 491	56 %
Erilliskustannukset yhteensä	3 519 067	2 475 767	3 688 398	49 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	4 412 914	4 993 853	4 740 332	-5 %
Poistot	210 437	149 717	15 433	-90 %
Korot			10 136	
Muut yhteiskustannukset	1 398 525	1 262 242	1 517 495	20 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	6 021 876	6 405 812	6 283 397	-2 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	9 540 943	8 881 580	9 971 795	12 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
	-8 931 817	-8 287 515	-9 352 434	
Kustannusvastaavuus-%	6 %	7 %	6 %	

Hovioikeuksien maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 4 % edellisestä vuodesta. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 12 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Hovioikeuksien kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 20 % (19 % v. 2022). Hovioikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 6 % (7 % v. 2022).

Taulukko 16. Hallinto-oikeuksien tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2021	2022	2023	Muutos 2022/2023
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 005 570	1 069 070	1 264 650	18 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	2 094	3 945	6 486	64 %
Tuotot yhteensä	1 007 664	1 073 015	1 271 136	18 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	25	4	4	15 %
Henkilöstökustannukset	4 128 591	3 513 400	5 613 943	60 %
Vuokrat		28		
Palvelujen ostot	343	179	227	27 %
Muut erilliskustannukset	3 214	3 775	4 461	18 %
Erilliskustannukset yhteensä	4 132 173	3 517 386	5 618 635	60 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	5 371 347	6 388 849	7 058 565	10 %
Poistot	197 220	207 640	246 943	19 %
Korot			10 030	
Muut yhteiskustannukset	2 023 447	2 068 723	2 108 394	2 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	7 592 014	8 665 213	9 423 932	9 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	11 724 187	12 182 599	15 042 567	23 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
	-10 716 523	-11 109 584	-13 771 432	
Kustannusvastaavuus-%	9 %	9 %	8 %	

Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 18 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 23 %. Laskelmissa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Hallinto-oikeuksien kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 26 % (22 % v. 2022). Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 8 % (9 % v. 2022).

Taulukko 17. Käräjäoikeuksien tuomioistuinmaksulain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2021	2022	2023	Muutos 2022/2023
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	35 402 107	32 150 921	34 016 595	6 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	73 723	118 648	174 452	47 %
Tuotot yhteensä	35 475 830	32 269 569	34 191 047	6 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 851	3 347	2 840	-15 %
Henkilöstökustannukset	13 276 310	13 153 803	20 721 896	58 %
Vuokrat	1 275	1 027	909	-12 %
Palvelujen ostot	652 367	622 914	614 287	-1 %
Muut erilliskustannukset	361 851	337 202	868 529	158 %
Erilliskustannukset yhteensä	14 293 655	14 118 294	22 208 460	57 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	39 856 828	40 296 009	35 335 004	-12 %
Poistot	1 230 802	1 225 034	199 826	-84 %
Korot			81 204	
Muut yhteiskustannukset	11 992 458	11 517 733	10 139 676	-12 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	53 080 087	53 038 776	45 755 710	-14 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	67 373 742	67 157 070	67 964 171	1 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
	-31 897 912	-34 887 500	-33 773 124	
Kustannusvastaavuus-%	53 %	48 %	50 %	

Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Maksulliseen toimintaan kohdistuvat kokonaiskustannukset kasvoivat 1 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle asiaryhmäkohtaisesti maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Laajojen riita-asioiden kustannuksista on kohdennettu 81,7 % (81,0 % v. 2022), summaaristen riita-asioiden kustannuksista 90,7 % (93,4 % v. 2022), hakemusasioiden kustannuksista 42,7 % (42,2 % v. 2022) ja insolvenssiasioden kustannuksista 26,9 % (29,5 % v. 2022). Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 50 % (48 % v. 2022).

Taulukko 18. Tuomioistuinten maksuperustelain mukaisen julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2021	2022	2023	Muutos 2022/2023
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 620 793	2 675 442	3 043 866	14 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	5 458	9 873	15 610	58 %
Tuotot yhteensä	2 626 251	2 685 315	3 059 476	14 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	865	464	326	-30 %
Henkilöstökustannukset	678 493	599 143	900 958	50 %
Vuokrat				
Palvelujen ostot	11 307	6 626	1 362	-79 %
Muut erilliskustannukset	102 787	69 319	39 431	-43 %
Erilliskustannukset yhteensä	793 452	675 552	942 078	39 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 719 237	1 541 629	1 532 606	-1 %
Poistot	68 431	57 589	10 096	-82 %
Korot			4 103	
Muut yhteiskustannukset	657 219	540 446	510 520	-6 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2 444 887	2 139 664	2 057 326	-4 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 238 338	2 815 216	2 999 404	7 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
	-612 088	-129 901	60 072	
Kustannusvastaavuus-%	81 %	95 %	102 %	

Vuoden 2016 alusta lukien maksuperustelain mukaisia julkisoikeudellisia tuomioistuinten suoritteita ovat haastemiehen suorittamat tiedoksiannot, tuomioistuinten luovuttamat todistukset, otteet ja jäljennökset, valat ja vakuudet sekä kuuluttamisesta sekä ääni- ja kuvatallenteista aiheutuvat kustannusten korvaukset. Edelliseen vuoteen verrattuna julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 14 %. Kokonaiskustannukset kasvoivat 7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Taulukon 18 mukaisesti tuomioistuinten maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 102 % (95 % v. 2022).

1.4.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Tuomioistuinlaitoksessa ei ollut mainittavaa yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2023.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittäminen

Henkilöstön työtyytyväisyyttä mitattiin 19.9.-10.10.2023 toteutetulla VMBaro - työtyytyväisyyskyselyllä. Henkilöstökyselyn tavoitteena on selvittää ja saada tietoa työyhteisön nykytilasta ja kehittää työpaikan työolosuhteita ja työhyvinvointia. Kyselyn tulokset käsitellään koko tuomioistuinlaitoksen tasolla tuomioistuinlaitoksen yhteistoimintaneuvostossa ja virastotason tietojen osalta jokaisessa tuomioistuimessa. Kyselyn toteutuksessa sekä tulosten raportoinnissa ja käsittelyssä noudatetaan henkilötietojen käsittelystä annettuja tietosuojasäännöksiä ja tilastoeettisiä periaatteita, jotta vastaajien anonymiteetti ei vaarannu. Verrattuna vuoden 2021 kyselyyn lievää positiivista kehitystä koettiin Esimiestyö ja johtaminen, Työyhteisön toimintakulttuuri sekä Vuorovaikutus ja viestintä -osa-alueilla. Edellisen kyselyn tasolla olivat Työn sisältö ja vaikutusmahdollisuudet, Osaaminen, oppiminen ja uudistuminen sekä Työnantajakuva ja arvot -osa-alueet. Vastaavasti lievää negatiivista kehitystä koettiin Palkkaus sekä Työ- ja toimintaympäristö -osa-alueilla. Muutokset suuntaan tai toiseen olivat kuitenkin kaikilla osa-alueilla vähäisiä. Hyvänä työpaikkana omaa virastoaan piti 72 % tuomioistuinlaitoksen henkilöstöstä ja koettu työhyvinvointi arvioitiin tasolle 8,14 asteikolla 4–10.

Edellisten vuosien tapaan henkilöstön vaihtuvuuden lisääntyminen on yleinen huolenaihe mm. osaamisen säilyttämisen sekä perehdyttämiseen kuluvan runsaan työajan vuoksi. Tilannetta on edelleen pyritty ratkaisemaan mm. vakinaistamalla tiettyjä toiminnan kannalta kriittisiä ja pysyviä tehtäviä. Tuomioistuinlaitoksen veto- ja pitovoimaa työpaikkana pyritään parantamaan oikeusministeriön keväällä 2023 käynnistämällä koko oikeushallinnon sektorille suuntautuvalla 2-vuotisella Pidetty! -hankkeella. Oikeusministeriön hallinnonalan yhteisten kehittämistoimien lisäksi määritellään myös erityisesti tuomioistuinlaitosta koskevia kehittämistoimia, joiden toteuttaminen käynnistyy vaiheittain vuosina 2023–2025.

Tietosuoja-, tietoturva- ja ICT-osaamista on kehitetty Tuomioistuinviraston järjestämällä koulutuksilla sekä kannustamalla henkilöstöä aktiivisesti hyödyntämään eOppivassa tarjolla olevia verkko-oppimissisältöjä. Uutena toteutettiin mm. Tietosuoja tuomioistuimille -koulutus eOppivaan. Lisäkuormitusta syntyy edelleen tietotekniikan ja -järjestelmien ongelmia- ja vikatilanteiden sekä Valtorin ja ORK:n ICT-palvelujen viiveiden vuoksi.

Tuomioistuinviraston toimintakyky huolehtia tuomioistuinten riittävästä resursseista ja niiden oikeudenmukaisesta jakamisesta, yhteisten toimintatapojen ja -mallien suunnittelusta, tietojärjestelmien sujuvasta käyttöönnotosta ja tietoteknisen tuen toimivuudesta, erilaisten kehittämishankkeiden ja niihin liittyvien verkostojen koordinoinnista edellyttää edelleen lisäresursointia.

Tuomioistuinviraston järjestämä koulutus tuomioistuimille

Vuonna 2023 koulutusta järjestettiin kaikille tuomioistuinlaitoksen henkilöstöryhmille, painotuksen oltua kuitenkin lainkäyttöhenkilöstön osaamisen kehittämisessä.

Vuodelle 2023 oli päädytty laatimaan aiemmista vuosista uusittu koulutusten viitekehys, jossa koulutukset oli jaoteltu lohkoihin (yleiset tuomarin taidot ja läpileikkaavat teemat, rikosoikeus, siviiliasiat, hallinto-oikeus, johtaminen, esihenkilö- ja hallintotyö). Toisena uudistuksena otettiin käyttöön sähköinen koulutussuunnitelma-alusta Confluence.

Vuonna 2023 järjestetystä koulutuksesta suurin osa toteutettiin lähikoulutuksena, jota täydennettiin etäyhteyksin tai ns. hybridimallilla toteutettuina koulutuksina.

Leimallista vuodelle 2023 oli osaamisen kehittämisen ryhmän henkilöstövaje, joka osaltaan vaikutti toteutuneeseen koulutustarjonnan määrään supistavasti. Vuonna 2023 toteutui yhteensä 125 koulutuspäivää (2022: 145 päivää; 2021: 166 päivää) ja koulutuksiin osallistui 1 948 henkilöä (2022: 3 021 hlöä, 2021: 5 895 hlöä).

Kotimaista koulutusta täydensivät kansainvälisten toimijoiden (mm. EJTN, ERA, SEND) järjestämät koulutukset, joihin osallistui kaikkiaan 140 henkilöä.

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön rahoitus muodostui vuonna 2023 kokonaisuudessaan talousarviorahoituksesta. Kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna oikeusministeriön pääluokan 25 määrärahoja arvonnisäveromenot huomioiden yhteensä 441,1 miljoonaa euroa. Määrärahoista 405,2 miljoonaa euroa on vuoden 2023 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja ja 35,9 miljoonaa euroa edelliseltä vuodelta siirrettyjä määrärahoja. Muiden pääluokkien määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 0,4 miljoonaa euroa.

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö on esitetty taulukossa 19. Käytettävissä olleista määrärahoista virastojen toimintameno määrärahoja oli yhteensä 336,4 miljoonaa euroa. Lisäksi virastojen toimintamomenteilta on tilijaottelussa osoitettu Oikeusrekisterikeskukselle yhteensä 30,8 miljoonaa euroa tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön ICT-kulujen maksamiseen. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahasta oli vuoden 2023 määrärahasta osoitettu Vaasan hallinto-oikeuden käyttöön ympäristölupa-asioihin yhteensä 500 000 euroa. Virastojen toimintamenojen ja tuottavuusmäärärahan lisäksi käytettävissä olivat oikeusministeriön pääluokasta seuraavat määrärahat: erityismenot, yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset ja oikeusministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot. Työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilta käytettiin palkkaperusteisia työllistämistukimäärärahoja yhteensä 551 000 euroa.

Taulukko 19. Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö vuonna 2023 (KPY 155 Tuomioistuinlaitos)

	Edellisiltä vuosilta siirt. määrärahat	Vuoden 2023 talousarvio (TA+LTA)	Käytettävissä yhteensä v. 2023	Käytetty vuonna 2023	Siirretty vuodelle 2024
Korkeimman oikeuden toimintamenot	1 795 789	9 118 000	10 913 789	9 490 274	1 423 515
Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	6 808 723	11 259 000	18 067 723	12 828 460	5 239 263
Muiden tuomioistuinten toimintamenot	27 302 717	280 159 000	307 461 717	280 088 844	27 372 873
Tuomioistuinlaitoksen toimintamenot yhteensä	35 907 229	300 536 000	336 443 229	302 407 578	34 035 651
Erityismenot		12 711 382	12 711 382	12 711 382	
Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	16 975	500 000	516 975	509 398	7 577
Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset		76 345 000	76 345 000	81 995 224	
Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot		15 118 310	15 118 310	15 118 310	
Oikeusministeriön hallinnonala yhteensä	35 924 204	405 210 692	441 134 896	412 741 892	34 043 228
Työ- ja elinkeinoministeriö		408 602	408 602	408 602	
Sosiaali- ja terveysministeriö		143 038	143 038	143 038	
Muut hallinnonalat yht.		551 640	551 640	551 640	
Määrärahat yhteensä	35 924 204	405 762 332	441 686 536	413 293 532	34 043 228

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön toimintamäärärahat muodostuivat Korkeimman oikeuden, Korkeimman hallinto-oikeuden sekä Muiden tuomioistuinten toimintamenoista. Korkeimman oikeuden toimintamenojen vuoden 2023 talousarvio kasvoi vuoteen 2022 verrattuna 334 000 euroa. Kasvu johtui pääosin vuokrankorotusten kompensatiosta, palkkausten tarkistuksista sekä oikeushoidon turvaamisesta. Lisäksi Oikeusrekisterikeskuksen käytössä oli Korkeimman oikeuden toimintamäärärahoja edellisvuodelta siirtynyt osuus mukaan lukien 312 000 euroa.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenojen vuoden 2023 talousarvio laski kokonaisuudessaan vuoteen 2022 verrattuna lähes 2,2 miljoonaa euroa. Merkittävin muutos edellisvuoteen nähden oli 3,0 miljoonan euron siirto Muiden tuomioistuinten toimintamenoihin momentille 25.10.03 Haipajärjestelmän kehittämiseen sekä turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan ja perheen yhdistämiseen liittyvien asioiden käsittelyyn. Vuoden 2023 määrärahan mitoitukseen lisäävästi vaikuttivat palkkausten tarkistukset sekä toimitilojen peruskorjaukseen ja tilatehokkuuden parantamiseen osoitetut rahat. Oikeusrekisterikeskuksen käytössä oli Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamäärärahoja edellisvuodelta siirtynyt osuus mukaan lukien 972 000 euroa.

Muiden tuomioistuinten toimintamenojen vuoden 2023 talousarvio kasvoi vuoteen 2022 verrattuna 19,7 miljoonaa euroa. Määrärahan mitoituksessa merkittävimmät määrärahaa kasvattavat tekijät olivat hallinto-oikeuksien ympäristö-, maankäyttö- ja rakennusasioiden käsittelyaikojen lyhentäminen, hyvinvointialueiden vaikutus tuomioistuimiin, toimitiloihin liittyvät kustannukset, oikeudenhoidon turvaaminen, turvapaikanhakijoiden oikeusturva ja perheenyhdistäminen sekä palkkausten tarkistaminen. Lisäksi hallitus antoi eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen lähestymiskieltoon liittyvän lainsäädännön uudistamiseksi, lapsiin kohdistuvien rikosten kiireellisestä käsittelystä ja eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaista etusijaa koskevaksi lainsäädännöksi. Näillä kolmella esityksellä oli vaikutusta myös Muiden tuomioistuinten momentin määrärahaan kasvattavana tekijänä. Oikeusrekisterikeskuksen käytössä oli Muiden tuomioistuinten toimintameno määrärahoja edellisvuodelta siirtynyt osuus mukaan lukien 29,5 miljoonaa euroa. Tuomioistuinlaitoksen toimintamenojen talousarvio vuosilta 2022 ja 2023 on esitelty taulukossa 20.

Taulukko 20. Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön (KPY 155) toimintamenojen talousarvio vuosina 2022–2023

	Tilijaottelun mukainen talousarvio 2022 (TA + LTA)	Tilijaottelun mukainen talousarvio 2023 (TA + LTA)	Muutos -%
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot	8 784 000	9 118 000	3,8 %
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	13 435 000	11 259 000	-16,2 %
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot	260 466 000	280 159 000	7,5 %

1.6.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviot

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön talousarvion tuomioistuintulojen tuloarvio momentille 12.25.10 oli 44,9 miljoonaa euroa. Tulot perustuvat tuomioistuinmaksulakiin, oikeusministeriön asetukseen eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista sekä oikeusministeriön asetukseen tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista. Nettotuloja momentille kertyi 39,0 miljoonaa euroa (vuonna 2022 37,3 milj. e). Maksullisen toiminnan saamisten tileistäpoistoja momentille kirjattiin 1,9 miljoonaa euroa. Tileistäpoistojen suurehko määrä selittyy yleisellä taloustilanteella. Velkajärjestelyhakemuksia ja yritysten konkurssseja on ollut vuonna 2023 enemmän kuin edellisellä vuonna ja näillä on ollut vaikutusta myös tuomioistuintulojen perintään.

Muiden lukujen ja osastojen osalta kirjanpitoyksikön tulot olivat yhteensä 391 000 euroa, jotka sisältävät mm. korkoja euromääräisistä saamisista, kirjanpitoyksikön työntekijöiltä veloitettuja autopaikkavuokria sekä kirjanpitoyksikön pankkitilille palautuneita tai vanhentuneille prepaid-korteille jääneitä todistelukorvauksia, joita ei Valtiokonttorin tilauksesta perintään -prosessin hyvien käytäntöjen mukaisesti ole pystytty maksamaan asiakkaalle.

Määrärahat ja siirretyt määrärahat

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön määrärahojen käyttö on esitetty taulukossa 21. Pääluokan 25 määrärahoja käytettiin tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikössä 412,7 miljoonaa euroa. Tästä virastojen toimintamenojen osuus oli 302,4 miljoonaa euroa ja oikeusministeriön pääluokan muiden määrärahojen osuus yhteensä 110,3 miljoonaa euroa. Nettobudjetoiduille toimintamomenteille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 852 000 euroa eli 133 000 euroa talousarviota enemmän. Muiden pääluokkien määrärahoja kirjanpitoyksikössä käytettiin yhteensä 551 000 euroa.

Oikeusrekisterikeskus käytti ICT-menojen kattamiseen heille osoitetuista tuomioistuinlaitoksen toimintamenoista yhteensä 30,8 miljoonaa euroa, mikä oli samaa tasoa vuoteen 2022 verrattuna.

Yksityisille oikeusavustajille maksettiin korvauksia momentilta 25.10.50 tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön osalta 81,9 miljoonaa euroa sekä korvauksiin liittyviä korkoja 144 000 euroa. Määrärahaa oli kirjanpitoyksikölle talousarviossa osoitettu lisätalousarviot huomioiden yhteensä 76 345 000 euroa sisältäen 1. ja 2. lisätalousarviossa myönnettyt 725 000 euroa ja 1 000 000 euroa, jotka perustuivat nuorisorikollisuuden ehkäisemiseen ja arvioon oikeusapukorvausten yleisestä kasvusta. Arviomäärärahan käyttö ylitti tuomioistuinlaitokselle osoitetun osuuden 5,6 miljoonalla eurolla, johon oikeusministeriö haki ylityslupaa. Määräraha ylittyi momentin alajaottelussa 1 Oikeusapu ja puolustus, jonka käyttö edellisvuoteen verrattuna kasvoi 4,5 miljoonaa euroa. Kasvun edelliseen vuoteen arvioidaan johtuvan mm. ratkaistujen rikosoikeudellisten asioiden määrän kasvusta. Syytteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaukset laskivat edelliseen vuoteen 3,2 miljoonaa euroa.

Arviomäärärahamomentin 25.01.20.3 Muut erityismenot käyttö kasvoi edellisvuoteen verrattuna 3,1 miljoonaa euroa ollen yhteensä 12,7 miljoonaa euroa. Muutos johtui pääosin oikeudenkäyntien tulkkaus- ja käänöspalveluiden sekä edunvalvontapalkkiomenojen kasvusta.

Vuodelle 2023 siirrettiin edelliseltä vuodelta määrärahoja yhteensä 35,9 milj. euroa, joka oli lähes kokonaisuudessaan toimintamenoja. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahasta ympäristölupa-asioihin siirrettiin vuodelta 2022 n. 17 000 euroa. Vuodelle 2024 siirtyi toimintamenoja yhteensä 34,0 milj. euroa.

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön vuoden 2023 toiminnan tuotot olivat 39,9 milj. euroa, mikä oli 1,7 milj. euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena. Toiminnan kulut olivat 320,5 milj. euroa, mikä oli 21,7 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Tilikauden kulujaama kasvoi edellisvuoden 354,4 milj. eurosta 377,3 milj. euroon.

Toiminnan tuotot

Tilikauden 2023 tuotoista suurin osa muodostui maksullisen toiminnan tuotoista, joita oli 39,1 milj. euroa (2022: 37,5 milj. euroa). Näistä tuotot erillislakien mukaisista suoritteista olivat 37,9 milj. euroa ja tuotot maksuperustelain mukaan hinnoitelluista suoritteista 3,0 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin 1,9 milj. euroa, mikä vähensi kokonaistuottoja.

Toiminnan kulut

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön toiminnan kulut vuodelta 2023 on eritelty taulukossa 21. Kirjanpitoyksikön merkittävimmät toiminnan kulut muodostuivat henkilöstökuluista sekä vuokrasta ja palvelujen ostoista. Henkilöstökulut, joihin sisältyvät palkat, palkkiot ja lomapalkkavelan muutos henkilösivukuluineen, olivat kertomusvuonna 242,4 milj. euroa ollen 75,6 % tuomioistuinlaitoksen toimintakuluista (2022: 75,9 %). Henkilöstökulujen kasvuun vuoteen 2022 verrattuna liittyy olennaisesti puutteellisesta perusrahoituksesta johtuva pitkäaikainen resurssipula. Vuodelle 2023 tuomioistuinlaitoksen toimintamenoihin myönnettiin lisää määrärahoja, jotka kohdentuivat toiminnan luonteen mukaisesti pääasiassa henkilöstökuluihin resurssipulan paikkaamiseksi. Lisäksi henkilöstökulujen kasvuun vuoteen 2022 verrattuna vaikutti sopimuksen mukainen yleiskorotus ja lomapalkkavelan kokonaisvaikutus. Oikaisuerinä henkilöstökuluihin sisältyy sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisia palautuksia 2,3 milj. euroa, mikä pysyi samassa tasossa edellisvuoteen verrattuna.

Vuokria kirjattiin kertomusvuonna 38,7 milj. euroa, mikä oli 2,6 milj. enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuokramenojen kasvua selittää pääosin indeksikorotukset.

Palveluostoja kirjattiin kertomusvuonna 30,4 milj. euroa (2022: 25,4 milj. euroa). Palveluostojen muutoksiin vuoteen 2022 verrattaessa vaikuttivat merkittävimmin oikeudenkäyntien tulkkaus- ja käännöspalveluiden, edunvalvontapalkkioiden sekä todistelukorvausten kasvaneet menot. Lisäksi postipalveluiden, toimitilamuutosten, virkistyspalveluiden ja työterveyspalveluiden menot kasvoivat. Myös Liberian sotarikosoikeudenkäynnin hovioikeuskäsittelystä aiheutui palveluostoja, lähinnä tulkkauskuja ja todistelukorvauksia n. 200 000 euroa.

Muut kulut kasvoivat vuoteen 2022 verraten 0,8 milj. euroa ollen yhteensä 3,5 milj. euroa. Kasvuun liittyy olennaisesti matkustuksen menojen kasvu sisältäen haastemiesten tiedoksiantomatkat, koulutusmatkat sekä Liberian sotarikosoikeudenkäyntiin liittyvät matkakulut.

Valmistus omaan käyttöön pieneni edellisvuoteen verrattuna 290 000 euroa, mikä johtui AIPA-hankkeen siirtymisestä järjestelmän käyttöönottoihin tuomioistuimissa vuonna 2023. Käyttöomaisuuden poistot pienivät edellisvuoteen 3,3 milj. euroa. Tämä johtui jo aiemmin valmiiseen käyttöomaisuuteen siirtymisestä AIPA-järjestelmän osakokonaisuudesta, jonka suunnitelman mukaiset poistot tulivat kokonaisuudessaan tehdyksi tammikuussa 2023.

Taulukko 21. Tuomioistuinlaitoksen toiminnan kulut vuosina 2022–2023

Tuomioistuinlaitos	Kulurakenne	2022	%	2023	%
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 925 953	1,0	3 538 530	1,1
	Henkilöstökulut	226 684 937	75,9	242 409 831	75,6
	Vuokrat	36 099 139	12,1	38 653 901	12,1
	Palvelujen ostot	25 395 549	8,5	30 416 859	9,5
	Muut kulut	2 727 232	0,9	3 521 361	1,1
	Valmistus omaan käyttöön	-490 087	-0,2	-200 289	-0,1
	Poistot	5 401 408	1,8	2 116 174	0,7
	Yhteensä	298 744 131	100,0	320 456 367	100,0

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot sisältävät myyntisaamisten viivästysmaksu- ja viivästyskorkotuottoja 210 000 euroa sekä 114 000 euroa valtiolle tuloutettuja todistelukorvauksia, joita ei Valtiokonttorin tilauksesta perintään -prosessin hyvien käytäntöjen mukaisesti ole pystytty maksamaan asiakkaalle. Rahoituskuluja oli yhteensä 159 000 euroa, joista 147 000 euroa oli tuomioistuimien syytteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvauksista maksettuja korkoja ja loput tavanomaisia viivästysmaksuja.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisten tuottojen ja kulujen nettosumma muodostui lähes kokonaisuudessaan 17 000 euron satunnaisista tuotoista liittyen aiemmilta vuosilta edelleen laskuttamatta jääneeseen tukiaseman sähkön osuuteen sekä vahinkovakuutuskorvaukseen.

Siirtotalouden kulut

Siirtotalouden kuluihin kirjattiin 81,8 milj. euroa (2022: 80,2 milj. euroa). Kulut ovat kokonaisuudessaan yksityisille oikeusavustajille maksettavien korvausten momentille 25.10.50 kirjattavia korvauksia sekä n. 28 000 euron osuus tilinpäätösvuotta aiempiin vuosiin kohdistuneita hyvityksiä, jotka tuloutettiin valtion muiden sekalaisten tulojen tuloarviotilille. Kasvun edelliseen vuoteen arvioidaan johtuvan mm. ratkaistujen rikosoikeudellisten asioiden määrän kasvusta.

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista sisältää perityt arvonlisäverot ja suoritettut arvonlisäverot. Perityt arvonlisäverot olivat 10 000 euroa (2022: 4 600 euroa) ja suoritettut arvonlisäverot 15,1 milj. euroa (2021: 13,6 milj. euroa).

1.6.4. Tase

Taseen loppusumma oli 30,9 milj. euroa (2022: 32,2 milj. euroa) tilikauden päättyessä 31.12.2023.

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo oli varainhoitovuoden lopussa 22,9 milj. euroa (2022: 23,8 milj. euroa). Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot olivat 2,1 milj. euroa.

Aineettomien hyödykkeiden tasearvo oli 19,9 milj. euroa (2022: 21,5 milj. euroa) ja se koostui itse valmistetuista ja teetetyistä tietojärjestelmistä (3,0 milj. euroa) sekä keskeneräisistä aineettomista käyttöomaisuushankinnoista (16,9 milj. euroa).

Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat sisälsivät AIPA syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan tietojärjestelmän valmistuksesta kertomusvuoden loppuun mennessä syntyneet kulut. Kertomusvuonna tuomioistuinlaitoksen omaa valmistusta aktivoitiin taseeseen 200 000 euroa. Lisäksi Oikeusrekisterikeskus aktivoi omaan taseeseensa AIPA-hankkeen oman valmistuksensa osuuden, josta tehdään hallinnan siirto tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoon AIPA-hankkeen valmistuessa.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäisen valvonnan yleiset järjestelyt

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikköön kuuluu 37 tulosohjattua virastoa, 36 tuomioistuinta sekä Tuomioistuinvirasto. Yleisistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä on määrätty valtion talousarviosta annetun asetuksen 69–69 b §:n mukaisesti kirjanpitoyksikön taloussäännössä.

Sisäisellä valvonnalla on tarkoitus varmistaa, että kirjanpitoyksikössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt. Sisäinen valvonta toteutetaan osana toiminnan johtamis-, ohjaus-, seuranta- ja raportointimenettelyjä sekä toimintaprosesseihin ja –järjestelmiin sisältyvinä tehtävien eriyttämis- ja kontrollitoimenpiteinä.

Sisäisestä valvonnasta vastaavat omalta osaltaan kaikki tuomioistuinlaitoksen virastot työjärjestyksensä sekä kirjanpitoyksikön taloussäännössä määrättyjen tehtävien ja vastuusuhteiden mukaisesti. Sisäisen valvonnan asianmukaisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi kirjanpitoyksikköön kuuluvat virastot arvioivat myös oman organisaationsa sisäisen valvonnan toimivuutta ja huolehtivat myös tarvittaessa sisäisten tarkastusten toimeenpanosta.

Tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n mukaisesti hovioikeudet valvovat tuomiopiirinsä käräjäoikeuksien toimintaa. Hovioikeudet laativat valvonnan yhteydessä havaitsemistaan huomioista kertomuksen ja toimittavat sen tiedoksi valtioneuvoston oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle. Tarkastuksen toimittamisesta on tarkemmat määräykset kunkin hovioikeuden työjärjestyksessä.

Tuomioistuinvirasto on valtion talousarviosta annetun asetuksen 70 §:n mukaisesti järjestänyt sisäisen tarkastuksen siten, että sisäisen tarkastuksen vastuuvirkamiehenä toimii viraston riskienhallintapäällikkö. Tässä tehtävässä riskienhallintapäällikkö toimii suoraan Tuomioistuinviraston ylijohtajan alaisuudessa. Viraston ylijohtajan vahvistamassa sisäisen tarkastuksen ohjesäännössä on annettu tarkemmat määräykset sisäisen tarkastuksen menettelyistä ja asemasta.

Sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilön tehtävänä on edelleen kuluneena vuonna ollut Tuomioistuinviraston osastojen ja tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön muiden virastojen tukeminen ja koordinointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyjen kehittämisessä. Yhteistyössä ja koordinaatiossa on pyritty huolehtimaan siitä, että eri osapuolten roolit ja vastuut pysyvät selkeinä.

Tuomioistuinviraston sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilö on osallistunut oikeusministeriön hallinnonalan sisäisen tarkastuksen yhteistyöhön, jonka tavoitteena on tukea hallinnonalan virastojen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestelyjen ja menetelmien kehittämistä ja koordinaatiota.

Tuomioistuinlaitoksessa toteutettu sisäisen valvonnan kysely

Tuomioistuinlaitoksen virastojen sisäisen valvonnan arvioinnit on toteutettu verkkokyselyllä. Kyselyn aiheet ja kysymykset on laadittu valtiovarainministeriön controller -yksikön julkaiseman arviointikehikon pohjalta. Kehikkoa on muokattu viraston ohjaus- ja johtamisjärjestelmän, terminologian ja toiminnan luonteen mukaisesti ottaen huomioon myös ajankohtaisen tilanteen tuomat lisähaasteet.

Controller-yksikön arviointikehikossa käsitellään seuraavia osa-alueita: ohjausympäristö (johtaminen, ohjeistus, arvot), riskien arviointi, valvontatoimenpiteet, tieto ja sen käsittely sekä viestintä ja toiminnan seuranta- ja valvontatoimenpiteet. Tehdyssä kyselyssä arvioitavat asiat koskivat viraston toimintaa, rakenteita, ohjeistusta sekä keskeisiä prosesseja, raportointia ja tiedotusta. Lisäksi kyselyssä pyydettiin esitettäväksi viraston keskeisimpiä riskejä.

Kysely annettiin tuomioistuimille siten, että vastaukset ja niistä tehdyt yhteenvedot olivat tulosneuvottelijoiden käytettävissä ennen Tuomioistuinviraston tuomioistuinten kanssa käytäviä tulosneuvotteluja. Annettuja vastauksia sekä kehitysajatuksia käsiteltiin virastojen tulosneuvottelujen yhteydessä.

Yleisesti

Maailmantilanteella on ollut vaikutusta myös tuomioistuimiin. Taloudellinen tilanne vaikuttaa lisänneen insolvenssiasioita sekä summaarisia velkomusasioita. Venäjän käynnistämä sota on luonut epävarmuutta ja huolta sekä tätä kautta lisännyt tarvetta jatkuvuus- ja valmiussuunnitteluun. Lisääntynyt sähköriippuvuus sekä etenkin vuoden kylminä kuukausina esiin tulleet kysymykset sähkön riittävydestä aikaansaavat tarvetta miettiä myös käytössä olevien järjestelmien toimivuutta.

Suomen liittyminen puolustusliitto Natoon ei vielä ole vaikuttanut tuomioistuinten toimintaan.

Tuomioistuinten asiakkaiden aiheuttamien järjestyshäiriöiden sekä tuomioistuinten henkilöstöön kohdistuva kielenkäyttö ja uhkaava käytös vaikuttaa viime aikoina lisääntyneen.

Yleisesti ottaen tuomioistuinlaitoksen henkilöstön arvioidaan olevan sitoutunutta, vastuuntuntoista ja ammattitaitoista. Toimintaympäristön ulkoiset ja sisäiset muutokset vaativat jatkuvaa kouluttautumista, johon henkilöstölle tulisi löytyä enemmän aikaa.

Tuomioistuinlaitoksen henkilöstölle suositeltiin pandemian aikana etätönn käyttöä. Pandemian väistyttyä on etätö jäännyt yleiseksi tavaksi tehdä töitä. Tällä asialla voi jatkossa olla merkitystä, jos etä- ja läsnätyön sovittaminen on vaikeaa ja se vaikuttaa esimerkiksi organisaation tehokkuuteen tai tiedon jakamiseen häiritsevästi.

Sisäisen valvonnan kyselyn tulokset

Riskiarvioissa nostettiin esiin, lähes kaikkia tuomioistuimia yhdistävinä huolina, henkilöstön jaksamiseen sekä vaihtuvuuteen liittyvät asiat. Tavoitteena on pystyä vähentämään henkilökunnan psykososiaalista kuormitusta ja parantaa työhyvinvointia. Tämä voi myös tarkoittaa muutoksia virastojen rakenteisiin ja tapaan tehdä töitä. Tuomioistuinvirastossa on myös käynnistetty hanke, jonka tarkoituksena on muun muassa vahvistaa ja parantaa rekrytointia tuomioistuinlaitokseen sekä vähentää henkilöstön vaihtuvuutta.

Kuten aikaisempina vuosina, liittyvät tuomioistuinten esittämät toiminnan keskeiset riskit tietoturvaan, tietotekniikkaan ja digitalisaatioon. Haitat sähköisten järjestelmien puutteellisesta ja vaihtelevasta toimintavarmuudesta ovat nyt lisääntyneen käytön myötä korostuneet. Sähköisten työskentelytapojen ja asianhallintajärjestelmien myötä työ on tullut täysin riippuvaiseksi toimivista laitteista, ohjelmista ja ennen kaikkea tietoliikenneyhteyksistä sekä sähköstä.

Tuomioistuinten toimintaa kuvaavat tilastotiedot sekä niiden pohjalta tehdyt johtopäätökset ja korjaustoimet auttavat tuomioistuimia hallitsemaan tavoitteiden saavuttamista ja toimintaprosesseja uhkaavia riskejä. Tilastot eivät kuitenkaan aina ole riittävän ajantasaiset, koska ne kootaan kuukausittain jälkikäteen. Hallintotuomioistuinten HAIPA-tietojärjestelmä on saatujen vastausten mukaan näiltä osin parantunut, ja sen tuottama raportointi auttaa johtamisessa aiempaan verrattuna, mutta jatkokehitystä tarvitaan edelleen.

Yleisesti kyselyn vastauksissa todettiin, että virastojen ohjeistukset ja toimintaa ohjaavat määräykset, säännöt ja ohjeet on tunnistettu ja niitä pidetään ajan tasalla. Henkilöstöä perehdytetään ohjeistoon ja ne ovat tarpeen tullen kaikkien nähtävillä. Työskentelyilmapiiri todetaan yleisesti hyväksi ja henkilöstöä kannustetaan tuomaan esiin havaitsemiaan epäkohtia ja kehitysehdotuksia.

Oikeusministeriön suorittamat tarkastukset

Oikeusministeriön johdolla suoritettiin vuoden 2023 aikana tarkastus, joihin osallistuivat hallinnonalan organisaatiot mukaan lukien Tuomioistuinvirasto.

Tiedonhallinnan järjestämistä ja tiedonhallinnan lain toimeenpanon tarkastuksen jatko:

KPMG:n toteuttaman tarkastuksessa keskityttiin järjestelmien tietoturvaan sekä lokienhallintaan. Tuomioistuinlaitoksen osalta käsiteltiin esimerkkinä AIPA-järjestelmää.

Arviointi- ja vahvistuslausuma

Voidaan katsoa, että kokonaisuutena tuomioistuinlaitoksen virastojen sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät talousarvioasetuksessa säädetyt toiminnan tuloksellisuuden varmistamista, laillisuutta, varojen turvaamista sekä tietojen oikeellisuutta ja riittävyyttä koskevat tavoitteet.

Tuomioistuinlaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden varmistamisessa ja kehittämisessä ovat edelleen tarpeen toimenpiteet, joilla ohjataan ja tuetaan virastoja. Tehdyn arvioinnin mukaan merkittävimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet ovat:

1. Huolehditaan Tuomioistuinviraston organisaation ja prosessien toimivuudesta, työ- ja toimintatapojen jalkauttamisesta sekä niiden pitkäjänteisestä kehittämisestä laitoksen strategian mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään vastuiden selkeyteen, sijaisuusjärjestelyihin, riittävän yhteistyön ja koordinaation vahvistamiseen sekä keskeisten ohjeiden ajantasaisuuteen ja selkeyteen.
2. Kehitetään tuomioistuinlaitoksen toimintatapoja pitämällä esillä arvoja ja hyvän hallinnon periaatteita sekä panostamalla viestintään ja arvojen näkyvyyteen päivittäisessä käytännön virkatyössä. Tuodaan asiaa esille erityisesti henkilöstön perehdyttämisessä sekä esihenkilö - alaiskeskusteluissa.

3. Jatketaan tärkeimpien järjestelmien kehitystä. Huolehditaan siitä, että tietosuoja ja tietoturva- ja kyberturvallisuuden huomioiminen on kiinteä osa tietojärjestelmien ja toiminnan uudistamista.
4. Kehitetään tuomioistuinlaitoksen virastojen valmiussuunnittelua sekä riskienhallintaa.

Arviointi- ja vahvistuslausuma on valmisteltu Tuomioistuinviraston ylijohdajan johdolla. Sisäinen tarkastus on käynyt lausuman lävitse ja toteaa, että lausumassa esitetty arvio vastaa sisäiselle tarkastukselle muodostunutta kuvaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Lausuma on hyväksytty toimintakertomuksen käsittelyn yhteydessä.

1.8. Arviointien tulokset

Vuonna 2023 valmistui Tuomioistuinviraston virastoarviointi (Valtiovarainministeriön julkaisu 2023:79). Siinä tarkasteltiin Tuomioistuinviraston (TIV) perustamiselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja uudistuksen vaikutuksia. Arvioinnin perusteella TIV:n toiminta on vakiintumassa, ja uusi rakenne on vahvistanut tuomioistuinlaitoksen itsenäisyyttä ja tuomioistuinten riippumattomuutta. Uudistus on myös luonut edellytyksiä tuloksellisuuden ja lainkäyttötoiminnan laadun parantamiselle.

Kokonaisuutena tuomioistuinlaitoksen tuloksellisuus ei kuitenkaan ole kehittynyt odotetulla tavalla, ja tarve prosessien kehittämiseksi sekä roolin selkeyttämiseksi on korostunut. Toiminnan kehittämiseksi ja vaikuttavuuden edistämiseksi viraston roolia ja tehtäväkuvaa tulisi täsmentää. Virastolla tulisi olla nykyistä vahvempi rooli koko tuomioistuinlaitoksen toimintaan liittyvässä tiedolla johtamisessa. Tietoa tulisi hyödyntää paitsi resurssien tehokkaassa kohdentamisessa ja ohjauksessa, myös ulkoisessa viestinnässä. Hallintotehtävien keskittämistä on suositeltavaa jatkaa, samoin kuin toimenpiteitä sähköisten palveluiden ja järjestelmien kehittämiseksi.

Tuomioistuinviraston nykyinen johtokuntarakente on perusteltu, mutta johtokunnan ja operatiivisen johdon työnjakoa on mahdollista kehittää, samoin kuin ministeriön, viraston sekä johtokunnan välistä yhteistyötä, vuoropuhelua ja käytäntöjä budjetti- ja tulosohtauksessa.

1.8.1. Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä

Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Ouluun valmistui keväällä 2023 uusi oikeustalo, jossa tuomioistuinlaitoksen toimijoina ovat Oulun kärjäoikeus, Pohjois-Suomen hallinto-oikeus ja Rovaniemen hovioikeus. Tuomioistuinvirasto toimii tuomioistuinten puolesta kalustehankinnoissa hankintayksikkönä. Kilpailutettu hankintakokonaisuus ei sisältänyt työtuoleja, joita oli toimitilahankkeessa suunniteltu hankittavaksi ergonomiaperusteella suoraan hankintana sen mukaan, mitä tuoleja käyttäjät toivovat koeistumisten perusteella.

Hankintayksikössä työtuolien puuttuminen todettiin vasta hankintapäätöksen jälkeen ja aikataulusyistä työtuolit tilattiin suoraan hankintana. Vanhoja kalusteita ei voinut hyödyntää, koska ne olivat saastuneet sisäilmaongelmien vuoksi. Aikatauluongelmat eivät olleet ulkoisia, joten ne eivät käy suoraan hankinnan perusteeksi. Hankintamenettelyssä tapahtui virhe. Tuomioistuinvirasto on ilmoittanut virheestään Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, jolle on myös annettu tarkempi selvitys tapahtuneesta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei ole vielä ilmoittanut, mihin toimenpiteisiin se ryhtyy.

Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2023 aikana ei tehty valtiontukien tai rahoituksen varojen takaisinperintöjä.

2. Talousarvion toteumalaskelma

Taulukko 22. Talousarvion toteumalaskelma tulomomentit

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		4 573,20	10 360	10 359,94	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	4 573,20	10 360	10 359,94	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		37 567 679,36	45 251 152	39 387 672,93	-5 863 478,90	87
12.25.10.	Tuomioistuintulot (nettob)	37 333 277,69	44 860 000	38 996 521,10	-5 863 478,90	87
12.25.99.	Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot (nettob)	131 101,56	174 751	174 750,82	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	4 374,65				
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	98 925,46	216 401	216 401,01	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		37 572 252,56	45 261 512	39 398 032,87	-5 863 478,90	87

Taulukko 23. Talousarvion toteumalaskelma menomomentit

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				Käyttö 2023	Siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25. Oikeusministeriön hallinnonala		386 963 203,51	405 210 693	376 817 689,10	34 043 227,98	410 860 917,08	-5 650 224,30	35 924 204,38	336 960 204,38	302 916 976,40	34 043 227,98
25.01.20.	Erityismenot (A)	9 614 825,43	12 711 382	12 711 382,25		12 711 382,25	0,00				
	25.01.20.3. Muut erityismenot (KPY)	9 614 825,43	12 711 382	12 711 382,25		12 711 382,25	0,00				
25.01.21.	Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2) (nettob)	500 000,00	500 000	492 423,13	7 576,87	500 000,00	0,00	16 975,16	516 975,16	509 398,29	7 576,87
	25.01.21.2. Ympäristölupa-asiat (RRF pilari1) (EK) (varattu)	500 000,00						16 975,16	16 975,16	16 975,16	0,00
	25.01.21.3. Ympäristölupa-asiat (RRFP1C1I2) (EK) (varattu)		500 000	492 423,13	7 576,87	500 000,00	0,00		500 000,00	492 423,13	7 576,87
25.01.29.	Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	13 550 089,52	15 118 311	15 118 310,53		15 118 310,53	0,00				
25.10.01.	Korkeimman oikeuden toimintamenot (S2) (nettob)	8 784 000,00	9 118 000	7 694 485,08	1 423 514,92	9 118 000,00	0,00	1 795 788,73	10 913 788,73	9 490 273,81	1 423 514,92
25.10.02.	Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (S2) (nettob)	13 435 000,00	11 259 000	6 019 736,35	5 239 263,65	11 259 000,00	0,00	6 808 723,60	18 067 723,60	12 828 459,95	5 239 263,65
25.10.03.	Muiden tuomioistuinten toimintamenot (S2) (nettob)	260 466 000,00	280 159 000	252 786 127,46	27 372 872,54	280 159 000,00	0,00	27 302 716,89	307 461 716,89	280 088 844,35	27 372 872,54
25.10.50.	Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (A)	80 613 288,56	76 345 000	81 995 224,30		81 995 224,30	-5 650 224,30				
	25.10.50.1. Oikeusapu ja puolustus (KPY)	65 745 324,88	69 545 000	75 390 071,56		75 390 071,56	-5 845 071,56				
	25.10.50.2. Asianomistajan avustaminen (KPY)	5 148 133,28									
	25.10.50.3. Yksityishenkilön velkajärjestely (KPY)	831 242,46	800 000	704 071,75		704 071,75	95 928,25				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				Käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	25.10.50.4. Syytteenstä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaus (KPY)	7 931 042,39	4 800 000	4 736 054,01		4 736 054,01	63 945,99				
	25.10.50.5. Konkurssilain mukaisten julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkiot sekä julkisselvityksestä aiheutuvat muut konkurssimenettelyn menot (EK) (enintään)	957 545,55	1 200 000	1 165 026,98		1 165 026,98	34 973,02				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		306 603,06	408 602	408 602,41		408 602,41	0,00	0,00	408 602,41	408 602,41	0,00
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	306 603,06	408 602	408 602,41		408 602,41	0,00		408 602,41	408 602,41	0,00
	32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	306 603,06	408 602	408 602,41		408 602,41	0,00		408 602,41	408 602,41	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		108 733,41	143 038	143 038,11		143 038,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.50.	Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	32 481,99	95 911	95 910,70		95 910,70	0,00				
	33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	32 481,99	95 911	95 910,70		95 910,70	0,00				
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)(nettob)	76 251,42	47 127	47 127,41		47 127,41	0,00				
	33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	76 251,42	47 127	47 127,41		47 127,41	0,00				
Määrärahatilit yhteensä		387 378 539,98	405 762 333	377 369 329,62	34 043 227,98	411 412 557,60	-5 650 224,30	35 924 204,38	337 368 806,79	303 325 578,81	34 043 227,98

Tuomioistuinlaitoksen talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Tuomioistuinlaitoksella ei ole valtuuksia.

3. Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 24. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2023-31.12.2023		1.1.2022-31.12.2022	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	39 096 468,01		37 460 520,48	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	98 108,31		104 322,03	
Muut toiminnan tuotot	<u>690 076,81</u>	39 884 653,13	<u>653 960,87</u>	38 218 803,38
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	3 538 529,64		2 925 952,68	
Henkilöstökulut	242 409 830,85		226 684 936,81	
Vuokrat	38 653 901,37		36 099 139,00	
Palvelujen ostot	30 416 859,09		25 395 549,30	
Muut kulut	3 521 361,05		2 727 232,34	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-200 288,67		-490 087,23	
Poistot	<u>2 116 173,55</u>	<u>-320 456 366,88</u>	<u>5 401 408,21</u>	<u>-298 744 131,11</u>
JÄÄMÄ I		-280 571 713,75		-260 525 327,73
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	323 098,05		183 469,15	
Rahoituskulut	<u>-158 852,32</u>	164 245,73	<u>-431 878,99</u>	-248 409,84
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	16 907,72		24 722,58	
Satunnaiset kulut	<u>-240,29</u>	<u>16 667,43</u>	<u>-18 856,60</u>	<u>5 865,98</u>
JÄÄMÄ II		-280 390 800,59		-260 767 871,59
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Muut siirtotalouden kulut	<u>81 823 214,87</u>	<u>-81 823 214,87</u>	<u>80 182 576,48</u>	<u>-80 182 576,48</u>
JÄÄMÄ III		-362 214 015,46		-340 950 448,07
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	10 359,94		4 573,20	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-15 118 310,53</u>	<u>-15 107 950,59</u>	<u>-13 550 089,52</u>	<u>-13 545 516,32</u>
TILIKAUDEN TUOTTO- /KULUJÄÄMÄ		<u>-377 321 966,05</u>		<u>-354 495 964,39</u>

4. Tase

Taulukko 25. Tase vastaavaa

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	3 025 714,27		4 761 456,14	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>16 902 160,42</u>	19 927 874,69	<u>16 701 871,75</u>	21 463 327,89
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	156 529,91		276 383,09	
Kalusteet	2 346 391,23		1 620 002,94	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>443 740,81</u>	<u>2 946 661,95</u>	<u>427 813,39</u>	<u>2 324 199,42</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		22 874 536,64		23 787 527,31
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	7 145 289,06		8 080 987,49	
Siirtosaamiset	5 373,39		15 473,46	
Muut lyhytaikaiset saamiset	275 290,08		52 548,64	
Ennakkomaksut	<u>8 712,75</u>	7 434 665,28	<u>5 743,45</u>	8 154 753,04
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	360,00		285,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-692,43		-504,25	
Muut pankkitilit	566 191,97		248 562,32	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>0,00</u>	<u>565 859,54</u>	<u>-9 384,07</u>	<u>238 959,00</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		8 000 524,82		8 393 712,04
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>30 875 061,46</u>		<u>32 181 239,35</u>

Taulukko 26. Tase vastattavaa

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-26 262 305,23		-21 532 443,51	
Pääoman siirrot	373 206 923,64		349 766 102,67	
Tilikauden tuotto- /kulujäämä	<u>-377 321 966,05</u>	-30 377 347,64	<u>-354 495 964,39</u>	-26 262 305,23
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	6 986,46		0,00	
Ostovelat	2 920 713,33		2 670 695,87	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	4 929 304,06		4 624 223,14	
Edelleen tilittävät erät	4 913 429,44		4 699 721,61	
Siirtovelat	46 760 802,53		44 264 284,79	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 721 173,28</u>	<u>61 252 409,10</u>	<u>2 184 619,17</u>	<u>58 443 544,58</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		61 252 409,10		58 443 544,58
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>30 875 061,46</u>		<u>32 181 239,35</u>

5. Liitetiedot

5.1. Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
- Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset - ei esitettävää
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarvionaloudesta annetut lainat - ei esitettävää
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset - ei esitettävää
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat - ei esitettävää
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takut sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat - ei esitettävää
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat - ei esitettävää
- Liite 15 Velan muutokset- ei esitettävää
- Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio - ei esitettävää
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot
- Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista- ei esitettävää

5.2. Muut liitteet

- Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen
- Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen
- Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat
- Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikos- ja siviiliasiat
- Liite E Henkilöstövoimavarat

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Vuodesta 2020 alkaen Oikeusrekisterikeskukselle on myönnetty ICT-menoihin käyttö- ja kirjausoikeutta tuomioistuinlaitoksen toimintamenomomenteille. Vuodelle 2023 käyttö- ja kirjausoikeutta myönnettiin momentille 25.10.01 Korkeimman oikeuden toimintamenot 311 000 euroa, momentille 25.10.02 Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot 928 000 euroa ja momentille 25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot 24 673 000 euroa.

Tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikölle myönnettiin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman perusteella 500 000 euroa vuoden 2023 momentille 25.01.21.32 Ympäristölupa-asiat. Vuodelle 2022 vastaavaan tarkoitukseen myönnetystä 500 000 eurosta määrärahalle 25.01.21.2 Ympäristöasiat siirtyi käytettäväksi vuonna 2023 yhteensä 16 975,16 euroa.

Tuomioistuinlaitoksen todistelukorvausten maksuissa käytettävien prepaid-korttien toimittaja vaihtui 1.10.2023. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä taseen 1939-alkuisten liikekirjanpidon tilien Muut pankkitilit saldoihin sisältyy vanhan korttitoimittajan säilyttämiä tuomioistuinlaitoksen korttien lataamiseen käytettyjä varoja yhteensä 359 327,01 euroa. Korttitoimittaja on siirtänyt varat takaisin tuomioistuinlaitokselle tammikuussa 2024.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Palkat on kirjattu maksuperusteisesti vuoden 2017 tilinpäätöksestä lähtien. Tammikuussa 2024 maksettiin tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksikön vuoden 2023 palkkoja ja palkkioita 249 000 euroa. Tammikuussa 2023 maksettiin 357 000 euroa vuoden 2022 palkkoja ja palkkioita.

Vuodelle 2023 kuuluneita tuomioistuintuloja momentille 12.25.10 ei jäänyt laskuttamatta. Vuodelle 2023 on kirjattu vuodelle 2022 kuuluneita tuloja 24 000 euroa.

Arviomäärärahamentille 25.10.50 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset on kirjattu vuodelle 2023 kuuluvia Romeo-järjestelmästä Handiin siirtyneitä menoja yhteensä 95 000 euroa vuodelle 2024. Vuodelle 2023 on kirjattu noin 272 000 euroa vuodelle 2022 kuuluneita menoja.

Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot

Taulukko 27. Nettoutetut tulot ja menot tulomomentilla

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.25.10. Tuomioistuintulot (nettob)	Bruttotulot	37 333 277,69		38 996 521,10		
	Bruttomenot	0,00		0,00		
	Nettotulot	37 333 277,69	44 860 000	38 996 521,10	-5 863 478,90	87
12.25.99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot (nettob)	Bruttotulot	131 101,56		174 750,82		
	Bruttomenot	0,00		0,00		
	Nettotulot	131 101,56	174 751	174 750,82	0,00	100

Taulukko 28. Nettoutetut tulot ja menot menomomenteilla

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			Käyttö vuonna 2023	Siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
25.01.21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (nettob) (S2)	Bruttomenot	500 000,00		492 423,13		500 000,00				509 398,29	
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	500 000,00	500 000	492 423,13	7 576,87	500 000,00	0,00	16 975,16	516 975,16	509 398,29	7 576,87
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	8 792 476,70		7 710 457,34		9 133 972,26				9 506 246,07	
	Bruttotulot	8 476,70		15 972,26		15 972,26				15 972,26	
	Nettomenot	8 784 000,00	9 118 000	7 694 485,08	1 423 514,92	9 118 000,00	0,00	1 795 788,73	10 913 788,73	9 490 273,81	1 423 514,92
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	13 448 895,97		6 038 945,63		11 278 209,28				12 847 669,23	
	Bruttotulot	13 895,97		19 209,28		19 209,28				19 209,28	
	Nettomenot	13 435 000,00	11 259 000	6 019 736,35	5 239 263,65	11 259 000,00	0,00	6 808 723,60	18 067 723,60	12 828 459,95	5 239 263,65
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob) (S2)	Bruttomenot	261 301 656,62		253 619 591,29		280 992 463,83				280 922 308,18	
	Bruttotulot	835 656,62		833 463,83		833 463,83				833 463,83	
	Nettomenot	260 466 000,00	280 159 000	252 786 127,46	27 372 872,54	280 159 000,00	0,00	27 302 716,89	307 461 716,89	280 088 844,35	27 372 872,54
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (A)	Bruttomenot	76 251,42		47 127,41		47 127,41					
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	76 251,42	47 127	47 127,41		47 127,41	0,00				

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Taulukko 29. Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
25. Oikeusministeriön hallinnonala	76 345 000	5 650 224,30	7
25.10.50 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (A)	76 345 000	5 650 224,30	7
Pääloukat yhteensä	76 345 000	5 650 224,30	7

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 4

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

Taulukko 30. Henkilöstökulujen erittely

	2023	2022
Henkilöstökulut	203 442 068,62	190 258 978,32
Palkat ja palkkiot	201 326 389,94	189 855 265,05
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	2 115 678,68	403 713,27
Henkilösivukulut	38 967 762,23	36 425 958,49
Eläkekulut	35 217 870,50	33 235 550,83
Muut henkilösivukulut	3 749 891,73	3 190 407,66
Yhteensä	242 409 830,85	226 684 936,81
Johdon palkat ja palkkiot, josta	6 044 172,55	5 535 010,93
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	4 284,00	4 688,00
Johto	2 800,00	2 160,00
Muu henkilöstö	1 484,00	2 528,00

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Taulukko 31. Suunnitelmanmukaiset poistoajat

Omaisuusryhmä		Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännös- arvo %
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet					
11200000	Ostetut valmisohjelmistot ja tietojärjestelmät	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Muut pitkävaikutteiset menot					
11400000	Itse valmistetut tietojärjestelmät	tasapoisto	5 vuotta	20	0
11490000	Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3 vuotta	33	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
11900000	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat		ei poistoaikaa		
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja laitteet					
12500000	Autot ja muut maankuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12550000	ICT-laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12560000	Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12570000	Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12580000	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12690000	Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Kalusteet					
12700000	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12700000	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	10 vuotta	10	0
12790000	Muut kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12790000	Muut kalusteet	tasapoisto	10 vuotta	10	0
Muut aineelliset hyödykkeet					
12800000	Taide-esineet		ei poistoaikaa		
12890000	Muut aineelliset hyödykkeet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
12990000	Muut keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat		ei poistoaikaa		
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					
Käyttöomaisuusarvopaperit					
13010900	Muut osakkeet		ei poistoaikaa		
13030000	Muut osuudet		ei poistoaikaa		

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Taulukko 32. Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot aineettomista hyödykkeistä

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2023	25 845 836,25	16 701 871,75	42 547 708,00
Lisäykset	0,00	200 288,67	200 288,67
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2023	25 845 836,25	16 902 160,42	42 747 996,67
Kertyneet poistot 1.1.2023	-21 084 380,11	0,00	-21 084 380,11
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-1 735 741,87	0,00	-1 735 741,87
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2023	-22 820 121,98	0,00	-22 820 121,98
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	3 025 714,27	16 902 160,42	19 927 874,69

Taulukko 33. Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot aineellisista hyödykkeistä

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	125–126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2023	756 699,34	2 011 863,27	427 813,39	3 196 376,00
Lisäykset	11 899,70	990 777,37	15 927,42	1 018 604,49
Vähennykset	0,00	-28 785,00	0,00	-28 785,00
Hankintameno 31.12.2023	768 599,04	2 973 855,64	443 740,81	4 186 195,49
Kertyneet poistot 1.1.2023	-480 316,25	-391 860,33	0,00	-872 176,58
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	13 074,72	0,00	13 074,72
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-131 752,88	-243 519,96	0,00	-375 272,84
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	-5 158,84	0,00	-5 158,84
Tilikauden arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2023	-612 069,13	-627 464,41	0,00	-1 239 533,54
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	156 529,91	2 346 391,23	443 740,81	2 946 661,95

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Taulukko 34. Rahoitustuotot- ja kulut

Rahoitustuotot			Muutos
	2023	2022	2023–2022
Korot euromääräisistä saamisista	324 010,12	182 635,70	141 374,42
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	0,00	0,00	0,00
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	-912,07	833,45	-1 745,52
Rahoitustuotot yhteensä	323 098,05	183 469,15	139 628,90
Rahoituskulut			Muutos
	2023	2022	2023–2022
Korot euromääräisistä veloista	158 852,32	431 878,99	-273 026,67
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00
Rahoituskulut yhteensä	158 852,32	431 878,99	-273 026,67
Netto	164 245,73	-248 409,84	412 655,57

Liite 9 Talousarvioitaloudesta annetut lainat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 9

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 10

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 11

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Tuomioistuinlaitoksella ei ole valtiontakauksia ja -takuita.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset.

Taulukko 35. Monivuotiset vastuut: tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Euroa	Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	27 820 753,44	56 635 371,18	22 960 737,46	23 195 424,20	166 545 745,76	269 337 278,60
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	27 820 753,44	56 635 371,18	22 960 737,46	23 195 424,20	166 545 745,76	269 337 278,60

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehtyjä sopimukset ja sitoumukset ei ole.

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 13

Liite 14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 14

Liite 15 Velan muutokset

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 15

Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 16

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 17

Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Tuomioistuinlaitoksella ei ole esitettävää liitteelle 18

Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

Taulukko 36. Helsingin hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

HELSINGIN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ Tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 818	2 755	3 000	2 839	-5 %	3 %
Ratkaistut asiat	2 577	2 734	3 000	2 915	-3 %	7 %
Siirtyneet asiat	2 056	2 077	2 053	2 000	-3 %	-4 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	513	646	570	587	3 %	-9 %
Työmäärä	6 494	6 558	8 197	7 327	-11 %	12 %
Henkilöstömäärä (htv)	170	180	192	181	-11	1
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	12 876 214	13 778 395	15 426 743	14 532 021	-6 %	5 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	8,9	8,8	8,5	9,3	0,8	0,5
Pääkäsittelyt	693	721	871	771	-11 %	7 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	27 %	26 %	29 %	26 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	900	998	968	1 093	13 %	10 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	35 %	37 %	32 %	37 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 983	2 101	1 882	1 983	5 %	-6 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	38	36	43	41	-5 %	11 %

Taulukko 37. Itä-Suomen hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ Tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 334	1 204	1 300	1 236	-5 %	3 %
Ratkaistut asiat	1 260	1 293	1 300	1 181	-9 %	-9 %
Siirtyneet asiat	425	336	355	391	10 %	16 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	12	8	10	10	0 %	25 %
Työmäärä	2 878	2 996	3 009	2 596	-14 %	-13 %
Henkilöstömäärä (htv)	63	64	64	63	-2	-2
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	4 990 542	5 265 661	5 431 000	5 488 540	1 %	4 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	4,0	4,1	4,0	3,8	-0,2	-0,3
Pääkäsittelyt	267	298	300	269	-10 %	-10 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	21 %	23 %	23 %	23 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	468	513	495	451	-9 %	-12 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	37 %	40 %	38 %	38 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 734	1 758	1 805	2 115	17 %	20 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	46	47	47	41	-12 %	-11 %

Taulukko 38. Rovaniemen hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ Tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert.ed. vuosi
Saapuneet asiat	992	1 014	1 050	934	-11 %	-8 %
Ratkaistut asiat	903	915	980	935	-5 %	2 %
Siirtyneet asiat	381	480	501	479	-4 %	0 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	9	38	30	75	150 %	97 %
Työmäärä	2 198	2 150	2 447	2 241	-8 %	4 %
Henkilöstömäärä (htv)	53	51	50	49	-1	-2
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	4 130 322	4 222 079	4 336 187	4 292 705	-1 %	2 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	4,9	5,2	4,7	6,0	1,3	0,8
Pääkäsittelyt	212	206	220	202	-8 %	-2 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	23 %	23 %	22 %	22 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	328	383	390	392	1 %	2 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	36 %	42 %	40 %	42 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 879	1 964	1 772	1 915	8 %	-2 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	42	42	49	46	-6 %	9 %

Taulukko 39. Turun hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

TURUN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ Tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 875	1 799	1 850	1 776	-4 %	-1 %
Ratkaistut asiat	1 905	1 774	1 800	1 728	-4 %	-3 %
Siirtyneet asiat	930	956	986	1 004	2 %	5 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	88	103	100	128	28 %	24 %
Työmäärä	4 276	4 020	4 194	3 925	-6 %	-2 %
Henkilöstömäärä (htv)	100	97	103	103	0	6
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	7 533 802	7 513 174	8 200 062	8 693 741	6 %	16 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	6,5	6,7	6,9	6,5	-0,4	-0,2
Pääkäsittelyt	454	454	469	438	-7 %	-4 %
Osuus ratkaistuista	24 %	26 %	26 %	25 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	678	639	542	583	8 %	-9 %
Osuus ratkaistuista	36 %	36 %	30 %	34 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 762	1 869	1 955	2 215	13 %	19 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	43	42	41	38	-6 %	-8 %

Taulukko 40. Vaasan hovioikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

VAASAN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ Tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 207	1 127	1 170	1 042	-11 %	-8 %
Ratkaistut asiat	1 171	1 139	1 170	1 036	-11 %	-9 %
Siirtyneet asiat	446	434	466	440	-6 %	1 %
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	11	23	30	29	-3 %	26 %
Työmäärä	2 661	2 517	2 709	2 399	-11 %	-5 %
Henkilöstömäärä (htv)	59	59	59	56	-3	-3
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	4 555 012	4 685 148	4 795 902	4 835 512	1 %	3 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	4,8	4,7	6,0	5,1	-0,9	0,4
Pääkäsittelyt	315	270	320	273	-15 %	1 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	27 %	24 %	27 %	26 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	419	454	432	391	-9 %	-14 %
<i>Osuus ratkaistuista</i>	36 %	40 %	37 %	38 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 712	1 861	1 770	2 015	14 %	8 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	45	43	46	43	-6 %	0 %

Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

Taulukko 41. Helsingin hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	6 571	6 305	6 500	6 612	2 %	5 %
Ratkaistut asiat	6 430	6 960	6 800	6 869	1 %	-1 %
Vireillä olevat asiat	5 553	4 861	5 033	4 635	-8 %	-5 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	958	698	900	423	-53 %	-39 %
Työmäärä	9 474	9 734	9 965	9 888	-1 %	2 %
Henkilöstömäärä (htv)	191	187	197	190	-7	3
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	13 823 184	13 828 100	14 496 351	15 102 504	4 %	9 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	9,7	10,2	9,8	9,4	-0,4	-0,8
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 459	1 421	1 455	1 527	5 %	8 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	50	52	51	52	3 %	0 %

Taulukko 42. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 887	2 898	2 890	2 667	-8 %	-8 %
Ratkaistut asiat	2 834	2 844	2 750	2 579	-6 %	-9 %
Vireillä olevat asiat	2 286	2 342	2 587	2 433	-6 %	4 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	295	382	511	620	21 %	62 %
Työmäärä	4 645	4 899	4 675	4 491	-4 %	-8 %
Henkilöstömäärä (htv)	67	68	72	67	-5	-2
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	5 079 662	5 203 537	5 642 960	5 313 669	-6 %	2 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	9,8	9,7	9,7	9,8	0,1	0,1
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 094	1 062	1 207	1 183	-2 %	11 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	69	72	65	67	4 %	-6 %

Taulukko 43. Itä-Suomen hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

ITÄ-SUOMEN HALLINTO- OIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	2 561	2 735	3 115	2 743	-12 %	0 %
Ratkaistut asiat	3 062	2 711	3 000	2 735	-9 %	1 %
Vireillä olevat asiat	923	934	1 040	942	-9 %	1 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	29	21	20	14	-30 %	-33 %
Työmäärä	4 110	3 585	4 634	3 707	-20 %	3 %
Henkilöstömäärä (htv)	84	76	86	76	-10	0
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	6 188 466	5 729 430	6 271 415	6 166 383	-2 %	8 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	5,5	4,1	6,0	4,0	-2,0	-0,1
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 506	1 598	1 353	1 664	23 %	4 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	49	47	54	49	-10 %	3 %

Taulukko 44. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 842	1 881	1 950	1 873	-4 %	0 %
Ratkaistut asiat	1 854	1 876	2 040	2 055	1 %	10 %
Vireillä olevat asiat	1 347	1 363	1 287	1 192	-7 %	-13 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	198	179	190	128	-33 %	-28 %
Työmäärä	3 303	3 464	3 753	3 734	0 %	8 %
Henkilöstömäärä (htv)	62	61	63	63	0	2
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	4 612 076	4 685 419	5 091 938	5 353 923	5 %	14 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	8,8	9,2	9,0	9,0	0,0	-0,2
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 396	1 353	1 357	1 434	6 %	6 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	53	57	59	60	0 %	4 %

Taulukko 45. Turun hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

TURUN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 852	1 917	2 000	1 948	-3 %	2 %
Ratkaistut asiat	1 971	2 038	2 100	2 225	6 %	9 %
Vireillä olevat asiat	1 955	1 837	1 750	1 565	-11 %	-15 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	653	507	400	304	-24 %	-40 %
Työmäärä	3 404	3 336	3 683	3 848	4 %	15 %
Henkilöstömäärä (htv)	72	71	76	73	-2	2
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	5 201 404	5 386 855	5 675 466	5 821 771	3 %	8 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	12,3	13,1	11,0	11,5	0,5	-1,6
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 528	1 615	1 541	1 513	-2 %	-6 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	47	47	49	53	8 %	12 %

Taulukko 46. Vaasan hallinto-oikeuden tulostavoitteiden toteutuminen 2021–2023

VAASAN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Arvio/ tavoite 2023	Toteutuma 2023	Vert. tavoite	Vert. ed. vuosi
Saapuneet asiat	1 592	1 520	1 565	1 474	-6 %	-3 %
Ratkaistut asiat	1 630	1 711	1 587	1 763	11 %	3 %
Vireillä olevat asiat	1 712	1 514	1 688	1 228	-27 %	-19 %
Yli 12kk vireillä olevat asiat	657	605	650	397	-39 %	-34 %
Työmäärä	3 428	3 911	3 645	3 626	-1 %	-7 %
Henkilöstömäärä (htv)	89	97	102	101	-1	4
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)	6 613 054	7 292 630	7 744 000	8 104 676	5 %	11 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	13,6	13,8	12,6	12,5	-0,1	-1,3
Taloudellisuus (€/työmäärä) ei sis. toimitilavuokria	1 929	1 865	2 125	2 235	5 %	20 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	38	40	36	36	0 %	-11 %

Vaasan hallinto-oikeuteen on kohdennettu 750 000 euroa Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahaista ympäristölupa-asioihin vuodelle 2022, josta 16 975,16 euroa siirtyi vuodelle 2023. Vuodelle 2023 tuottavuusmäärärahaa kohdennettiin 500 000 euroa, josta 7 576,87 euroa siirtyi vuodelle 2024.

Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat

Taulukko 47. Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet ja toimintamenot 2021–2023

Alioikeus	Työmäärä *)					Henkilötyövuosien määrä ¹⁾					Toimintamenot sis. toimitilavuokrat, euroa		
	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Toteutunut 2023	Tulos-tavoite 2023	Poikk. tavoit %	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Toteutunut 2023	Tulos-tavoite 2023	Poikk. tavoit	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Toteutunut 2023
Yhteensä	232 593	188 700	201 155	227 143	-11 %	1 991	1 982	2 007	2 005	1	150 447 349	153 044 582	163 644 649
Ahvenanmaa	870	775	897	767	17 %	11,0	11,0	10,9	11,1	0	997 190	1 001 352	1 152 190
Etelä-Karjala	3 631	3 182	2 973	3 801	-22 %	42,9	42,1	41,4	40,5	1	3 399 506	3 400 907	3 528 223
Etelä-Pohjanmaa	5 408	4 441	4 526	5 035	-10 %	50,5	49,4	49,2	49,8	-1	4 042 461	4 091 063	4 297 522
Etelä-Savo	4 247	3 557	3 410	4 091	-17 %	47,0	44,1	46,4	46,3	0	3 444 385	3 330 532	3 676 669
Helsinki	35 407	28 954	31 325	41 243	-24 %	351,6	360,6	375,0	379,0	-4	29 173 236	29 945 137	32 831 091
Itä-Uusimaa	27 963	21 244	23 999	23 718	1 %	214,2	220,0	217,8	211,0	7	15 194 171	15 932 104	16 647 126
Kainuu	2 198	2 129	2 016	2 372	-15 %	23,2	22,9	23,0	23,3	0	1 596 686	1 679 636	1 792 265
Kanta-Häme	5 344	4 547	4 605	5 426	-15 %	50,1	47,0	49,1	49,8	-1	3 654 554	3 586 209	3 894 016
Keski-Suomi	9 240	8 634	8 257	10 402	-21 %	84,2	85,0	84,6	84,3	0	6 765 696	6 433 910	6 761 481
Kymenlaakso	14 886	9 815	10 405	12 976	-20 %	86,3	85,3	83,7	85,0	-1	6 156 564	5 947 344	5 839 600
Lappi	9 253	7 372	7 526	8 242	-9 %	77,6	74,2	74,6	74,5	0	5 800 097	5 925 715	6 441 091
Länsi-Uusimaa	15 119	13 333	13 610	16 944	-20 %	139,3	138,3	143,2	144,0	-1	10 724 180	12 046 912	12 141 821
Oulu	15 718	13 193	13 199	17 597	-25 %	137,1	139,3	140,3	137,5	3	9 749 882	10 600 529	12 323 854
Pirkanmaa	23 737	19 221	22 262	20 420	9 %	170,3	166,6	172,3	171,0	1	12 389 270	11 800 728	13 158 616
Pohjanmaa	12 024	8 174	9 378	9 089	3 %	88,7	85,2	84,6	84,0	1	6 613 688	6 184 589	6 505 057
Pohjois-Karjala	4 415	4 103	4 139	4 623	-10 %	45,0	43,2	42,9	43,2	0	3 219 763	3 333 403	3 489 046
Pohjois-Savo	8 309	7 959	8 367	8 269	1 %	81,3	79,0	79,1	77,6	2	6 424 031	6 521 798	6 814 205
Päijät-Häme	6 246	5 513	5 805	7 259	-20 %	66,8	64,9	62,1	64,5	-2	5 255 932	5 353 453	5 413 289
Satakunta	6 723	5 483	5 599	5 939	-6 %	61,3	60,3	60,2	60,5	0	4 542 041	4 524 342	4 796 643
Varsinais-Suomi	21 853	17 071	18 858	18 932	0 %	162,5	160,0	162,2	164,4	-2	11 304 015	11 404 921	12 140 845

*) Työmäärä= työmääräpainotettu ratkaistujen asioiden lukumäärä. Luku on laskettu suhteuttamalla eri asiaryhmissä ratkaistut asiat niiden laadun ja vaativuustason mukaan. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu osin eri painokertoimilla kuin vuoden 2022. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu vanhoilla painokertoimilla. Vuoden 2022 työmäärän mittaamisessa ovat käytössä olleet vuonna 2021 muutetut painokertoimet. Tämän vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

1) Ahvenanmaan käräjäoikeudessa on lisäksi kolme henkilötyövuotta hallinto-oikeusasioissa (sisältyy koko maan yhteissummaan).

Taulukko 48. Käräjäoikeuksien tuottavuus ja taloudellisuus 2021–2023

Alioikeus	Tuottavuus (työmäärä/henkilötyövuodet) ¹⁾					Taloudellisuus			
	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Toteutunut 2023	Tulostavoite 2023	Poikk. tavoit. %	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Toteutunut 2023	Poikk. tavoit. %
Yhteensä	117	95	100	113	-11 %	647	797	814	40 %
Ahvenanmaa	70	70	82	69	19 %	1146	1 292	1 285	-2 %
Etelä-Karjala	85	76	72	94	-23 %	936	1 069	1 187	70 %
Etelä-Pohjanmaa	107	90	92	101	-9 %	747	921	950	42 %
Etelä-Savo	90	81	74	88	-17 %	811	936	1 078	46 %
Helsinki	101	80	84	109	-23 %	824	1 034	1 048	71 %
Itä-Uusimaa	131	97	110	112	-2 %	543	750	694	20 %
Kainuu	95	93	88	102	-14 %	726	789	889	35 %
Kanta-Häme	107	97	94	109	-14 %	684	789	846	37 %
Keski-Suomi	110	102	98	123	-21 %	732	745	819	54 %
Kymenlaakso	173	115	124	153	-19 %	414	606	561	45 %
Lappi	119	99	101	111	-9 %	627	804	856	41 %
Länsi-Uusimaa	109	96	95	118	-19 %	709	904	892	55 %
Oulu	115	95	94	128	-27 %	620	803	934	77 %
Pirkanmaa	139	115	129	119	8 %	522	614	591	14 %
Pohjanmaa	136	96	111	108	2 %	550	757	694	12 %
Pohjois-Karjala	98	95	97	107	-10 %	729	812	843	37 %
Pohjois-Savo	102	101	106	107	-1 %	773	819	814	25 %
Päijät-Häme	94	85	93	113	-17 %	841	971	933	57 %
Satakunta	110	91	93	98	-5 %	676	825	857	28 %
Varsinais-Suomi	134	107	116	115	1 %	517	668	644	17 %

1) Vuoden 2021 työmäärä on laskettu eri painokertoimilla kuin 2022. Vuoden 2021 työmäärä on laskettu vanhoilla painokertoimilla. Vuoden 2022 työmäärän mittaamisessa ovat käytössä olleet vuonna 2021 muutetut painokertoimet. Tämän vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Taulukko 49: Käräjäoikeuksien toimintamenot ja taloudellisuusluku ilman toimitilavuokria 2023

Alioikeus	Toimintamenot ja taloudellisuusluku ilman toimitilavuokria					
	Toimintamenot, euroa Toteutunut 2023	Tulostavoite 2023	Poikk. tavoit. %	Taloudellisuus, Toteutunut 2023	Taloudellisuus, Tulostavoite 2023	Poikk. tavoit. %
Yhteensä	139 146 239	131 644 794	5,7 %	692	580	19 %
Ahvenanmaa	1 066 213	1 005 645	6,0 %	1 189	1 311	-9 %
Etelä-Karjala	2 790 830	2 649 630	5,3 %	939	697	35 %
Etelä-Pohjanmaa	3 411 599	3 361 150	1,5 %	754	668	13 %
Etelä-Savo	3 303 808	3 021 890	9,3 %	969	739	31 %
Helsinki	25 977 155	25 270 060	2,8 %	829	613	35 %
Itä-Uusimaa	14 821 272	13 700 050	8,2 %	618	578	7 %
Kainuu	1 657 453	1 563 962	6,0 %	822	659	25 %
Kanta-Häme	3 433 010	3 345 100	2,6 %	745	617	21 %
Keski-Suomi	5 969 312	5 541 850	7,7 %	723	533	36 %
Kymenlaakso	5 114 090	5 017 920	1,9 %	491	387	27 %
Lappi	5 413 819	5 014 100	8,0 %	719	608	18 %
Länsi-Uusimaa	10 378 963	9 759 434	6,3 %	763	576	32 %
Oulu	10 428 697	9 300 100	12,1 %	790	529	49 %
Pirkanmaa	11 455 040	10 548 000	8,6 %	515	517	0 %
Pohjanmaa	5 788 156	5 606 800	3,2 %	617	617	0 %
Pohjois-Karjala	2 902 781	2 836 000	2,4 %	701	613	14 %
Pohjois-Savo	5 743 503	5 373 352	6,9 %	686	650	6 %
Päijät-Häme	4 335 957	4 298 800	0,9 %	747	592	26 %
Satakunta	4 262 404	3 987 750	6,9 %	761	671	13 %
Varsinais-Suomi	10 892 176	10 443 200	4,3 %	578	552	5 %

Taulukko 50. Käräjäoikeuksien asiamäärät 2021–2023

Alioikeus	Toteutunut asioiden määrä 2021			Toteutunut asioiden määrä 2022			Toteutunut asioiden määrä 2023			Arvio 2023	Tulostavoite 2023		Ratkaistut poik. tavoite
	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä		Saapuneet	Ratkaistut	
Yhteensä	545 327	554 652	132 581	511 715	504 220	139 373	575 845	546 191	168 557	538 329	539 869	1 %	
Mediaani	6 702	6 753	2 896	6 783	6 892	2 797	6 567	6 894	2 493	7 238	7 373	-6 %	
Keskiarvo	27 266	27 733	6 629	25 586	25 211	6 969	28 792	27 310	8 428	26 916	26 993	1 %	
Ahvenanmaa	1 428	1 423	478	1 663	1 504	630	1 760	1 827	544	1 652	1 672	9 %	
Etelä-Karjala	2 977	2 906	1 053	2 837	2 955	908	2 755	2 673	959	3 172	3 207	-17 %	
Etelä-Pohjanmaa	4 117	4 236	1 201	3 869	3 857	1 212	4 060	3 925	1 363	4 305	4 305	-9 %	
Etelä-Savo	3 101	3 292	1 470	3 030	3 288	1 199	2 919	3 044	1 060	3 197	3 267	-7 %	
Helsinki	74 620	75 514	25 584	72 422	72 513	25 113	87 337	72 382	39 872	80 570	80 570	-10 %	
Itä-Uusimaa	95 066	94 709	21 942	90 393	86 607	25 625	104 463	93 741	36 187	90 080	90 030	4 %	
Kainuu	1 836	1 767	575	1 867	1 865	614	1 790	1 837	604	1 942	1 942	-5 %	
Kanta-Häme	4 333	4 115	1 702	3 950	4 116	1 558	3 985	4 081	1 492	4 330	4 330	-6 %	
Keski-Suomi	7 215	7 278	2 676	7 216	7 206	2 671	6 938	7 025	2 556	7 949	8 118	-13 %	
Kymenlaakso	82 170	86 124	11 186	72 500	72 600	11 103	79 100	78 186	12 047	79 905	79 995	-2 %	
Lappi	23 815	26 241	6 942	21 156	19 884	8 183	22 836	24 285	6 706	22 124	23 010	6 %	
Länsi-Uusimaa	11 144	11 380	5 880	11 405	10 865	6 438	13 155	11 662	7 869	11 800	11 700	0 %	
Oulu	35 476	35 834	7 386	33 287	32 908	7 730	36 371	35 982	8 116	36 440	36 240	-1 %	
Pirkanmaa	67 394	67 008	13 291	62 923	62 362	13 724	73 062	70 864	15 824	63 340	63 340	12 %	
Pohjanmaa	49 416	50 198	8 443	46 270	45 639	9 014	50 844	51 144	8 692	46 978	46 978	9 %	
Pohjois-Karjala	3 813	3 801	1 204	3 818	3 892	1 140	3 874	4 020	1 059	4 220	4 220	-5 %	
Pohjois-Savo	6 188	6 227	3 116	6 350	6 578	2 922	6 196	6 763	2 429	6 527	6 627	2 %	
Päijät-Häme	5 030	5 131	1 685	4 956	5 011	1 636	5 222	5 162	1 680	5 371	5 371	-4 %	
Satakunta	5 324	5 498	1 756	5 094	5 128	1 714	5 617	5 329	2 002	5 292	5 392	-1 %	
Varsinais-Suomi	60 864	61 970	15 011	56 709	55 442	16 239	63 561	62 259	17 496	59 135	59 555	5 %	

Taulukko 51. Käräjäoikeuksien käsittelyajat 2021–2023

Alioikeus	Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2021				Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2022				Toteutuneet käsittelyajat (kk) 2023				Tulosneuvotteluissa sovitut käsittelyajat vuodelle 2023 (kk)			
	Rikos-asiat, asiaratk.	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkajärj.	Rikos-asiat, asiaratk	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkajärj.	Rikos-asiat, asiaratk	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkajärj.	Rikos-asiat, asiaratk	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkajärj.
Yhteensä	5,9	9,7	2,6	5,8	6,3	10,1	2,3	5,4	6,3	10,2	2,6	5,2	5,8	10,4	2,5	5,7
Mediaani	5,3	9,1	8,7	5,0	5,4	8,8	3,7	5,3	5,3	8,9	7,4	5,0	5,3	8,8	3,1	5,5
Keskiarvo	5,4	9,4	7,4	5,5	5,7	9,8	4,2	5,3	5,6	9,6	7,0	5,0	5,2	9,7	5,0	5,6
Ahvenanmaa	5,8	17,8	2,4		7,9	16,1	2,0		6,0	14,3	3,2	5,4	6,0	19,0	2,2	5,0
Etelä-Karjala	3,8	8,5	14,4	3,7	3,9	8,1	7,4	3,8	4,1	12,5	8,8	4,4	2,5	5,5	2,5	5,0
Etelä-Pohjanmaa	3,6	6,2	9,1	4,4	3,4	7,3	3,9	4,0	3,4	6,2	7,5	3,5	3,4	7,2	8,0	5,5
Etelä-Savo	6,6	10,3	12,4	7,2	5,5	11,8	4,7	5,6	5,8	13,0	10,7	4,0	5,0	13,0	8,0	5,0
Helsinki	8,9	13,2	3,3	4,9	10,3	12,7	3,1	4,8	10,8	13,5	3,6	4,5	9,1	13,0	3,1	5,0
Itä-Uusimaa	7,6	9,2	2,3	5,6	8,1	9,6	2,4	5,8	7,9	9,4	3,0	5,2	6,0	10,0	3,0	6,0
Kainuu	3,9	13,3	11,3	3,4	3,9	15,7	3,7	4,0	3,9	7,0	12,3	4,5	4,0	8,0	0,0	5,0
Kanta-Häme	4,4	7,1	9,6	4,8	4,8	7,2	2,7	5,5	5,1	7,0	11,1	4,9	4,5	6,5	8,5	5,0
Keski-Suomi	5,2	8,3	9,1	6,4	5,8	8,1	7,3	6,2	5,5	7,3	7,9	5,1	5,6	8,6	8,1	6,1
Kymenlaakso	4,4	5,1	2,1	7,7	4,3	6,8	1,7	7,5	4,3	6,8	1,8	6,3	6,0	7,0	2,0	7,0
Lappi	5,6	9,6	4,8	7,3	5,7	9,9	4,0	8,3	5,9	12,4	3,8	7,8	5,5	8,8	3,5	8,0
Länsi-Uusimaa	7,6	10,9	11,9	4,7	7,7	12,0	4,9	4,6	8,7	12,2	12,7	5,2	7,0	11,3	0,0	4,5
Oulu	5,3	6,6	2,1	7,7	5,2	7,4	1,8	5,6	5,0	6,9	2,1	5,0	5,5	7,0	2,0	6,0
Pirkanmaa	4,0	8,5	2,3	6,4	4,1	9,5	1,9	6,3	3,8	8,5	2,2	6,2	4,0	8,8	2,0	5,5
Pohjanmaa	6,0	9,2	2,2	4,2	5,7	7,9	1,9	4,1	5,7	8,7	2,0	4,1	5,5	9,5	2,0	5,5
Pohjois-Karjala	4,7	8,9	8,5	4,3	4,3	8,0	4,4	3,7	3,9	9,0	8,6	3,2	4,5	10,0	8,0	6,0
Pohjois-Savo	6,6	11,0	16,4	7,0	7,0	11,9	12,8	5,8	6,5	13,7	13,0	5,0	6,7	10,5	12,0	6,0
Päijät-Häme	4,3	6,4	8,8	5,7	4,7	7,6	3,6	5,3	4,7	5,8	7,3	5,3	4,3	7,6	12,0	6,0
Satakunta	3,9	8,2	11,8	5,0	4,6	7,0	6,4	4,9	4,1	7,7	14,7	4,7	4,2	7,5	10,0	5,0
Varsinais-Suomi	5,4	9,9	2,9	4,7	6,2	11,1	2,7	4,5	6,7	10,4	2,7	5,0	4,6	15,0	2,5	4,8

Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikos- ja siviiliasiat

Taulukko 52. Käräjäoikeuksiin saapuneet rikosasiat 2022–2023

Rikosryhmien alaluokittelu	2022	2023	% - osuus	Muutos, kpl	% - muutos
Yhteensä	51 566	54 606	100 %	3 040	6 %
A1 Varkaudet yms.	8 498	9 561	18 %	1 063	13 %
A2 Luvaton käyttö	318	288	1 %	-30	-9 %
A3 Ryöstö, kiristys	710	837	2 %	127	18 %
A4 Vahingonteko	1 393	1 432	3 %	39	3 %
A5 Kavallus	381	393	1 %	12	3 %
A6 Talousrikokset yms.	5 526	5 533	10 %	7	0 %
A7 Muut omaisuusrikokset	419	484	1 %	65	16 %
B1 Henkirikokset	278	268	0 %	-10	-4 %
B2 Pahoinpitely, vamma- ja kuolemantuottamus	6 747	7 391	14 %	644	10 %
C1 Seksuaalirikokset	1 441	1 617	3 %	176	12 %
D1 Rikokset julkista viranomaista jne.	2 039	2 150	4 %	111	5 %
E1 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennერიkkomus yms.	5 489	5 614	10 %	125	2 %
E2 Liikennejuopumus	4 889	5 151	9 %	262	5 %
E3 Törkeä rattijuopumus	5 295	5 698	10 %	403	8 %
F1 Rauhan rikkominen yms.	1 633	1 658	3 %	25	2 %
F3 Työ-, virka-, ympäristö- ja aineettoman oikeuden loukkauksia koskevat rikokset	252	275	1 %	23	9 %
F4 Huumausainerikokset	4 228	4 051	7 %	-177	-4 %
G1 Alkoholilakirikokset	25	40	0 %	15	60 %
H1 Muita lakeja ja asetuksia vastaan	308	272	0 %	-36	-12 %
F2 Sotilasrikokset	372	479	1 %	107	29 %
F5 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	1 320	1 414	3 %	94	7 %

Taulukko 53. Käräjäoikeuksiin saapuneet siviiliasiat 2023

SAAPUNEIDEN SIVILIASIOIDEN ASIARAKENNE	Saapu- neita 2022	Muutos 2022- 2023	Muutos -%	Kaikki yhteensä	% - osuus	Laajat riita-asiat			Laajat riita- asiat yht.	Summaari- set riita- asiat yht.	Insolvenssiasiat				Insolv enssia sias yht.	Muut hakemusasiat		Muut hake- mus- asiat yht.
						Maaoi- keus- asiat	Laa- jana vireille tulo	Erill. turv. toimi asiat			Yksityis henk. velkajär- jestely	Kon- kurssi	Ulosot- tovali- tus	Hake- musasia, yrittys- saneee- raus		Avio- ero- asiat	Muut	
KAIKKI YHTEENSÄ	437 672	58 282	13 %	495 954	100 %	278	9 668	130	10 076	430 075	5 397	3 722	1 195	507	10 821	15 665	29 317	44 982
AINEETON OIKEUS		0			0,0 %													
AVIO- JA AVOLIITTO- OIKEUS	15 841	273	1,7 %	16 114	3,2 %											15 654	460	16 114
HOLHOUS	1	2	200,0%	3	0,0 %		3		3									
HOLHOUSASIAT	10 637	-932	-8,8 %	9 705	2,0 %											4	9 701	9 705
HUONEENVUOKRA- ASIAT	24 290	2 617	10,8 %	26 907	5,4 %		509	1	510	26 397								
IRTAIN OMAISUUS	86 772	7 936	9,1 %	94 708	19,1 %		537	1	538	94 170								
KIINTEÄ OMAISUUS	1 357	-117	-8,6 %	1 240	0,3 %		423		423	817								
KONKURSSI	302	-28	-9,3 %	274	0,1 %		270		270			2			2		2	2
KONKURSSIT	2 975	751	25,2 %	3 726	0,8 %							3 720			3 720		6	6
LAPSIA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	2 899	-31	-1,1 %	2 868	0,6 %											2	2 866	2 868
MAAOIKEUSASIAT	219	20	9,1 %	239	0,0 %	225	13		238								1	1
MERIOIKEUS	7	-2	-28,6 %	5	0,0 %		5		5									
MUU RIITA-ASIA	711	8	1,1 %	719	0,1 %		490	4	494	212							13	13
MUUT HAKEMUSASIAT	12 401	1 395	11,2 %	13 796	2,8 %	53			53				1		1		13 742	13 742
OMISTUSOIKEUS ULOSMITATTUUN IRTAIMEEN OMAISUUTEEN		1		1	0,0 %		1		1									
PERHEOIKEUS	1 835	180	9,8 %	2 015	0,4 %		1 995	1	1 996								19	19
PERINTÖ- JA TESTAMENTTIOIKEUS	2 053	205	10,0 %	2 258	0,5 %		146		146								2 112	2 112

REKISTERÖITYÄ PARISUHDETTA KOSKEVAT ASIAT	18	3	16,7 %	21	0,0 %										5	16	21
SOPIMUSSUHTEEN ULKOPUOLINEN KORVAUSVASTUUS	614	1 010	164,5%	1 624	0,3 %	1 601	1	1 602	22								
TOIMEKSIANTOSOPIM US	52 559	1 220	2,3 %	53 779	10,8 %	999		999	52 780								
TURVAAMISTOIMET, HÄÄDÖT JA VIRKA- AVUT	64	-18	-28,1 %	46	0,0 %		46	46									
TURVAAMISTOIMET, HÄÄDÖT, VIRKA- AVUT	628	47	7,5 %	675	0,1 %	3	75	78	596							1	1
TYÖSUHDE, TASA- ARVO JA YHDENVERTAISUUS	847	-76	-9,0 %	771	0,2 %	771		771									
TÄYTÄNTÖÖNPANO- ASIAT	375	1	0,3 %	376	0,1 %											376	376
ULOSOTTOASIAT	1 339	-144	-10,8 %	1 195	0,2 %	1		1				1 194		1 194			
VAKUUTUKSENANTA- JAN TAKAUTUMISOIKEUS	156	-29	-18,6 %	127	0,0 %	28		28	99								
VAKUUTUSSOPIMUS	77	8	10,4 %	85	0,0 %	84		84	1								
VELKA- TAI SAAMISSUHDE	210 813	43 051	20,4 %	253 864	51,2 %	1 360	1	1 361	252 503								
VELKAJÄRJESTELY JA SANEERAUSMENET- TELY	15	7	46,7 %	22	0,0 %	22		22									
YHTEISÖ JA SÄÄTIÖ	2 466	416	16,9 %	2 882	0,6 %	407		407	2 475								
YKSITYISHENKILÖN VELKAJÄRJESTELY	5 015	384	7,7 %	5 399	1,1 %					5 397				5 397		2	2
YRITYKSEN SANEERAUS	384	123	32,0 %	507	0,1 %							507	507				
NIMIKE PUUTTUU	2	1	50,0 %	3	0,0 %				3								

Liite E Henkilöstövoimavarat

Taulukko 54. Tuomioistuinlaitoksen henkilöstövoimavarat

	2021	%-osuus	2022	%-osuus	2023	%-osuus	Muutos 2022/2023
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	3 440,30		3 415,30		3 453,67		38,37
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	3 490		3 452		3 512		60,00
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	2 476	70,9	2 457	71,2	2 544	72,4	87,00
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1 014	29,1	995	28,8	968	27,6	-27,00
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	3 378	96,8	3 336	96,6	3 387	96,4	51,00
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	112	3,2	116	3,4	125	3,6	9,00
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	873	25	843	24,4	846	24,1	3,00
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	45,5		45,7		45,5		-0,21
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		50,5		50,8		50,3	-0,54
Kokonaistyöttömyyisyys	3,76		-		3,54		
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,3		8		6,8		-1,16
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,8		5,8		5,9		0,07
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	64 643,20		66 547,40		70 032,27		3 484,87

6. Allekirjoitukset

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Tilinpäätös on allekirjoitettu sähköisesti ja hyväksytty 29.2.2024.

Tuomioistuinviraston johtokunta

Mika Ilveskero
Johtokunnan puheenjohtaja
Tuomioistuinviraston johtokunta

Riku Jaakkola
Ylijohdaja
Tuomioistuinvirasto

Mika Seppälä
Johtokunnan varajäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Asko Nurmi
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Hannu Rantalainen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Ann-Mari Pitkäranta
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Minna Markkanen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Marja Häkkinen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Juhani Jokinen
Johtokunnan jäsen
Tuomioistuinviraston johtokunta

Korkeimmat oikeudet

Tatu Leppänen
presidentti
Korkein oikeus

Kari Kuusiniemi
presidentti
Korkein hallinto-oikeus

Hovioikeudet

Asko Välimaa
presidentti
Helsingin hovioikeus

Antti Savela
presidentti
Itä-Suomen hovioikeus

Jyrki Kiviniemi
presidentti
Rovaniemen hovioikeus

Pekka Määtä
presidentti
Turun hovioikeus

Sakari Laukkanen
presidentti
Vaasan hovioikeus

Käräjäoikeudet

Kristina Fagerlund
laamanni
Ahvenanmaan käräjäoikeus

Hannu Rantalainen
laamanni
Etelä-Karjalan käräjäoikeus

Paula Virrankoski
laamanni
Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus

Marja Virtanen
laamanni
Etelä-Savon käräjäoikeus

Sirpa Pakkala
laamanni
Helsingin käräjäoikeus

Timo Heikkinen
laamanni
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus

Jyrki Rinnemaa
laamanni
Kainuun käräjäoikeus

Petteri Palomäki
laamanni
Kanta-Hämeen käräjäoikeus

Tomi Vistilä
laamanni
Keski-Suomen käräjäoikeus

Markku Almgren
laamanni
Kymenlaakson käräjäoikeus

Janika Kaski
laamanni
Lapin käräjäoikeus

Ilkka Lahtinen
laamanni
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus

Kari Turtiainen
laamanni
Oulun käräjäoikeus

Antero Nuotto
laamanni
Pirkanmaan käräjäoikeus

Pasi Kettula
laamanni
Pohjanmaan käräjäoikeus

Tommi Vuorialho
laamanni
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus

Juha Nieminen
laamanni
Pohjois-Savon käräjäoikeus

Juha Kolu
laamanni
Päijät-Hämeen käräjäoikeus

Jaana Helander
laamanni
Satakunnan käräjäoikeus

Martti Juntikka
laamanni
Varsinais-Suomen käräjäoikeus

Hallinto-oikeudet

Ann-Mari Pitkäranta
ylituomari
Helsingin hallinto-oikeus

Tiina Hyvärinen
ylituomari
Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Karoliina Hyvärinen
ylituomari
Itä-Suomen hallinto-oikeus

Juhana Niemi
ylituomari
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Seija Kaijanen
ylituomari
Turun hallinto-oikeus

Riikka Mäki
ylituomari
Vaasan hallinto-oikeus

Erityistuomioistuimet

Anne Ekblom-Wörlund
ylituomarin sijaisena
Markkinaoikeus

Pekka Pärnänen
presidentti
Työtuomioistuin

Tuula Kivari
ylituomari
Vakuutusosasto

Yhteystiedot

Tuomioistuinvirasto

Käyntiosoite: Silkkitehtaantie 5 C, Vantaa
Postiosoite: PL 100, 00085 Tuomioistuinvirasto
Puhelinvaihde: 029 565 0500
tuomioistuinvirasto(at)oikeus.fi

Tuomioistuinvirasto
Domstolsverket